

Mary Brekke (red.)

Et barn av sin tid

Høgskolen i Tromsø 10 år

Eureka forlag

Mary Brekke (red.)

Et barn av sin tid

Høgskolen i Tromsø 10 år

2004

Forsidebildet:

Musikkstudent Live Johansson på kaia i Tromsø

Foto: Roald E. Hansen

1. opplag 2004

Utgiver: Eureka Forlag, Høgskolen i Tromsø, 9293 Tromsø

Sentralbord: 77 66 03 00

Telefaks: 77 68 99 56

E-post: eureka@hitos.no

<http://www.hitos.no>

Tidligere utgivelser på Eureka Forlag:

<http://www.hitos.no/fou/eureka/publikasjoner/>

Bildebehandling og grafisk formgivning: Svein Smaaskjær

Foto: Roald E. Hansen

Trykk: Lundblad Media AS, Tromsø

Bokbind: Gjøvik Bokbinderi AS

Eureka nr. 7/2004

ISBN 82-7389-069-4

ISSN 1502-8933

Forord

1. august 2004 fylte Høgskolen i Tromsø 10 år. Dette er ingen høy alder for en institusjon. Likevel ønsker Høgskolen i Tromsø å markere denne begivenheten på flere måter, blant annet ved å gi ut ei jubileumbok. Det ble tidlig bestemt at dette måtte bli ei bok som bestod av mye bilder, etter som Høgskolen har et stort bildearkiv å ta av. Dette bildearkivet har flere bidratt til, men det er i hovedsak informasjonsleder Roald E. Hansen som har gjort det meste av arbeidet. Jeg vil rette en stor takk til han for denne viktige dokumentasjonen av Høgskolens virksomhet gjennom hele tiårsperioden. Han er en meget dyktig og profesjonell fotograf, med stor sans for både det humoristiske og det seriøse i en situasjon. I en kort periode vikarierte Torgunn Wærås i stillingen som informasjonsleder. Noen av bildene er derfor tatt av henne. I disse tilfellene opplyses dette under det enkelte bilde. Takk til Torgunn Wærås.

I tillegg må rektor Ulf Christensen, høskoledirektør Ben Schei, studentrådsleder Esben Dybvik og de fire dekanene, Vibeke Lundby ved Avdeling for lærerutdanning, Håkon Stødle ved Avdeling for kunstfag, Hans Petter Kvaal ved Avdeling for ingeniør- og økonomifag og Arnfinn Andersen ved Avdeling for helsefag takkes for deres bidrag. Oppdraget for alle forfatterne var både å se bakover på de 10 år som har gått, gi en beskrivelse av dagens situasjon og til slutt presentere noen visjoner og spådommer om framtida.

Svein Smaaskjær har vært bildebehandler og grafisk designer. Hans store erfaring og profesjonalitet har vært helt avgjørende for kvaliteten på arbeidet. Jeg skylder ham stor takk for all støtte og hjelp.

Rita Tiller er redaktør for Eureka Forlag, som står for utgivelsen av boka. Hun har lest korrektur på manus og passet på at alt fungerte som det skal i forhold til trykkeriet. Tusen takk til henne.

Til slutt fortjener alle som har bidratt med å identifisere situasjoner og personer på bildene som er brukt en stor takk. Uten deres hjelp har det blitt vanskelig å bruke så mye bildestoff. En særlig takk må rettes til arkivleder Else-Mari Robertsen for hennes imøtekommenhet.

Tromsø, 20. oktober 2004

Mary Brekke, redaktør

Innhold

1. <i>Forord</i> Mary Brekke	3
2. <i>Innledning</i> Mary Brekke	6
3. <i>Høgskolen i Tromsø – en 10-åring med fire hoder og en felles kropp?</i> Rektor Ulf Christensen	14
4. <i>10 år preget av knoppskyting, vekst og intern organisering</i> Dekan Arnfinn Andersen	34
5. <i>10 år med Avdeling for ingeniør- og økonomifag</i> En ingeniør- og økonomiutdanning tar form. Dekan Hans Petter Kvaal	46
6. <i>Det nytter. Profesjonelt musikkliv i Nord-Norge</i> Dekan Håkon Stødle	58
7. <i>Bedre profesjonsretting – økt forskning – større profesjonalitet</i> Dekan Vibeke Lundby	72
8. <i>Studentmedvirkning i 10 år</i> Leder i studenttinget, Esben Dybvik	92
9. <i>Endrete rammevilkår i høyere utdanning: En visjon om en høyere utdanningsinstitusjon i Tromsø</i> Høgskoledirektør Ben Schei	102

Innledning

Av Mary Brekke

FoU-leder dr. Mary Brekke.

Denne boka er først og fremst en «bildebok», med bilder fra begivenheter og hendelser som har skjedd i løpet av de siste 10 år og bilder av enkeltpersoner med tilknytning til institusjonen. Bildematerialet forteller sin egen historie og er bare i liten grad beregnet på å illustrere den skriftlige teksten dette er en del av. Boka består med andre ord av to typer tekst: en skriftlig tekst og en tekst i form av bilder.

Rektor, dekaner, studentstyreleder og høgskoledirektør er inviterte til å skrive de enkelte kapitler ut fra sitt ståsted og med bakgrunn i sine spesielle erfaringer og kjennskap til eget felt.

Rektor Ulf Christensen legger hovedvekten på det historiske og beskriver tiden som har gått siden opprettelsen av Høgskolen i Tromsø i 1994, med de mest sentrale utviklingstrekk. Han peker på at den nye styringsformen med todelt ledelse ikke alltid var like lett å få til å fungere optimalt den første tiden. I tillegg var det motstridende oppfatninger mellom de fire avdelinger av den måten budsjettfordelingen skulle gjøres på, og det var store utfordringer i forhold til å få felles ordninger til å fungere. De fire tidligere høgskolene var svært forskjellige, med ulike kulturer og tradisjoner. Men dette ble etter hvert utnyttet til et berikende mangfold. Rektor beskriver konsolideringsperioden fra 1997 til 2000 som en fruktbar periode, med stor optimisme og innsatsvilje. Tiden etter 2000 er Ulf Christensens periode som rektor. Det er særlig tre hovedområder som han som rektor har satset på. For det første er det regional utvikling og Høgskolens rolle i dette feltet. Det andre området er forskning og utviklingsarbeid og kompetanseoppbygging i personalet. I denne perioden har det blitt utviklet tre forskningsprogrammer som det er knyttet store forventninger til og som det er satset mye ressurser på. Det tredje området er implementeringen av kvalitetsreformen. Dette arbeidet er kommet langt, og det har vært arbeidet meget grundig.

Dekan Arnfinn Andersen på Avdeling ved helsefag beskriver utviklingen den siste tiden før etableringen av Høgskolen i Tromsø og de årene som har gått etterpå. Han gir et fylldig bilde av hvordan avdelingen har utviklet seg når det gjelder de ulike helsefaglige utdanninger og fagporteføljen, men beskriver også den indre høgskoledidaktiske aktiviteten. Ulike fleksible læringsformer er utprøvd og tatt i bruk. Oppmerksomheten rettes hele tiden mot profesjonsfeltet og praksisfeltet. Andersen peker blant annet på den store innsatsen som er gjort for å heve kompetansen hos de ansatte. Her må en kunne si at det har skjedd en stille revolusjon. Videre peker han på det arbeidet som er gjort i forhold til ekstern virksomhet og den lange tradisjonen som avdelingen har for internasjonalt samarbeid.

Dekan Hans Petter Kvaal ved Avdeling for ingeniør- og økonomifag beskriver de siste årene før etableringen av Høgskolen i Tromsø og den fagporteføljen og den fagutviklingen som har skjedd i etterkant. Særlig understreker han hvordan avdelingen har arbeidet i forhold til næringsliv og offentlig forvaltning, og den store innsatsen som er gjort på dette området. For eksempel har den eksternt finansierte prosjekt- og kursdelen økt voldsomt. Han avslutter sitt kapittel med et optimistisk syn på framtida, og han begrunner sin optimisme ved hjelp av en analyse av de framtidige behov innenfor det feltet som avdelingen opererer i.

Dekan Håkon Stødle ved Avdeling for kunstfag gir først en grundig beskrivelse av tiden før etableringen av Høgskolen i Tromsø. Deretter tar han for seg de enkelte år etter 1994 og gir en kort, men interessant, innføring i de viktigste hendelser ved avdelingen. En må kunne si at det har vært en meget stor vekst på de fleste områder gjennom hele denne perioden. Særlig bør en merke seg det store internasjonale innslaget, både i studentflokkene, i lærerstaben og i forhold til den faglige aktiviteten. Konsertaktiviteten er imponerende. Kapitlet avsluttes med noen tanker om de utfordringene avdelingen står ovenfor i framtida.

Dekan Vibeke Lundby ved Avdeling for lærerutdanning har lagt opp sitt kapittel noe annerledes enn de øvrige dekaner. Hun stiller opp en rekke motsetninger og dilemmaer som avdelingen hele tiden har hatt å stri med og foretar analyser av virksomheten ut fra dette perspektivet. Hensikten med analysene er å lokalisere og avkrefte en del myter som i tidens løp har oppstått rundt lærerutdanningen. Hun poengterer hvor viktig en god sammenheng mellom teori og praksis er, og viktigheten av et nært samarbeid mellom lærerutdanningsinstitusjonen og praksisfeltet. Særlig trekker hun fram avdelingens regionale ansvar og den store aktiviteten som foregår på dette området. Hun avslutter med et klart optimistisk syn på framtida.

Studentrådsleder Esben Dybvik har skrevet om studentaktivitet og studentdemokrati ved Høgskolen. Han gir et meget tydelig og godt bilde av hvordan studentdemokratiet er organisert og hvilke aktiviteter som prioriteres. Han presiserer at det er særlig studentvelferden og studentmedvirkning i Høgskolens beslutningsprosesser som står i sentrum for studenttingets arbeid. Det er interessant at han understreker hvor viktig det er at studentene er medspillere og bidragsytere til Høgskolens strev med å gjøre utdanningene og undervisningen stadig bedre, og at studentene alltid må være kritiske, men konstruktive samarbeidspartnere med Høgskolen. Han nevner kvalitetsreformen og implementeringen av denne som en særlig viktig enkeltsak som studentene har engasjert seg i.

Høgskoledirektør Ben Schei fikk i oppgave å se inn i framtida og gi en begrunnet «spådom» om hva en kan vente av utvikling for Høgskolen framover. Han gir først en analyse av dagens situasjon med innføringen av kvalitetsreformen, økt konkurranse om studentene, kravet om kvalitet i utdanningene, markedstilpasningen som har skjedd de siste årene og det nye finansieringssystemet som er i ferd med å bli innført. Dette danner så grunnlag for hans videre analyse av Høgskolens forhold til Universitetet og tanken om en sammenslåing av de to institusjoner. Han er helt klar i sin argumentasjon om at sammenslåing er det rette å gjøre.

Når leder for forskning og utviklingsarbeidet ved Høgskolen i Tromsø har fått anledning til å redigere et jubileumsskrift som dette, er det ikke til å unngå at denne virksomheten blir løftet fram og synliggjort litt ekstra. I den resterende delen av innledningen tar jeg meg derfor den frihet å presentere noen få bilder av personer fra de ulike avdelinger som direkte eller indirekte har bidratt til at forskning og utviklingsarbeid ved Høgskolen har gjort store framskritt de siste årene.

Bildet viser vinnerne av formidlingsprisen i 2002, høgskolelektor Roald Larsen, Avdeling for lærerutdanning og førsteamanuensis Tori Stødle, Avdeling for kunstfag. I 2001 ble denne prisen delt mellom høgskolelektor Liv Helene Willumsen, Avdeling for lærerutdanning og Liv-Berit Knudsen/Torill Agnete Larsen, Avdeling for helsefag. I 2004 ble prisen tildelt Kjell Johannessen, Avdeling for ingeniør- og økonomifag.

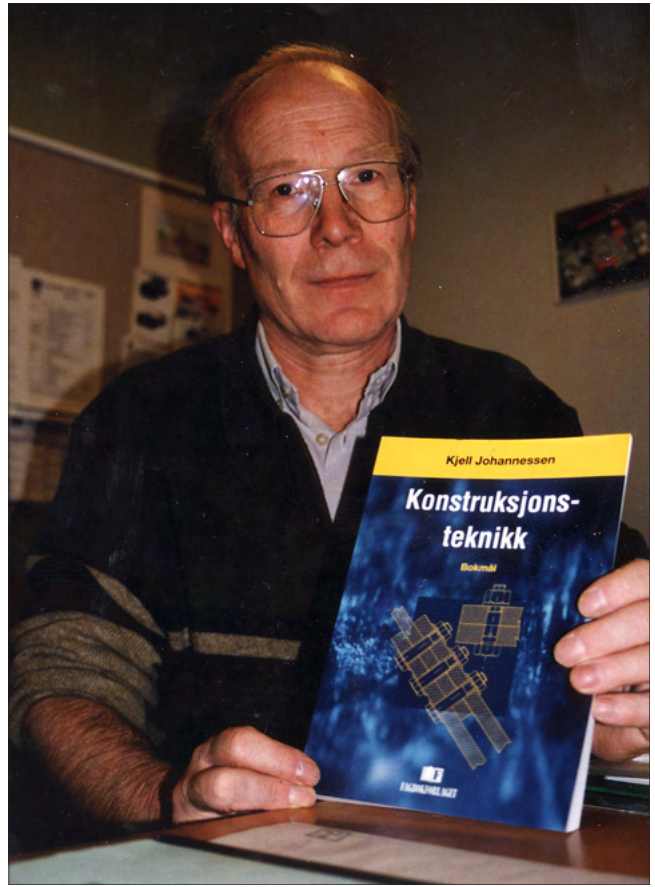
I 2002, 2003 og 2004 har Høgskolen i Tromsø sammen med de øvrige forskningsinstitusjonene i Tromsø deltatt i et såkalt forskningstorg i sentrum av byen. Høgskolen vant prisen for beste stand i 2002. Hvert år har det deltatt studenter i presentasjoner på standen vår, enten som medhjelpere til ansatte eller som selvstendige bidragsytere. Særlig har studenter fra Avdeling for kunstfag bidratt med musikalske innslag. Bildet viser studenter fra Avdeling for helsefag Astrid Øvergård (tv) og Linn Halmøy på stand i 2004.

Fra 1. august 2003 fikk Høgskolen en enhetlig ledelsesstruktur på avdelingene. Dekanene har nå ansvar både for den faglige og den administrative virksomheten. Ansvaret for forskning og utviklingsarbeid er derfor klart forankret hos dekanene. Men i praksis er denne virksomheten lagt til et lokalt FoU-utvalg med prodekanene som daglige ledere. Bildet viser de nyvalgte dekanene våren 2003, fra venstre Håkon Stødle ved Avdeling for kunstfag, Vibeke Lundby ved Avdeling for lærerutdanning, Arnfinn Andersen ved Avdeling for helsefag og Hans Petter Kvaal ved Avdeling for ingeniør- og økonomifag. Dekanene har gjort mye for å legge til rette for forskning og utviklingsarbeid ved avdelingene.

Over til venstre:
Roald Larsen og Ann Sylvi Larsen med manus
til sin bok om sagn. Boka utkom i 2002.

Over til høyre:
Høgskolelektor Kjell Johannessen fra Avdeling
for ingeniør- og økonomifag med sin nye bok
«Konstruksjonsteknikk», utgitt i 2001.

Under:
Ole Anton Haugland og Gunnar Mathisen
samarbeidet om et tverrfaglig FoU-prosjekt
som de kalte «Biomekanikk på datamaskin».

Bildet viser høskolektorene i kunst og håndverk Mia Lervik og Kari Doseh Opstad og 4. årsstudent Marita Olsen med eksamensutstillingen på Praktisk estetisk faglererutdanning våren 2003. I bakgrunnen ser vi blant annet fordypningsarbeidet til Marita Olsen.

Høgskolelektor i engelsk med sin nye bok «Teaching English through Newspapers» i 2003.

Fra «Miniforskeren» i 1999. 263 unger fikk diplom som miniforsker. Her utforsker ungene musikkinstrumentenes muligheter.

Høgskolektor Anne Harriet Berger i forbindelse med lanseringen av boka «Som elevene ser det» i 2000. Bildet viser en intervju-scene med TV-Troms på hennes kontor. Dekan Magne Anensen er også tilstede under intervjuet.

Fra «miniforskeren» i 1999. Førsteamanuensis Ian Rudge lærer barn å utforske klangmulighetene som ulike instrumenter gir.

Fra «Miniforskeren» i 1999. Høgskolektor Svein Arne Pettersen instruerer barn som utforsker kroppens muligheter på trampoline.

Bildet viser IT-konsulentene Nils Johan Lysnes og Ken Olsen. Nils Johan Lysnes har vært teknisk ansvarlig for innholdsmessig lay-out og formatering på Eureka Forlag.

Høgskolen i Tromsø har deltatt i forskningsdagene helt siden første gang dette ble arrangert i 1994. I to år på rad arrangerte høgskolen en såkalt dag for «miniforskere», hvor barn ble invitert på lørdager. Bildet viser høgskolelektor Mia Lervik i 1999. Hun instruerer et liten gutt som skal forme på datamaskin.

Bildet i midten viser rektor Lisbeth Halse Ytreberg og FoU-leder Mary Brekke i forbindelse med festen i fellesadministrasjonen da FoU-leder hadde fullført sin disputas i Luleå i 2000.

Selv om renholderne ikke direkte er involvert i den faglige aktiviteten på institusjonen, er arbeidet de utfører svært viktig for trivselen, slik at alle kan yte best mulig. Høgskolen i Tromsø hadde 18 renholdere i 2004. Her er de fleste samlet. Bakerst fra venstre ses Audhild Hansen, May Britt Strøm, Laila Kongro, Rigmor Håkstad, Karen Paulsen, Ingeborg Molund, Beate Moe, Elin Arnesen, Eli Svendsen, Janne Widding, Torgunn Widding, Liv Strandheim, Kirsti H. Widding, Liv Lindrupsen og Elin Heimland. Foran Karin Markussen (t.v.) og Trine Josefsen.

Bildet viser høskolelærer Ørnulf Andersen på Avdeling for ingeniør- og økonomifag. Bildet er tatt i kantina. Bak ser vi høskolelærer Vidar Alvarstein.

Bildet viser Rita og Tom Tiller i forbindelse med lanseringen av boka «Den andre dagen» i 2002. Rita Tiller er den drivende redaktøren i Høgskolens eget forlag, Eureka Forlag, mens Tom Tiller er professor ved Avdeling for lærerutdanning, fra høsten 2004 i 40 % stilling, og professor II på Program for forskning knyttet til profesjonskunnskap og profesjonsutdanningsdidaktikk.

Høgskolen i Tromsø

– en 10-åring med fire hoder på en felles kropp?

Av rektor Ulf Christensen

Rektor Ulf Christensen tidlig høst i 2001, utenfor inngangen til Fellesadministrasjonen. (Hist 69 marg)

Som en del av den øverste ledelsen ved høgskolen i hele tiårsperioden er jeg blitt bedt om å gi en liten historiefortelling fra tilblivelsen og frem til dagens situasjon. Min fortelling vil ikke være en kronologisk beretning om de ulike tidsperiodene i vår korte historie. Jeg har heller valgt å legge vekten på å beskrive de politiske og lovmessige føringene som lå til grunn for den største utdanningsreformen innen høgre utdanning i vår tid og gi en vurdering av de utfordringene som høgskolen har stått overfor i denne perioden, og da i særlig grad den vanskelige oppstartsfasen. Jeg kommer også med noen personlige synspunkter som kanskje er sett i etterpåkløkskapens lys. Avslutningsvis vil jeg komme med noen betraktningen om fremtiden.

Den store utdanningsreformen

Noen statsråder og politikere markerer seg tydeligere og mer varig enn andre. Ja, noen kommer i en slik posisjon at de først beskriver hvordan det nasjonale landskapet for høgre utdanning i Norge burde sett ut, for deretter å bli en aktiv fødselshjelper som statsråd.

Gudmund Hernes var en slik statsråd og politiker. Som leder av Hernes-utvalget la han frem en innstilling, NOU 1988: 28 *Med viten og vilje*, om fornyet satsing på høgre utdanning og forskning og behovet for reformer på alle nivå og innenfor alle institusjonene. Utvalget var bekymret for kvaliteten på virksomheten ved universiteter og høgskoler, og pekte på behovet for klarere arbeidsdeling, større konsentrasjon og bedre samarbeid. Hernes-utvalgets visjon var at alle institusjonene innen høgre utdanning og forskning skulle utgjøre et integrert system basert på samarbeid og arbeidsdeling – Norgesnett.

Som statsråd fremmet han St.meld. nr. 40 (1990-91) for Stortinget som ga de generelle prinsippene for hvilken rolle høgskolene skulle ha innenfor Norgesnett. Høgskolene skulle prioritere profesjonsutdanningene og kortvarige yrkesutdanninger og drive forskning, utviklingsarbeid og annen faglig virksomhet, fortrinnsvis knyttet til praksisfeltet for sine fag eller til problemer som var særlig relevante for deres region. Dessuten skulle det etableres nasjonale knutepunkter, hvor enkelte høgskoler skulle ha ansvar for å tilby utdanning og opprettholde og videreutvikle kompetansen innenfor visse fag.

Førrige side over:

Inngangspartiet til Fellesadministrasjonen.

Under:

Nyvalgt rektorat: Rektor Ulf Christensen og prorektor Tove Leming i gamle auditorium, Avdeling for lærerutdanning, våren 2000.

Etter behandlingen av St.meld. nr. 40 fikk de regionale høgskolestyrene i oppgave å utrede den fremtidige strukturen innenfor sine respektive regioner. I statsråd 7. mai 1993 ble det vedtatt at de 98 regionale høgskolene skulle omorganiseres til 26 nye institusjoner. I vårt fylke ble det fra 1. august 1994 etablert to nye institusjoner: Høgskolen i Harstad og Høgskolen i Tromsø.

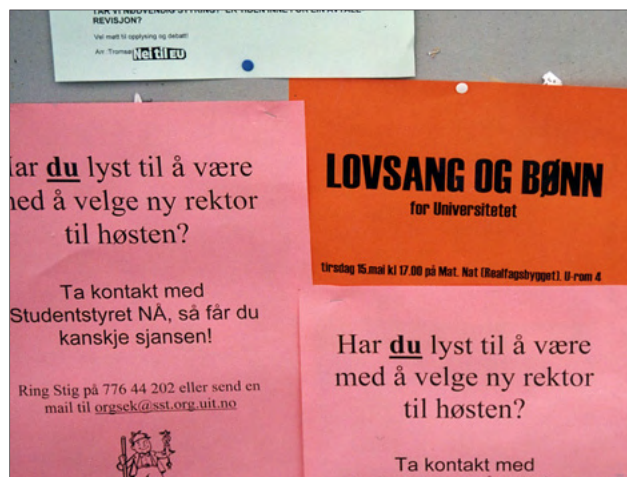
I Tromsø ble fire tidligere selvstendige høgskoler integrert i samme fellesskap: Nordnorsk musikkonservatorium, Tromsø helsefaghøgskole, Tromsø lærerhøgskole og Tromsø maritime høgskole. Lisbeth Halse Ytreberg (fra Tromsø lærerhøgskole) ble valgt til den nye institusjonens første rektor og Ulf Christensen (fra Tromsø helsefaghøgskole) til prorektor. Den tidligere direktøren i Det regionale høgskolestyret i Troms, Bjørn Skancke Hanssen, ble tilsatt som høgskolens første direktør.

Slik kan en historisk sammenslutning beskrives med tørre fakta og uten følelser og engasjement. Virkeligheten var noe annerledes. Engasjementet var stort og følelsene til dels sterke i tidsperioden hvor Det regionale høgskolestyret utredet og til slutt behandlet forslaget om institusjonsstruktur i vårt fylke. Motstanden mot fusjonsplanene blant de ansatte var omfattende, særlig på tre av de tidligere selvstendige høgskolene. Rekken av argumenter mot fusjonsplanene var mange og ofte farget av det ståsted man hadde. Motstanden var ikke rettet mot de foreslåtte politiske prinsippene om de statlige høgskolenes fremtidige regionale rolle eller mot forslaget om et integrert utdanningssystem basert på samarbeid og arbeidsdeling. Dette var tanker som de

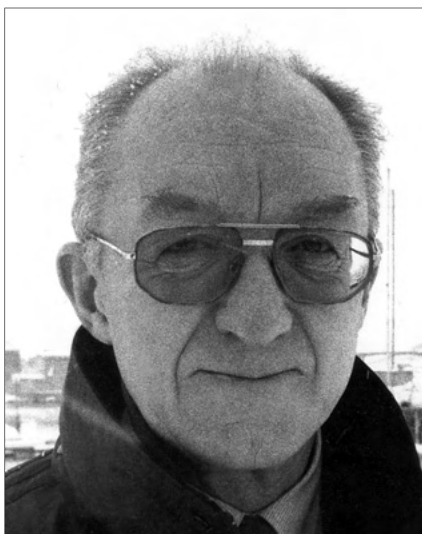
Rektor- og prorektorvalg. En håpefull kandidat (Ulf Christensen) gir noen oppmuntrende ord til de som passer valgurna.

Plakater som oppmuntret studentene til å delta i rektorvalget.

Opptelling etter valget i 2000. På bildet ser vi fra venstre økonomidirektør Britt-Elin Steinveg, førsteamanuensis Ole Kristian Brose fra Avdeling for kunsthøgskolen, Ragnbild Maurseth fra Avdeling for helsefag og jurist Ellen Christianen.

Rektor Lisbeth Halse Ytreberg. Hun var den første rektor ved Høgskolen i Tromsø og innehadde vervet fra 1994 til 2000. Bildet er tatt på rektors kontor. I bakgrunnen ser vi to av fløyene på Avdeling for lærerutdanning.

Bjørn Skancke Hansen var institusjonens første direktør. Han fungerte i stillingen fra 1. august 1994 til 31. desember 1995.

aller fleste støttet. Fellestrekket i motargumentene var at dette kunne man realisere innenfor den allerede eksisterende utdanningsstrukturen. Blant annet ble det pekt på at alle helsefagutdanningene i Tromsø var nylig fusjonert til en enhet under felles tak i det nye Medisin og helsefagbygget, slik at de faglige samarbeidsgevinstene på dette området langt på vei allerede var tatt ut. Det ble også pekt på at en viktig rammebetingelse for faglig samarbeid og integrasjon manglet – et felles bygg, idet den nye høgskolen skulle organiseres som fire avdelinger med utgangspunkt i de tidligere høgskolene og deres bygningsmasse. Mange betraktet derfor reorganiseringen hovedsakelig som ledd i en gjennomgripende effektiviseringsreform med et økonomisk og organisatorisk siktemål, og at intensjonene om økt samarbeid med nye faglige muligheter var garnityr uten hovedrett. Det var en reell frykt for at budsjetttrammene for den nye høgskolen samlet sett skulle bli trangere enn for de fire høgskolene hver for seg, og at dette skulle svekke den faglige aktiviteten og gjøre det vanskelige å realisere de store utdanningsmessige oppgavene i vår region.

Styringsdialog med Departementet i 1996. Fra venstre ser vi økonomidirektør Britt Elin Steinveg, høskoledirektør Ben Schei, rektor Lisbeth Halse Ytreberg, prorektor Ulf Christensen, førsteamanuensis Håkon Stødle, høskolelærer Bjarne Nøstdal og øvingslærer Britt Rasmussen.

Lønnsforhandlinger i 1996. På bildet ser vi blant annet personalkonsulent Gretha Wid- ding (NTL), førsteamanuensis Malfred Hanssen (Musikernes fellesorganisasjon), personalkonsulent Ranveig Enoksen (2FO), personalkonsulent Lajla Johansen (2FO), øvings- lærer Britt Rasmussen (Norsk lærerlag) og Eivind Bratsberg (leder i Norsk lærerlag).

Reorganiseringsprosesser vekker sjelden entusiasme. I sin rektortale ved den offisielle åpningen av Høgskolen i Tromsø 10. oktober 1994 beskrev Lisbeth Halse Ytreberg fusjonen på en treffende måte som mange kjente seg igjen i:

”Vi er nystartet, vi er reorganisert, vi er fire høgskoler som er gått opp i én enhet og på den måten blitt en annen slags høgskole. Ja, det er nå slik at selve høgskolebegrepet er forandret og må innarbeides på nytt. Jeg ser ingen grunn til å dvele ved forhistorien på en dag som denne, men vi kan vel si at begeistringens rullende fonn uteble i reorganisasjonsdiskusjonen. På sitt mest optimistiske var innstillingen nærmere den Olav H. Hauge har beskrevet i sitt dikt ”I går såg eg”:

I går såg eg tvo månar,
ein ny og ein gamal.
Eg har stor tru på nymånen
Men det er vel den gamle.

Den vanskelige førsteperioden 1994–97

Samtidig med omorganiseringen i den regionale høgskolesektoren ble det arbeidet med en ny, felles lov for universiteter og høgskoler. Selv om den nye loven ikke trådte i kraft før 1. januar 1996, fikk Høgskolen i Tromsø styringsorganer og en avdelingsorganisering i tråd med de føringer som lå i utredningen fra lovutvalget for den nye loven. Den nye loven fastsatte at Høgskolestyret skulle være det øverste organ ved institusjonen, i den forstand at dette hadde øverste avgjørelsesmyndighet og tilsynsansvar i alle saker. Høgskolestyret kunne delegerer sin avgjørelsesmyndighet til andre underliggende organ. De nye høgskolene skulle organiseres i avdelinger og grunn-

Rektor Lisbeth Halse Ytreberg holder tale i tilknytning til aksjonen som lærere og studenter iverksatte i forbindelse med at budsjettfordelingen mellom avdelingene for 1998 skulle vedtas i høgstolestyret. Aksjonen førte imidlertid ikke til økte midler for avdelingen.

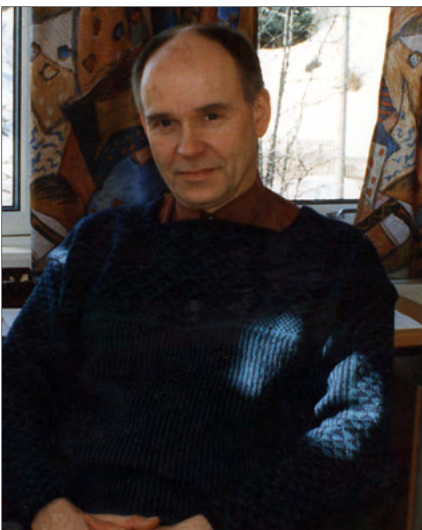
enheter, hvert nivå med sine styringsorgan. Avdelingen kunne delegere videre sin avgjørelsesmyndighet til grunnenhetene.

En slik organisering innebar at de nye høgstolene fikk tre styringsnivå, hvor avdelings- og grunnenhetsnivået fikk sin myndighet og virkeområde fastsatt og delegert fra høgstolestyret.

Et gjennomgående prinsipp i den nye loven var at den fastsatte en todelt ledelsesstruktur på alle nivåer, en valgt faglig ledelse og en tilsatt administrativ ledelse. Den valgte lederen var medlem av og ledet styringsorganet, mens den administrative ledelsen skulle forberede og gi tilrådinger i de saker som skulle legges fram for styringsorganene. Høgstolen i Tromsø ble i all hovedsak organisert i samsvar med disse lovprinsippene på de to øverste styringsorganene, men med noen unntak og ulike avdelingsvise løsninger på grunnenhetsnivået.

Høgstolestyret ble ledet av rektor som på styrets vegne hadde det overordnede ansvar for og ledelse av institusjonens virksomhet, mens høgstoledirektøren skulle være øverste leder for den samlede administrasjonen og ha ansvaret for iverksettingen av de vedtak som ble truffet i styringsorganene. Avdelingens styre ble ledet av en valgt avdelingsrådsleder og med en tilsatt avdelingssjef som administrativ leder ved avdelingen. Ved de avdelinger hvor det ble etablert et formelt tredje styringsnivå, ble disse ledet av enten tilsatte eller valgte studieledere. Innenfor den nye avdeling for helsefag ble de tidligere grunnenhetene for hver helsefagutdanning videreført som et formelt tredje styringsnivå.

Høgstolen i Tromsø ble således organisert som en enhet med fire avdelinger, hver med faglig basis i de tidligere høgstolene – Avd. for helsefag (AFH), Avd. for ingeniør- og økonomifag (AFI), Avd. for kunstfag (AFK) og Avd. for lærerutdanning (AFL). Sett i en historisk sammenheng er det litt artig å kunne navngi personene som utgjorde den første ledelsesgruppa og styret for høgstolen.

Høgstoledirektør Ben Schei da han tiltrådte stillingen i 1996.

Den øverste ledelsen ved de respektive avdelingene var (den valgte avdelingsrådsleder nevnes først):

Avdeling for helsefag:	Britt Vigdis Ekeli og Arnfinn Andersen
Avdeling for ingeniør- og økonomifag:	Alf Harbitz og Åge Haugslett
Avdeling for kunstfag:	Niels Eskild Johansen og Kjetil Solvik
Avdeling for lærerutdanning:	Oddrun Molvik og Jon Haakstad

Det første høgskolestyret hadde følgende 11 medlemmer:

rektor	Lisbeth Halse Ytreberg
prorektor	Ulf Christensen
faglig tilsatte	Mia Lervik (AFL)
	Håkon Stødle (AFK)
	Henrik Grahl-Madsen (AFI),
erstattet av	Eli Larsen (AFI)
tekn./adm. tilsatte	Gerd Bergland
studenter	Nils Ole Foshaug (AFL)
	Anne Kathrine Nyland (AFK)
samfunnsrepresentanter	Brit Jakobsen
	Helge Stalsberg
	Inger-Lise Sverdrup

Høgskolestyret i 1994-97. Stående fra venstre ser vi Nils Foshaug (Student, Avdeling for lærerutdanning), Anne Kathrine Nyland (student, Avdeling for kunstfag), Widar Skogan (vara samfunnsrepresentant), Inger-Lise Sverdrup (samfunnsrepresentant), Ulf Christensen (prorektor), Lisbeth Halse Ytreberg (rektor), Helge Stalsberg (samfunnsrepresentant) og Håkon Stødle (faglig tilsatt, Avdeling for kunstfag). Sittende fra venstre Eli Larsen (faglig tilsatt, Avdeling for ingeniør- og økonomifag), Mia Lervik (faglig tilsatt, Avdeling for lærerutdanning) og Gerd Bergland (teknisk/administrativ tilsatt). Samfunnsrepresentant Brit Jakobsen var ikke tilstede da bildet ble tatt i 1995.

Styret var sammensatt slik at ingen enkelt gruppe skulle ha flertall alene, og valgereglementet for de faglig tilsatte var utformet slik at alle avdelingene skulle ha minst en representant i styret. Valgperioden var tre år, men unntak av studentrepresentantene som ble valgt for ett år av gangen.

Høgskolen i Tromsø var tidlig ute med å nedsette et studiekvalitetsutvalg. I 1996 var utvalget ferdig med sin innstilling. Utvalget besto av 17 personer totalt: Liv Cecilie Evenstad, Karin Nøstdahl, Eivind Bråstad Jensen (leder), Elin Moseng (student), Anne Karin Hansen, Ragnar Soleng, Niels Eskild Johansen, Thomas Nordgård (student), Liv Berit Knudsen, Arne Eek, Per Arild Åland, Marvin Elvebakk (student), Arvid Jervidal (student), Kjetil Solvik, Kathrine Magnusen (student), Bodil Hansen (student) og Øyvind Hilmarsen (student). Bildet er fra et av møtene i utvalget, på Fellesadministrasjonens fellesrom.

Høgskolen i Tromsø hadde på mange måter fått en trang fødsel – barnet var blant annet ikke ønsket av alle. Utfordringene for den nye ledelsen var mange og sammensatte. Organiseringen og ikke minst styringsstrukturen var komplisert med mange nivåer involvert. Rett nok demokratisk og faglig forankret ved at mye av den faglige beslutningsmyndigheten var delegert nærmest mulig det utøvende leddet, men samtidig var mulighetene for en overordnet strategisk styring og gjennomføring av fagpolitiske beslutninger vanskelige med mange muligheter for omkamp på alle nivåer. Høgskolens ledelsesstruktur med en gjennomgående todeling av ansvaret i en faglig og en administrativ søyle var både ny og utfordrende. Denne strukturen krevde rolleavklaringer på alle nivå, og ikke minst en lang periode for å gå seg til for

Fra markeringen 6. mars 1997 utenfor Fellesadministrasjonen i forbindelse med at fordelingen av budsjettet skulle gjøres i høgskolestyret samme dag. Her ser vi tilsatte ved Avdeling for helsefag, mellom andre høgskolelærer Liv Vik, høgskolelektor Marianne Aars, høgskolelærer (senere høgskolelektor) Toril Agnete Larsen og høgskolelærer Hanne Rivertz Bockelie.

de impliserte parter som i praksis inkluderte hele organisasjonen med alle sine medarbeidere.

For styret og ledelsen var det to saksområder som dominerte agendaen de første årene – fordeling av budsjetttrammer til virksomhetsområdene og etablering av felles ordninger gjeldende for hele høghskolen.

I det følgende gis noen betraktninger om de utfordringene den nye høghskolen møtte innenfor disse sentrale områdene. De tre første årene fikk Høghskolen i Tromsø et budsjettkutt som utgjorde 16 – 18 mill. kroner i forhold til samlet budsjett for de gamle institusjonene. Dette ble en energitappende faktor for organisasjonen i en situasjon med økte krav og forpliktelser som langt på vei tok fokus vekk fra det som burde ha vært prioritert – faglig samarbeid og samordning. Særlig ble dette problematisk fordi omstruktureringen av de høghre utdanningsinstitusjonene til færre og større enheter, etter min oppfatning, var et nødvendig rasjonelt skritt for å få til mer slagkraftige organisasjoner, ikke minst i et regionalt perspektiv. De politiske forventningene om at større enheter med en bredere studieportefølge blant annet lettere kunne samordne og realisere kompetansebehovet og fylle rollen som en regional utviklingsaktør enn mange små spesialiserte enheter, var klare og entydige. Gudmund Hernes, høghskolereformens far og jordmor, skal ha honnør for sitt bidrag til å sette universitets- og høghskolesystemet i bedre stand til å møte framtidens utfordringer, men at han som ansvarlig statsråd reduserte et av de viktigste virkemidlene, pengesekken, bidro dessverre til at fokuset i for stor grad ble rettet mot intern budsjettfordeling istedenfor kreative drøftinger om faglig samarbeid og samordning. Dette tror jeg er en allmenn oppfatning og erfaring som deles av de fleste som satt i ledelsen ved de nye høghskolene i oppstartsfasen.

For budsjettsituasjonen var og ble opplevd som dramatisk. I februar 1995 ba rektorene ved samtlige av landets tjueseks statlige høghskoler i et felles

Fest i Fellesadministrasjonen. Avtroppende rektor Lisbeth Halse Ytreberg overrekker nøkkelen til rektors kontor til påtroppende rektor Ulf Christensen. Vi ser fra høyre personalkonsulent Ranveig Enoksen, driftsleder Tor Arne Tiber-Olsen, FoU-leder Mary Brekke, arkivleder Else-Mari Robertsen, sentralbordfullmektigene Laila Edvardsen og Hanne Jorunn Olsen.

Et morsomt og sosialt innslag i mørketida. Studiekonsulent Karin Nøstdahl, arkivleder Else-Mari Robertsen, personalkonsulent Ranveig Enoksen og økonomikonsulent Gerd Bergland møttes noen ganger før jul og laget nisser.

opprop regjering og Storting om å gripe inn for å berge budsjettene og derved aktiviteten ved skolene. Det ble pekt på at situasjonen var ytterst vanskelig all den stund budsjettene var redusert for tredje året på rad. Rektorene ba ikke om økte midler, men om at rammene i det minste ble de samme i 1995 som i 1994.

For vår høyskole var det i tillegg et annet forhold som trakk i negativt retning og gjorde fordelingen av de reduserte midlene vanskelig i vårt styre. De tidligere høyskolene hadde ganske forskjellig medgift (les penger) med seg inn i den nye høyskolen. Dette ble en typisk «når krybben er tom, så bites hestene» situasjon. Argumentasjonen fulgte det klassiske mønsteret, avdelingene med dårligere utgangsbetingelser ønsket mer fra felleskassen i samholdets tegn, mens avdelingene med best utgangsbetingelser ønsket ikke ytterligere reduksjoner utover dem som allerede ble konsekvensen av redusert totalramme for høyskolen.

Resultatet ble at budsjettrammene de første årene ble fordelt etter såkalte historiske tall, det vil si det utgangspunkt avdelingene hadde med seg inn i den nye høyskolen. Jeg tror ikke styret kunne gjort det annerledes siden verktøyet for en omfordeling manglet – en fordelingsmodell som presist beskrev de ulike kostnadselementene i vår virksomhet. Jeg ledet selv et utvalget som skulle kvalitetssikre det historiske tallgrunnlaget, beregne kostnadene pr. studie plass og utarbeide forslag til fordelingsprinsipper for budsjettet i 1996.

Fra fagdage i 1997. Fra venstre rektor Lisbeth Halse Ytreberg, høskolelektor i KRL-faget Kristin Nordervald og høskoledirektør Ben Schei.

De to første oppgavene var relativt sett ukompliserte, men utvalget maktet ikke å enes om fordelingsprinsippene. Da var man like langt, og styret hadde ingen annen mulighet enn å basere seg på de såkalte historiske tallene – til stor og til dels høylytt skuffelse fra enkelte miljøer.

Etableringen av fellesordninger for en hel rekke områder innen alle deler av høskolens virksomhet – fra felles eksamensreglement til reglement for avdelingsstyrene – var en annen viktig og helt nødvendig oppgave. Oppgaven var omfattende og krevende særlig fordi de tidligere høskolene hadde med seg ulik kultur og tradisjon inn i arbeidet. Men denne prosessen ble ledet på en klok og inkluderende måte, både fra rektor Lisbeth Halse Ytrebergs side og det administrative ledet av høskoledirektør Bjørn Skancke Hanssen som la fram sakene for høskolestyret. Ulikhetene i kultur og tradisjon ble til et berikende mangfold, og viljen til å lære av hverandre var fremtredende. Personlig husker jeg dette som et lærerikt, og ikke minst som et positivt bidrag til å skape en fellesfølelse i organisasjonen.

Fra fagdage i 1997. Det er lov å ha det morsomt på jobb! Her ser vi i høskolelektorene i kroppsoving Svein Jensen og Svein Arne Pettersen i aksjon i gymnastikksalen.

Rektor Lisbeth Halse Ytreberg fikk rektorkjede laget av verkmester Tore Nergård på Avdeling for ingeniør- og økonomifag. Kjedet ble overrakt rektor på julebordet i desember 1996.

De siste årene har det vært delt ut en forskningspris og en formidlingspris til ansatte som har gjort seg særlig fortjent til dette. Hver pris er på kr 25 000. Håpet er å anspore til innsats. På bildet ser vi prisutdelingen i 2001. Her fikk Anne-Grethe Taset forskningsprisen og Steinar Thorvaldsen formidlingsprisen. Prisutdelingen foretas på de årlige fagdagene.

Det avholdes en årlig styringsdialog mellom Høgskolen og Departementet. På bildet ser vi fungerende høskoledirektør Øystein Aspaas og byråsjef Torgund Pedersen i 1996.

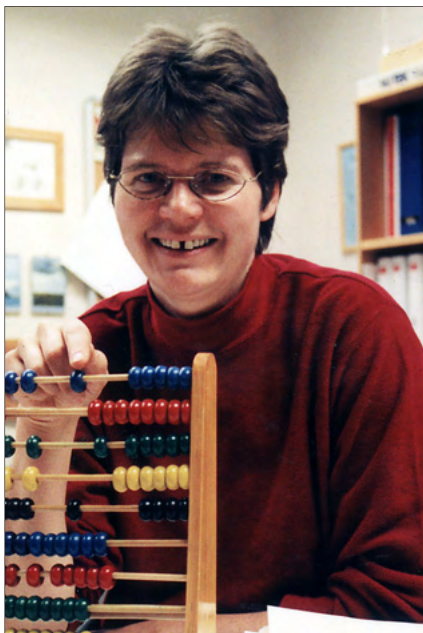
Prorektor Tove Leming.

Imidlertid var det også klart at den vanskelige starten for høgszkolen førte til betydelig slitasje på enkelte sentrale aktører. Tydeligst kommer dette til uttrykk på sentralt hold i høgszkolen høsten 1995. I et styremøte tidlig høsten 1995 beklaget høgszkolen den situasjon som hadde oppstått ved høgszkolen etter at høgszkolelederen sendte ut et brev til samtlige ansatte om interne forhold i ledelsen og forholdet mellom styret og ledelsen. Som et resultat av blant annet dette varslet Bjørn Skancke Hanssen at han ønsket å trekke seg fra sin stilling. Etter en rekke møter også med representanter fra departementet (KUF), blir resultatet at Bjørn Skancke Hanssen fratrer sin stilling ved årets utgang og går over i ny stilling som rådgiver for departementet.

Bjørn Skancke Hanssen fortjener honnør for det store og omfattende arbeidet han nedla først som direktør for Det regionale høgszkolestyret og deretter som direktør ved høgszkolen. Bjørn Skancke Hanssen var den mest sentrale aktøren i utredningsperioden før Høgszkolen i Tromsø ble etablert og var en dyktig talsmann for de høgre utdanningsinstitusjonene i vårt fylke, særlig overfor departementet og politiske myndigheter.

Studiesjef Øystein Aspaas fungerte som høgszkolelederen i perioden fram til det ble tilsatt ny direktør og var utvilsomt rett mann på rett plass i denne vanskelige situasjonen. Ben Schei ble tilsatt som ny høgszkolelederen fra semesterstart 1996.

I ettertid har jeg tenkt en del på hvordan våre studenter opplevde den noe problematiske oppstartsfasen av den nye høgszkolen. Ble de skadelidende, fikk de dårligere undervisning og oppfølging av sine lærere? Jeg tror ikke det. Vår styrke som høgszkole den gang som nå, er at vi er en typisk profesjons-høgszkole hvor undervisning og fokus på yrkesrelasjonen står i sentrum. Dette hovedfokuset er så sterkt forankret blant våre faglige ansatte at det overviner støy og frustrasjoner knyttet til reorganisering og budsjettfordelingsdiskusjoner. I tillegg til funksjonen som prorektor var jeg også studieleder ved vår bioingeniørutdanning. Her var fokuset å være lærer og drive med fagutviklingen innen eget utdanningsområde. Jeg er rimelig sikker på at det forholdt seg på samme måte innen de aller, aller fleste utdanningsprogrammene i vår studieportefølje.

Økonomisjef, senere økonomi- og personaldirektør Britt Elin Steinveg i 1997.

Konsolideringsperioden 1997-2000

Etter den vanskelige og til dels turbulente oppstartsfasen ble den nye rektorperioden fra 1997 til 2000 preget av konsolidering, men også av at høgszkolen fikk frigjort energi til å begynne å tenke i nye baner både faglig og ikke minst i forhold til samarbeidsrelasjoner med andre utdanningsinstitusjoner.

Lisbeth Halse Ytreberg og Ulf Christensen ble gjenvalgt for en ny treårsperiode. Det nye høgszkolestyret ble med noen unntak gjenvalgt eller reoppnevnt som samfunnsrepresentanter av departementet. Widar Skogan kom inn som ny samfunnsrepresentant istedenfor Helge Stalsberg. For styret ble denne kontinuiteten en stor fordel. Rett nok hadde den første perioden vært krevende med harde tak innimellom, men styret kjente meget godt til de utfordringene som høgszkolen sto overfor og hadde dessuten i sin første periode fått på plass de fleste fellesordningene knyttet til reglementer og styringsdokumenter.

For det nye styret var det et overordnet mål å få på plass en budsjettfordelingsmodell som både var forutsigbar og som hadde fordelingskomponenter som var entydige og klart definerte. Etter godt arbeid av den nye høgszkolelederen Ben Schei og nytilsatt økonomidirektør Britt Elin Steinveg, klarte høgszkolen, som en av de første i landet, å utarbeide et slikt styrings-

Høsten 1999 oppnevnte styrene ved Høgskolen i Tromsø (HiTø) og Universitetet i Tromsø (UiTø) et utvalg som skulle utrede det eksisterende samarbeidet mellom de to institusjonene og vurdere tiltak for «et nærmere faglig og organisatorisk samarbeid». Utvalget bestod av følgende medlemmer: Einar Niemi (UiTø leder), Gunnar Grepperud (UiTø), studentrepresentantene Line Kjeldstrup (UiTø) og June Pedersen (HiTø), Øystein Aspaas (HiTø), Ulf Mack Growen (HiTø), Toril Hansen (HiTø), Magne Ånnesen (HiTø), Ingrid Bergslid Salvesen (UiTø) og Vinjar Fønnebo (UiTø). Sekretærer var Ellen Christiansen (HiTø) og Trond Skogvoll (UiTø). Resultatet av arbeidet var en utredning som fikk navnet «Venner for livet?» Utvalget anbefalte full sammenslåing av de to institusjonene.

instrument. Modellen var allment akseptert i organisasjonen og fungerte som et godt verktøy for styret i dets prioriteringsarbeid. I ettertid er det lett å konstatere at budsjettfordelingsmodellen hadde en «harmonisk» effekt på hele organisasjonen og la et godt grunnlag for at høgskolen kunne konsentrere seg om andre presserende oppgaver.

De relativt sett trangere og trangere budsjettene fra bevilgende myndigheter fortsatte i hele perioden, men ikke dramatisk verre som de første tre årene. Samtidig er det slik at en organisasjon må lære seg å leve med det økonomiske grunnlaget som gis.

Forskning og utviklingsarbeid inkludert kunstnerisk utviklingsarbeid (FoU) er en lovpålagt oppgave for alle høgre utdanningsinstitusjoner. Dette

I 2000 ble det inngått en samarbeidsavtale mellom Avdeling for ingeniør- og økonomifag og Norges fiskerihøgskole. På bildet ser vi fra venstre rektor Ulf Christensen, rektor Tove Bull, professor Terje Vassdal, dekan Ulf Mack Growen og informasjonsdirektør Morten Toresen.

I 1997 ble det avholdt en konferanse om pedagogikkens rolle i den nye lærerutdanningen. Konferansen var et samarbeidsprosjekt mellom Høgskolen i Nesna og Høgskolen i Tromsø. Primus motor fra Nesna var rektor Arna Meisfjord og primus motor fra Tromsø var undervisningsleder for allmennlærerutdanningen Ingvild Kamplid. Mellom disse to står rektor ved Høgskolen i Tromsø, Lisbeth Halse Ytreberg.

Høsten 1996 ble det satt ned et utvalg for å utarbeide den første FoU-planen ved høgskolen i Tromsø. På bildet ser vi dette utvalget. Fra venstre: Ulf Christensen (leder), Øystein Aspaas (sekretær), Mary Brekke (Avdeling for lærerutdanning), Åsbild Fause (Avdeling for helsefag), Liv-Karen Johannessen (Avdeling for ingeniør- og økonomifag) og Niels Eskild Johansen (Avdeling for kunstfag).

var en oppgave som tidligere var lavt prioritert i fagmiljøene, kanskje med et lite unntak for lærerutdanningene og konservatorieutdanningen, og hadde fått relativt sett liten oppmerksomhet i den første perioden. Situasjonen var at Høgskolen i Tromsø var den av de statlige høgskolene med lavest FoU-aktivitet. For styret ble det vesentlig å legge en helhetlig plan for å få opp aktiviteten og ikke minst motivere og skape et miljø for forskning og utviklingsarbeid. Arbeidet ble gjort trinnvis med etablering av to stipendiatstillinger finansiert over eget budsjett, tilsetting av felles FoU-leder og etablering av et rådgivende FoU-utvalg for styret og ledelsen. Som prorektor ble det min oppgave å lede dette utvalget.

I den første fasen la vi stor vekt på den motiverende og miljøskapende faktoren. Vi erkjente også raskt at oppgaven med å få opp høgskolens FoU-

Professor II Peter Holm. Han leder Program for forskning knyttet til regional utvikling. Bildet er tatt i 2004.

aktivitet på et akseptabelt nivå, var nær knyttet til den samlede kompetansen blant de faglig ansatte og måtte samordnes med kompetanseoppbygningen ved høgsolen. Høgsolen hadde mange fagtilsatte uten formell forskeropplæring (hovedfag), og det ble viktig å harmonisere tiltakene innen FoU og kompetanseoppbygging på en god måte. I denne perioden ble det lagt et godt grunnlag som høgsolen innenfor dette området har fått sett fruktene av som økt aktivitet i dette årtusenet. Jeg er forsiktig med å trekke fram enkeltpersoner i denne artikkelen, men her er det på sin plass å fremheve Mary Brekke, vår felles FoU-leder, for entusiasme, stå-på-humor og arbeidsinnsats som har resultert i at vår høgsolen er godt forankret i det gode FoU-selskapet.

Jeg kommer ikke til å kommentere det banebrytende initiativ som Lisbeth Halse Ytreberg og Tove Bull, daværende rektor ved Universitetet i Tromsø, tok for å slå de to høgre utdanningsinstitusjonene i vår by sammen til en felles institusjon. Høgskoledirektør Ben Schei vil skrive et avslutningskapittel om dette og der komme inn på de refleksjoner og begrunnelser som lå bak dette initiativet. Det eneste jeg vil si i denne saken, er at ikke noen annen enkeltsak har medført så stor interesse fra våre kolleger ved de andre utdanningsinstitusjonene som denne.

Jeg har lyst til å avslutte beskrivelsen av denne perioden med å uttrykke en stor honnør til Lisbeth Halse Ytreberg, som ledet høgsolen på en klok, reflektert og dyktig måte i de mest kritiske årene i vår korte felles historie. Jeg tror det er med utdanningsinstitusjoner som med ordentlige menneskebarn – en omsorgsfull, kjærlig og fast hånd er god å ha de første leveårene.

I 1998 besøkte rektor Ulf Christensen, FoU-leder Mary Brekke og høgskolelektorene Randi Skjelmo og Andrew Kristiansen (Avdeling for lærerutdanning) Kennarabáskóli i Reykjavík. Hensikten med turen var først og fremst å få i gang et forskningssamarbeid mellom de to institusjonene og underskrive en fornyet samarbeidsavtale. På bildet ser vi rektorene Olafur Proppe og Ulf Christensen underskrive avtalen.

Det nye tusenåret 2000-2004

Fra høsten 2000 ble undertegnede valgt til rektor med Tove Leming som prorektor. Jeg har rimeligvis ingen ambisjoner om å vurdere min egen rektorperiode, men vil heller gi noen betraktninger om hvilke områder av vår virksomhet som jeg har hatt spesiell oppmerksomhet på som rektor, inkludert noen refleksjoner om fremtiden.

);enter kompetanse ble opprettet i 2001 for å koordinere og ivareta ekstern virksomhet. På bildet ser vi fra venstre Merete Tveita (Avdeling for lærerutdanning), Bente Nordhagen (Fellesadministrasjonen), Elisabeth Åberg (Avdeling for helsefag), Janne Korsgård (Avdeling for ingeniør- og økonomifag) og Tove Hauge-rudbråten (Avdeling for kunsthøgskolen).

I de to første periodene var det ett område som relativt sett fikk liten oppmerksomhet, nemlig vår rolle som regional utviklingsaktør. Vi oppfylte våre samfunnsoppgaver og regionale forpliktelser ved å utdanne dugende og dyktige fagfolk innenfor et bredt spekter av profesjoner. Vi var nyskapende ved blant annet å være den første høgsolen som gjennomfører desentraliserte helsefagstudier (desentralisert sykepleierutdanning i 1990), vi videreutviklet de desentraliserte/samlingsbaserte tilbudene innen lærerutdanningen og hadde en aktiv dialog og samarbeid med praksisfeltet særlig innenfor helsefagutdanningene. Vi etablerte et nært samarbeid med regionale kompetansmiljøer som Studiesenteret på Finnsnes. Vi var gode på å gi samfunnet og spesielt den nordnorske landsdelen velutdannede profesjonelle yrkesutøvere særlig innenfor offentlig sektor (helse og lærer), men vi var ikke gode nok på å etablere dialog og å utvikle kompetanse i samarbeid med arbeidslivet, særlig innenfor privat sektor.

Dette området måtte få større oppmerksomhet og prioritet. Skal høgsolen være en reell og troverdig regional utviklingsaktør, må vi som utdanningsinstitusjon være i en aktiv og gjensidig dialog med det arbeidslivet som trenger kompetansen. For meg har det derfor vært viktig å bidra til å skape et fruktbart samarbeid mellom arbeidsliv, utdanningsinstitusjoner og offentlige myndigheter på regionalt nivå. Vi har fortsatt mye ugjort, men retningen på samarbeidet og dialogen opplever jeg er i positiv utvikling. Mange samarbeidsprosjekter og avtaler er allerede på plass.

Forskning og utviklingsarbeid inkludert kunstnerisk utviklingsarbeid (FoU) og kompetanseoppbygging var andre områder som fortsatt måtte få stor oppmerksomhet og prioritet. Dette var områder hvor det var satt i gang tiltak som måtte følges opp og videreutvikles. Høgsolen har utviklet en tiltaksplan innen FoU-området, hvor FoU-aktivitet tilføres økte ressurser og

Høgskolen i Tromsø gjennomførte et forskningsmaraton i 2002 i forbindelse med forskningsdagene. På bildet ser vi de som gav foredrag. Fra venstre: Anne Harriet Berger (Avdeling for lærerutdanning), Svein Arne Pettersen (Avdeling for lærerutdanning), Roald Larsen (Avdeling for lærerutdanning), Jorun Høier Kjolaas (Avdeling for lærerutdanning), Kjell Johannessen (Avdeling for ingeniør- og økonomifag), Britt Vigdis Ekelid (Avdeling for helsefag), Olav Kansgar Straum (Avdeling for lærerutdanning), Randi Skjelmo (Avdeling for lærerutdanning), Ingvild Kamplid (Avdeling for lærerutdanning) og Lisbeth Rønningsbakk (Avdeling for lærerutdanning).

I tilknytning til det forskningsmaraton som ble gjennomført i 2002 var det også invitert eksterne forelesere. Disse var en del av det første store tiltaket innen forskeropplæring ved Høgskolen. Opplæringen pågikk i nesten to år og gav en grundig opplæring til mellom 20 og 30 ansatte, en opplæring som resulterte i 15-20 doktorander i kjølvannet av kurset. På bildet ser vi den finske professor Pertti Kansanen og den norske/svenske professor Stefan Thomas Hopman. Mellom disse står FoU-leder Mary Brekke som ledet forskeropplæringen.

spisses mot det som høgskolen anser som sin kjernevirksomhet med tre FoU-programområder rettet mot profesjons- og praksisfeltet og regional utvikling. Høgskolens kompetanseutvikling av ansatte har fått stor oppmerksom, både økonomisk og med langsiktige strategier for å tilfredstille de kravene som det nye nasjonale akkrediteringsorganet (NOKUT) har fastsatt. Innen begge områdene ser nå vi positive resultater av satsingen, og FoU-aktivitet og høgskolens kompetanseprofil er høynet betraktelig.

Det har foregått et utstrakt samarbeid mellom Institutt for barns utvikling ved Pomor-universitetet i Arkhangelsk og Avdeling for lærerutdanning om utdanning av russiske spesialpedagoger. Studentene lærer seg norsk for å kunne ha meningsfull praksis i skoler og barnehager i Tromsø. Primus motorer har vært høyskolelektorene Magne Ånensen og Johannes Sørensen. På bildet ser vi rektor Ulf Christensen som takker de russiske spesialpedagogikkstudentene etter en danseopptreden i kantina på Avdeling for lærerutdanning i 2002.

Tidligere rektor for Universitetet i Tromsø, Ole D. Mjøs, ledet et utvalg som la frem en innstilling NOU 2000 :14 *Frihet med ansvar*, om høyere utdanning og forskning i Norge. Innstillingen omhandlet alle forhold innen høyere utdanning og kom med en rekke forslag som tilpasset det norske utdanningssystemet mer mot internasjonale standarder og krav. Innstillingen ble fulgt opp av statsråd Trond Giske gjennom St.melding. nr. 27 (2000-2001) om kvalitetsreform av høyere utdanning og aktivt videreført av hans arvtager, statsråd Kristin Clemet. Innen alle landets utdanningsinstitusjoner krevde kvalitetsreformen et stort engasjement og omfattende arbeidsinnsats på alle nivåer i organisasjonen for å tilfredstille de krav og forventninger som lå i kvalitetsreformen. Jeg vil ikke gå inn på enkeltelementer innenfor reformen, men bare konstatere at svært mye av høgskolens fokus i min rektorperiode har vært rettet mot implementeringen av kvalitetsreformen. Etter at jeg ble gjenvalgt som rektor høsten 2003, har blant annet nyvalgt prorektor Toril Hansen hatt som sitt særskilte arbeidsområde å implementere den studiekvalitetsmessige delen av reformen.

Kvalitetsreformen ga også institusjonene større frihet i valg av organiseringsmodeller. Den todelte ledelsesstrukturen med en fagpolitisk og en administrativ søyle har sine styrker og svakheter. Etter en omfattende høring i organisasjonen, bestemte høgskolestyret at avdelingene fra høsten 2003 skulle ledes av tilsatte dekaner med både det faglige og administrative ansvaret. Så langt er våre erfaringer positive med en enhetlig ledelse på avdelingsnivå, særlig de faglig tilsatte gir uttrykk for at det er enklere å forholde seg til en sjef. Den gjeldende universitets- og høyskoleloven fastsetter at det skal være en todelt toppledelse med valgt rektor og tilsatt høgskoledirektør. Stortinget vil våren 2005 behandle et lovforslag, hvor det blant annet foreslås en

enhetlig toppledelse. Vårt høgstolestyre har i sin høring til lovforlaget gitt uttrykk for at høgstolen ønsker at gjeldende lov videreføres på dette punktet.

Jeg har lyst til å trekke fram to fagsaker som vårt høgstolestyre har arbeidet aktivt med overfor bevilgende myndigheter de seinere årene – etablering av visuell kunstutdanning i Tromsø for Nord-Norge, og oppstart av en ingeniørutdanning i prosess- og gassteknologi rettet mot petroleumsvirksomheten i nord. Vi har lyktes med ingeniørutdanningen, men ennå ikke greid å komme i mål for å gi den nordnorske landsdelen et utdanningstilbud som den mangler – en visuell kunstutdanning med mange uttrykksformer.

Statlige høgstoler i byer med et universitet opplever ofte at offentlighetens oppmerksomhet i større grad er rettet mot universitetet enn mot høgstolen. Dette er en utfordring som jeg har hatt et ønske om at vår høgstole skal forholde seg til på en positiv og kreativ måte. Det er viktig for en utdanningsinstitusjon å bli synlig i media, overfor politiske myndigheter, arbeidslivet og for folk flest. Skal vi som utdanningsinstitusjon oppfylle våre samfunnsoppgaver, må høgstolen bli enda flinkere og dyktigere på innsyn, dialog, samarbeid og kommunikasjon med det samfunn vi er til for. Jeg har også hatt som intensjon at vi i større grad enn tidligere framstår som Høgstolen i Tromsø med ett ansikt. Dette ansiktet kan ha mange uttrykk, jordmoruttrykket, førskolelæreruttrykket, ingeniøruttrykket eller musikkuttrykket for å nevne noen, men de tilhører samme ansikt og kropp.

Vårt høgstolestyre har startet arbeidet med å lage en ny strategiplan for vår virksomhet de kommende årene, men jeg vil allikevel avslutningsvis komme med noen betraktninger om fremtiden: Vi må fortsatt videreutvikle

I 2002 ble det inngått en samarbeidsavtale mellom Faculty of Education ved Tribhuvan University i Kathmandu, Nepal og Høgstolen i Tromsø. Besøket i Tromsø var en gjenvissitt etter at studiedirektør Tore Nesheim, prorektor Tove Leming, dekan Lars Åge Rotvold og førstelektor Fredrik Fagertun hadde besøkt Tribhuvan University. På bildet ser vi leder for den nepalske gruppen og rektor Ulf Christensen underskriver samarbeidsavtalen.

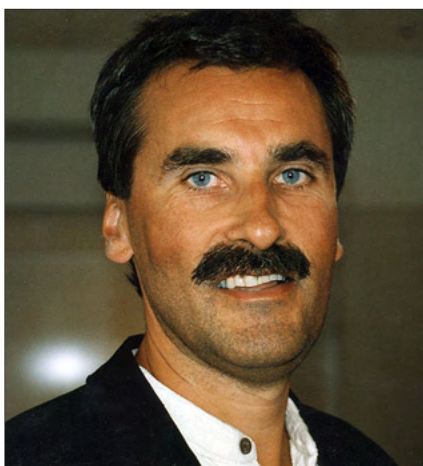
Barnevernets utviklingscenter i Nord-Norge er en del av Høgskolen i Tromsø. Senteret ble opprettet 1. august 1994 og er ett av fire regionale utviklingscenter i Norge. På bildet ser vi sekretær Karin Hansen (t.v.), faglig og administrativ leder Inger Erstad og doktorgradsstipendiat (senere førsteamanuensis) Merete Saus.

vår styrke som en profesjonsutdannende institusjon. Vi må fortsatt ha en forsknings- og utviklingsarbeidsprofil, inkludert kunstnerisk utviklingsarbeid, som samsvarer med den profilen vi har som utdanningsinstitusjon, dvs profesjons og praksisnær. Vi må intensivere vår rolle som regional utviklingsaktør i dialog og samarbeid med arbeidsliv og offentlige myndigheter. Innenfor alle virksomhetsområdene må høgskolen fremstå som en troverdig og kvalitetsbevisst utdanningsinstitusjon, både overfor dem som har valgt oss for å få sin utdanning og det samfunnet vi er til for.

10 år preget av knoppskytning, vekst og intern organisering

Av dekan Arnfinn Andersen

Arnfinn Andersen var administrativ leder på Avdeling for helsefag fra 1994 til 2003. Han overtok som dekan fra 2003. Bildet er hentet fra Håja i 1996.

Fra enkeltutdanninger via Tromsø helsefaghøgskole til Høgskolen i Tromsø

Avdeling for helsefag var ved etableringen av Høgskolen i Tromsø med små justeringer en videreføring av Tromsø helsefaghøgskole. Tromsø helsefaghøgskole var i sin tid en nyskaping, og ble etablert i forbindelse med samlokaliseringen av helsefagutdanningene i det nye Medisin- og helsefagbygget på universitetsområdet i Breivika sommeren 1991.

Tromsø helsefaghøgskole var en sammenslåing av ergoterapeut- og fysioterapeut-utdanningene, Bioingeniør- og Radiografhøgskolen samt Sykepleierhøgskolen i Tromsø. Sykepleierhøgskolen i Tromsø besto den gang av grunnutdanning i sykepleie, jordmor- og helsesøsterutdanning og videreutdanningene i psykiatrisk sykepleie og i eldreomsorg. Helsesøsterutdanningen var bare noen få år tidligere overført fra Universitetet i Tromsø for at man skulle få samlet videreutdanningene for sykepleiere og grunnutdanningen i sykepleie. Sykepleierhøgskolen var før flyttingen til Breivika lokalisert i Åsgårdveien, bioingeniør- og radiografutdanningene var lokalisert til Breivika videregående skole, fysioterapeututdanningen holdt til i leide lokaler i Strandgata, mens ergoterapeututdanningen var lokalisert til Tromsø lærerhøgskole på Mellomveien.

Samlokaliseringen av all helsefagutdanning med universitetet, og nærheten til universitetssykehuset, sto sentralt i forbindelse med etableringen av Tromsø helsefaghøgskole. Det var stort fokus på felles undervisning i felles kunnskapsstoff for å kunne styrke grunnlaget for samarbeid mellom helsepersonellgruppene.

Ansatte hadde vært gjennom en betydelig omstilling ved etableringen av denne nyskapingen i norsk høyere utdanning. Innflytting i nytt bygg og godt utstyrte undervisningslokaler ga høgskolen en flyng start. Her ble studentene samlet i et tverrfaglig miljø av helsefagstudenter på høgskolen og universitetet.

Når det så etter bare få år igjen ble igangsatt en ny prosess med tanke på sammenslåing med de andre høgskolene i byen var reaksjonene blandet. På den ene siden hadde vi vært gjennom en prosess og slik var vi forberedt og ikke for satt i den nye organisasjonen. På den andre siden var vi i gang med noe nytt og spennende med et klart faglig fokus (helsefag), og det opplevdes nok at en ny prosess med omorganisering først og fremst ville ha et organisatorisk fokus og konsentrere oppmerksomheten på interne forhold.

Knoppskyting

Ved sammenslåingen til Høgskolen i Tromsø i 1994 var det ved avdelingen 80 ansatte, og utdanningene hadde samlet et plantall på omlag 670 studenter. Vi hadde følgende studietilbud:

Dekan Toril Hanse, fotografert i 1998 (Håja) i forbindelse med at avdelingen skulle overta fem videreutdanninger i sykepleie fra Regionsykehuset i Tromsø: intensiv-, operasjons-, kreft-, og barnesykepleie. Toril Hanse var dekan fra 1997 til 2003. I 2003 ble hun valgt som prorektor for Høgskolen i Tromsø.

Inngangspartiet til medisins- og helsefagbygget (MH-bygget) i Breivika, hvor Avdeling for helsefag har holdt til siden oppstart i 1994.

Grunnutdanninger

Bioingeniørutdanning
Ergoterapeututdanning
Fysioterapeututdanning
Radiografutdanning
Sykepleierutdanning

Videreutdanninger

Tannpleierutdanning
Helsesøsterutdanning
Jordmorutdanning
Videreutdanning i psykiatrisk sykepleie
Videreutdanning i eldreomsorg
Videreutdanning i rusproblematikk
Videreutdanning i pedagogisk veiledning

Høgskolelærer Kalle Gjesvik, studieleder for videreutdanning i rusproblematikk. Bildet er fra våren 2000.

Samme år ble det igangsatt tannpleierutdanning som den første i landsdelen. De første 12 studentene startet sine studier høsten 1994 på et to-årig høgskolekandidatstudium.

I løpet av de 10 årene avdelingen vært en del av Høgskolen i Tromsø er antall studietilbud betydelig økt. Antall ansatte har økt til nærmere 100, og samlet har vi høsten 2004 ca 1260 registrerte studenter. Ved grunnutdanningene er det nå registrert ca 800 studenter. Økningen er størst ved sykepleierutdanningen som alene har nærmere 400 studenter. Vi har i samarbeid med Avdeling for lærerutdanning etablert et nytt studium i «Fysisk aktivitet og helse».

Den største knoppskytingen har likevel skjedd innenfor videreutdanningene. Samlet har vi nå om lag 460 studenter ved de ulike tilbudene. De

Avdelingsstyret høsten 1996. På bildet ser vi i første rekke fra venstre Liv Vik (vara for faglig tilsatte), Per Jørgensen (studentrepresentant), Inger Hederberg (faglig representant), Toril Hansen (faglig representant). Andre rekke: Tony Lundli (studentrepresentant), Sissel Karde (faglig representant), Jenny K. Hansen (ekstern representant) og avdelingsleder Britt Vigdis Ekeli. Bak: administrativ leder Arnfinn Andersen, Edit Hansen (representant for teknisk/administrativt personale), Vinjar Fønnebo (ekstern representant) og høyskole-direktør Ben Schei.

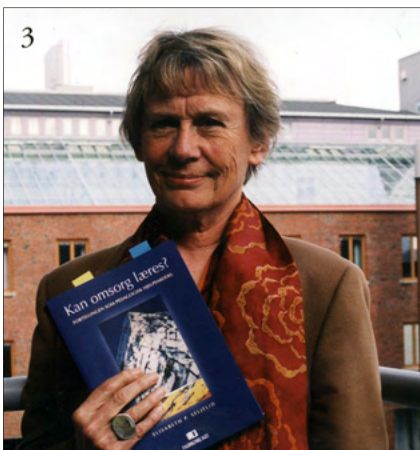

Bildet er fra tverrfaglig høstseminar/workshop på Avdeling for helsefag høsten 1997. Kurset handlet om endinger (image work) og hvordan endringer i livet alltid starter med kreative forestillinger. Her ser vi kursholder Dr. Dina Glouberman og to av deltakerne 1. amanuensis Greta Mari Skau og studieleder for pedagogisk veiledning høyskolelærer Inger Hederberg.

videreutdanningene vi hadde i 1994 er alle videreført, og i tillegg er det kommet til flere nye program. Videreutdanningen i rusproblematikk startet i 1993 med opptak til et 10-vekttsalls studium. Fra 1994 ble også denne utdanningen etablert som 20-vekttsalls studium basert på rammeplan. Videreutdanningen i pedagogisk veiledning (20 vekttsall) kom i stand i samarbeid med daværende Tromsø lærerhøgskole.

Fra 2001 ble de tidligere sykehusinterne videreutdanningene overført fra daværende Regionsykehuset i Tromsø/Troms fylke og til Avdeling for helsefag. Dette innebar at vi kunne gi tilbud om videreutdanning for sykepleiere i anestesi-, operasjons-, intensiv-, barne- og kreftsykepleie. 8 ansatte er knyttet til disse utdanningene som har i alt ca 60 studenter. I samarbeid med Institutt for samfunnsmedisin ved Universitetet i Tromsø har vi etablert en videreutdanning i relasjons- og nettverksarbeid. I tillegg er det etablert videreutdanning for fysioterapeuter i psykiatrisk og psykosomatisk fysioterapi, videreutdanning for radiografer i angiografi og intervensjon og videreutdanning i demens og alderspsykiatri. I denne 10-årsperioden har det også vært gjennomført videreutdanning for radiografer i stråleterapi, videreut-

Til høyre:

Bildet viser høskolelektor i eldreomsorg Toril Agnete Larsen og høskolelektor i sykepleie Liv Berit Knudsen. Disse to har ledet undervisningspsykehjemsprosjektet som er et samarbeid mellom Høgskolen i Tromsø, Universitetet i Tromsø, Tromsø kommune, Universitetssykehuset i Nord Norge og Kvaløysletta videregående skole.

Forrige side:

1: Birgitt Evensen ved sykepleierutdanningen i komplett sykepleierantrekk. Bildet ble tatt i forbindelse med hennes 60-årsjubileum i 1997. Da hadde hun vært tilsatt ved Høgskolen i mer enn 30 år. Hun var tidligere rektor ved Sykepleiehøgskolen. De siste årene før hun gikk av med pensjon var hun primus motor når det gjaldt internasjonalt student- og lærerutveksling.

2: Dr. med. (PhD) Anne-Grethe Talseth disputerte for doktorgrad i 2001 på en avhandling med tittelen: *Psychiatric care of people at risk of committing suicide. Narrative interviews with registered nurses, physicians, patients and their relatives.* Hun disputerte ved Department of Nursing and the Department of Clinical Sciences, Umeå universitet.

3: Høskolelektor Elisabeth Seljelid med sin nye bok «Kan omsorg læres?». Bildet er tatt i 2002.

4: Avdelingsleder for sykepleie høskolelektor Mari Wolff Skaalvik og høskolelærer i sykepleie Odd Edvardsen fotografert i forbindelse med at Avdeling for helsefag fikk 30 nye studieplasser i desentralisert sykepleie høsten 1997.

5: Førstelektor Ragnhild Nilsen og høskolelektor Anita Iversen. Bildet ble tatt våren 2000. Ragnhild Nilsen var FoU-koordinator på avdelingen fra 2000 til 2003, da Anita Iversen overtok som prodekan med særlig ansvar for FoU.

6: En glad gjeng ansatte ved Avdeling for helsefag: studeileder på helsesøsterutdanningen Åsbild Glad, høskolelektor på jordmorutdanningen Kari Bjerck, 1. amanuensis Greta Marie Skau, studeileder for psykisk helsearbeid Torbjørn Guttormsen, høskolelærer/ senere høskolelektor på ergoterapiutdanningen Rita Jentoft, høskolelærer på jordmorutdanningen Anne-Lise Thoresen og høskolelektor i eldreomsorg Toril Agnete Larsen. Bildet er tatt i 2000.

danning i molekylær genetik og et videreutdanningstilbud i statistikk for laboratoriepersonell. I samarbeid med Avdeling for lærerutdanning, og høskolene i Agder, Nord-Trøndelag og Oslo har vi også gjennomført moduler av «Velferdsstudier». Vi har også etablert et studium på 30 studiepoeng i «Ungdoms helse i Nord».

Fagutvikling – forsknings- og utviklingsarbeid

Tromsø helsefaghøgskole hadde en høy profil på fagutvikling tidlig på 90-tallet. Ved sammenslåingen til en høskole ble det naturlig nok behov for å sette mer søkelys på organisatoriske spørsmål. Likevel er fagporteføljen ved Avdeling for helsefag utvidet betydelig.

Avdelingen har i mange år hatt fokus på utvikling av fleksible læringsformer og desentralisering av utdanningstilbud. Den desentraliserte sykepleierutdanningen ble etablert allerede i 1990 som den første i Norge. Tilbudet er videreutviklet og beskrives, ikke minst i distriktene, som en stor suksess. I 2003 ble det etablert en deltids fysioterapeututdanning. Tilbudet er tilrettelagt som fleksibelt studium med fjernundervisning. Dette er det første forsøket med så sterk grad av fjernundervisning i en profesjonsutdanning og Sentralorganet for fjernundervisning (SOFF) støtter forsøket med 1 mill kroner. I tillegg er flere av videreutdanningene tilrettelagt som fleksible studier med fjernundervisning. Dette har bidratt sterkt til rekrutteringen til studiene og til kompetanseheving av fagpersonell i en landsdel med store avstander og spredt bosetting.

Etableringen av så mange nye studietilbud de siste årene er et svar på behov i helsetjenesten. Som en følge av denne nyetableringen av studietilbud, og som en følge av stadige endringer i rammeplanene ved grunnutdanningene, samt innføring av reformer i utdanningssystemet, har arbeidet med fag- og studieplaner fått mye oppmerksomhet og tatt mye av ressursene til fagutvikling.

Avdelingen har vært sterkt delaktig i etableringen og utviklingen av Undervisningspsykehjemmet i Kroken. Etablering av undervisningspsykehjem i universitetsbyene har vært et nasjonalt prosjekt for å høyne kvaliteten i omsorg, pleie, behandling og rehabilitering for syke gamle. Dette har vært et samarbeidsprosjekt mellom kommunen, universitetet, universitetssykehuset, den videregående skole og høskolen.

Doktorgradsstipendiat Åsbild Fause med boka «Et fag i kamp for livet. Sykepleiens historie i Norge» i 2002. Boka skrev hun sammen med Anne Michaelsen.

Barnesykepleie er en av fem videreutdanninger i sykepleie som ble overtatt av Avdeling for helsefag på 1990-tallet. Bildet viser undervisningskonsulent Ella Koren og avdelingssykepleier Iben Akselbo ved Regionsykehuset i Tromsø. De var forventningsfulle, men fryktet at praksis ville få mindre plass. Bildet er tatt i 1998.

Selv om det enda er et stykke igjen til å nå målene om FoU-produksjon er også denne delen av virksomheten i stadig vekst. Flere av våre tilsatte har vært forfattere av artikler i tidsskrift og lærebøker. Vi har også produsert læremidler i form av diverse videogrammer og kompendier. Våre ansatte er i perioden tildelt forsknings- og formidlingspriser.

Kompetansesituasjonen

I dag er det stor oppmerksomhet på kompetansesituasjonen hos de ansatte. For å kunne tilby de utdanningsprogrammene vi er godkjent for å gi, stilles det krav til høyere grad av formell utdanning. I 1994 var om lag 75 % av de faglig ansatte tilsatt som høgskolelærere og om lag 25 % tilsatt som høgskolelektorer. I dag er ca halvparten tilsatt som høgskolelærere. Antall lektorer er økt fra 17 i 1994 til 43 høsten 2004. I tillegg har vi en førsteamanuensis, 4 førstelektorer og 2 som er i gang med doktorgradsstudier. I 10-årsperioden har 4 av våre ansatte fullført doktorgradsstudier. En av disse er fortsatt tilsatt hos oss og en er tilsatt i dosent II stilling.

Samarbeidet med Universitetet og Universitetssykehuset

Ved etableringen av Tromsø helsefaghøgskole, og samlokaliseringen av all helsefaglig høyere utdanning på ett sted, sto samarbeid i helsetjenesten som overskrift for mye av arbeidet på begynnelsen av 90 tallet. Etter flere år med fokus på konflikter mellom helsepersonellgrupper engasjerte både Helse-, Sosial- og Utdanningsdepartementene seg sterkt for å få til et nytt opplegg med felles undervisning av alt helsepersonell i Medisin og Helsefag-bygget (MH-bygget) i Breivika nord for Tromsø sentrum. Det ble etablert et samarbeidsorgan (Råd for undervisningssamarbeid) mellom universitetet og helsefaghøgskolen, og det ble etablert et opplegg for felles undervisning for alle begynnerstudenter. Dette omfattet alle grunnutdanninger ved helsefaghøgskolen og studenter fra medisin-, psykologi- og farmasistudiene ved universitetet. Senere ble dette utvidet til også å gjelde undervisning i felles kunnskapsstoff på andre tidspunkt i studiene. Universitetet har etter hvert trukket seg helt ut av dette samarbeidet om felles undervisning. Samarbeidet mellom helsefagene ved høgskolen har imidlertid fortsatt og er nå utvidet til å omfatte 10 studiepoeng i hvert av de tre årene studiene varer. Tannpleierutdanningen deltar i de to første årene og bioingeniørutdanningen i det første året og deler av tredje år.

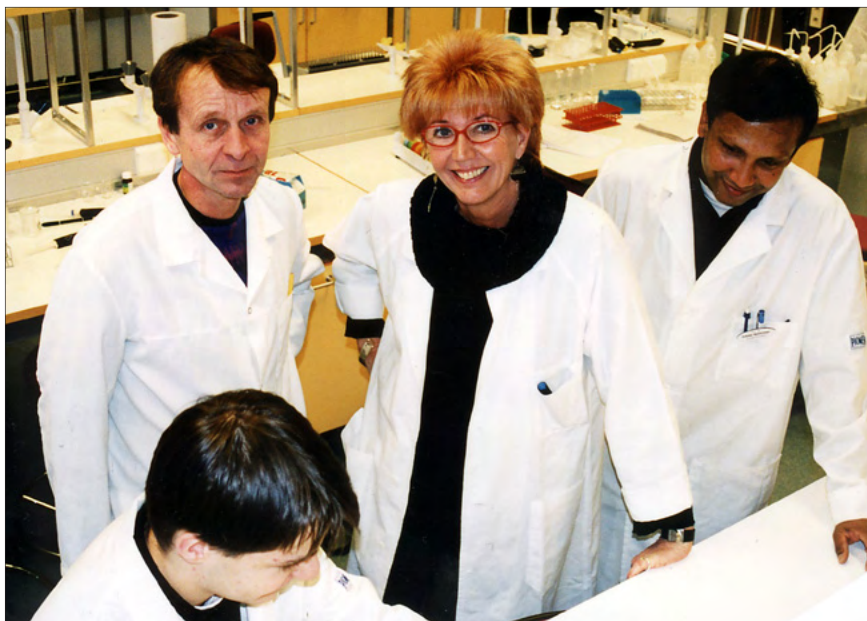
Bildet viser bioingeniørstudenter som mikroskopierer. Året er 2000.

Bioingeniørstudenter i aktivitet på laboratoriet i 2000. De siste årene er det innledet et samarbeid med Avdeling for sykepleie og helsefag ved universitetet omkring innpassing i mastergradstudier for videreutdanninger ved høgskolen. Samarbeidet med universitetet inkluderer også felles bibliotek for realfag, medisin og helsefag og et utstrakt samarbeid om utnyttning av rom og utstyr i MH-bygget.

Førstelektorene Thorsten Steiro Thoresen og Kirsti Forsdahl. Bildet ble tatt i 1999 da de gav ut en pensumbok om genteknologi. Genteknologi utgjorde på denne tid to vektball i bioingeniørutdanningen og inngikk i faget instrumentelle analysemetoder.

I 1999 ble videokonferanse tatt i bruk ved det nye videreutdanningstilbudet i omsorg for aldersdemente. Studiet var på 5 vektball og var lagt opp over to semestre. Alle forelesningene foregikk ved hjelp av videokonferanse mellom Tromsø, hvor foreleser befant seg, og studentene i henholdsvis Honningsvåg og Vadsø. Bildet viser høskolelektor Liv Berit Knudsen som var en av primus motorene i dette arbeidet.

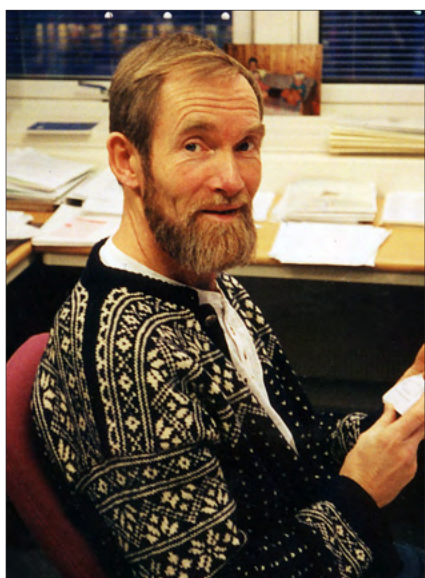
Kurskonsulent Elisabeth Åberg. Avdelingen har hele tiden hatt en visjon om å være brukerrettet og tilby flere fleksible kurs som er tilpasset de store avstandene i Helseregion 5 og kommuner med stram økonomi. Bildet ble tatt i forbindelse med at det ble utgitt en ny kurskatalog ved avdelingen i 1999. Katalogen viste et variert opplegg med tverrfaglige kurs, ofte lagt ut i distriktet.

Samarbeidet med Universitetssykehuset i Nord-Norge (UNN) ble betydelig enklere etter at daværende Regionsykehuset i Tromsø (RiTØ) flyttet til universitetsområdet i Brevika. Sykehuset er vår viktigste og største praksisarena, og relasjonene er mange og gode. Samarbeidet inkluderer, foruten å være praksisfelt, også samarbeid om videre- og etterutdanning.

Ekstern virksomhet og internasjonalt samarbeid

Ekstern virksomhet har vært et satsingsområde ved avdelingen i hele perioden fra 1994, og har blitt en lovpålagt oppgave for universitets- og høskolesektoren etter kompetansereformen. Avdelingen fikk tidlig ansatt egen koordinator for denne virksomheten, og aktiviteten ble konsentrert om kurs og etterutdanning av yrkesutøvere i helsetjenesten. Det ble etablert samarbeidsrelasjoner til ulike deler av praksisfeltet og aktiviteten har økt jevnt og trutt. De senere årene har den eksterne virksomheten i større grad inkludert etter- og videreutdanningstilbud samt utviklingsarbeid. I 2003 var det registrert i alt 27 ulike prosjekter knyttet til denne virksomheten. Samlet inntekt fra prosjektene var i overkant av 3 mill kroner.

Gjester fra Livingstone Hospital i Lusaka, Zambia i 1996. På bildet ser vi studieleder Liv Vik, psykiatrisk sykepleier Melphine Sibuyu, avdelingsleder Britt Vigdis Ekeli, prorektor Ulf Christensen, studieleder i sykepleie Sifuba Cathrine, rektor Lisbeth Halse Ytreberg, direktør Elichu Bwalya. Besøket varte i 10 dager, og det var lagt opp til et omfattende program. NORAD innvilget kr 280000 til det videre samarbeidet mellom de to institusjonene.

Administrativ leder Arne Eek. Han begynte i stillingen 1.08.03.

Nils-Johan Lysnes, IT-seksjonen.

De siste 5 årene har vi knyttet oppgavene med koordinering av internasjonalt samarbeid til den eksterne virksomheten. Flere av våre utdanninger har lange tradisjoner med hensyn til internasjonalt samarbeid. Sykepleierhøgskolens engasjement blant palestinerne i eksil har fått mye oppmerksomhet og ble bl.a. trukket frem da Tromsø innledet vennskapsbysamarbeidet med Gaza. Ergoterapeut- og fysioterapeututdanningene har også vært svært aktive, og da særlig i Øst-Afrika. De siste årene har vi konsentrert virksomheten for å få mest mulig ut av de ressurser som er tilgjengelig. Solidaritetsperspektivet står sentralt i avdelingens engasjement, og relasjonene til Midtøsten er utvidet og er vårt hovedfokus sammen med Øst-Afrika og Nordvest-Russland.

Avdelingen var også tidlig ute med samarbeid på Nordkalotten, og de siste årene har samarbeidet med Nordvest-Russland blitt sterkere. Her koordineres samarbeidet med universitetet og universitetssykehuset. Et større prosjekt innen rusforebygging er det største prosjektet avdelingen er involvert i.

Hva nå?

Selv om avdelingen er plassert på universitetsområdet, er den nå en integrert del av Høgskolen i Tromsø. Vi mener også vi har bidratt til å sette vårt preg på den nye utdanningsinstitusjonen på Tromsøya. Prorektorene disse 10 årene er rekruttert fra helsefagene, og rektor i forrige og inneværende periode kommer også fra avdelingen.

Med etableringen av Tromsø Helsefaghøgskole var det viktig for oss å ta vare på de tradisjoner som var nedfelt i de tidligere utdanningene, samtidig som vi ville sette fokus på fellesskapet i nytt bygg. Vi innførte markeringer i forbindelse med mottak av nye studenter, og vi fikk på plass et flott arrangement for å markere avslutning av studiene med vitnemålsutdeling. Vi har videreført tradisjonene med markering av jubileer. De siste årene har vi markert 10-års jubileum både for ergoterapeut- og fysioterapeututdanningen, og våren 2004 også for tannpleierutdanningen. Vi har markert 25-års jubileum for helsesøster- og bioingeniørutdanningen. Det største arrangementet var likevel markeringen av mer enn 100 år med sykepleierutdanning

Her trener fysioterapeutstudenter på å massere. Bildet er fra 2000.

Høgskolelektor på fysioterapi Nanna Hauksdottir.

Studieleder på jordmorutdanningen Kari Bjerck tok i 1998 hovedfagseksamen med en oppgave med tittelen «Jordmorliv i nord». Hun intervjuet åtte pensjonerte jordmødre. I oppgaven beskriver hun blant annet hvilke utfordringer distriktsjordmøra ble stilt overfor i hjemmet til den fødende kvinnen og hvordan hun utøvde sitt praktiske skjønn.

i Tromsø. Markeringen fant sted i MH-bygget i 2002 med mange innbudte gjester. Til denne markeringen ble det også skrevet et historiespill av Ragnar Olsen.

Avslutningsvis skal jeg driste meg til å se inn i fremtiden og gjøre meg noen tanker om hva den vil bringe. De første årene antar jeg vil stå i kvalitetsreformens tegn. Fokus på studenttilfredshetsmålinger, studiekvalitet, studentrekruttering og kvalitetssikring vil stå sentralt. Etterspørselen etter helsepersonell synes ikke å avta. Søkningen til grunnutdanningene har vært god i alle år, og det er ingen tegn til at dette skal avta. Søkningen til videreutdanningene har variert mye. Søkningen til jordmor- og helsesøsterutdanningene har vært tilfredsstillende i mange år. Søkningen til de andre videreutdanningene har imidlertid variert i større grad. Takket være omlegging av utdanningene til deltidsstudier/fleksible studier med fjernundervisning, har søkningen tatt seg opp. Det er stor pågang til flere utdannings tilbud med muligheter til spesialisering. Det er samtidig en økt etterspørsel etter avklaring på spørsmålet om innpassing av slike videreutdanninger i en mastergrad. De nærmeste årene vil derfor fremtvinge en avklaring på arbeidsdelingen mellom høgskolen og universitetet med hensyn til tilbud ut over bachelorgraden og videreutdanningenes plass i forhold til mastergraden. Mange henvendelser om spesialiseringer kommer fra spesialisthelsetjenesten som en naturlig konsekvens av spesialiseringen innenfor medisinen. Det er avgjørende for den videre utvikling at samarbeidet med Universitetet i Tromsø om mastergrader i helsefag avklares snarest. Her ligger det til rette for en enestående samarbeidskonstellasjon som ikke mange andre steder i Norge har.

Kompetansebehovet er også stort innenfor kommunehelsetjenesten, og etter hvert vil jeg anta at tilsvarende etterspørsel om kompetanseheving vil komme også fra kommunehelsetjenesten. Ikke minst vil det være behov for kompetanseutvikling mht samarbeid mellom helsetjenestenivåene og mellom spesialitetene. Forholdene skulle ligge særlig godt til rette ved Høgskolen i Tromsø for å være med på en utvikling av nye tilbud for en slik etterspørsel. Jeg ser også at vi vil få større utfordringer mht det økonomiske grunnlaget for å tilby videreutdanninger. Behovet for samarbeid med tjenesten vil derfor stå sentralt for å kunne utvikle de rette tilbud og for å få dem realisert. Som eneste utdanningsinstitusjon i landsdelen for mange av helsefagene har vi en

særlig utfordring til også å følge opp kompetanseutviklingen knyttet til distriktshelsetjenesten.

Kompetansenivået hos våre ansatte vil stå sentralt i årene som kommer. For å kunne tilby de utdanninger vi har, må kompetansen hos fagpersonalet fylle bestemte krav. Flere doktorgradsstipend og flere som kvalifiserer seg for førstelektorstilling vil være en viktig del av virksomheten. For å få flere doktorgradsstipend vil det være nødvendig å skaffe ekstern finansiering. Dette vil kunne skje gjennom tilknytning til forskningsprogram sammen med universitetet og helsetjenesten.

Vårt internasjonale engasjement vil også øke spesielt med hensyn til studentutveksling. Selv om vårt primære fokus vil være nordnorsk helsetjeneste er det mitt håp at det engasjement som har preget avdelingen med hensyn til solidaritet med den 3. verden fortsatt skal sette sitt preg på avdelingens internasjonale engasjement.

Bildet viser fysioterapeutstudenter som underviser andre studenter i forflytningsteknikker. Året er 2000.

*Forrige side:
Skiltet til Avdeling for ingeniør- og økonomi-
fag og parkeringsplassen på sørsida.*

10 år med avdeling for ingeniør- og økonomifag

En ingeniør- og økonomi- utdanning tar form

Av dekan Hans Petter Kvaal

Dekan Hans Petter Kvaal. Bildet er tatt da han ble ny administrativ leder i 2000.

Avdelingsleder Liv Karen Johannessen, 1996.

Teknisk og økonomisk høyskoleutdanning i Tromsø vokste fram tidlig på 1980-tallet, først ved høyskolekurs innen maritim utdanning rundt 1981. I løpet av noen få år ble denne maritime høyskoleutdanninga utviklet til permanente 2-årige høyskoleutdanninger innenfor skipsmaskineri og nautikk. Dette er utdanninger til yrker med høyeste sertifikat som maskinsjefer og kapteiner. Utviklingen skjedde i regi av fylkeskommunen, som hadde ansvar for videregående opplæring og maritim utdanning.

Rundt 1986 ble den første 3-årige ingeniørutdanningen etablert innen kybernetikk (senere automasjon). På dette tidspunktet var det et ønske om å etablere et sterkere faglig miljø knyttet til teknisk høyskoleutdanning i Tromsø. Det ble derfor satt i gang utredning av nye 1-årige påbygningsstudier for ingeniører innen datateknologi og oppdrettsteknologi.

Det var stor søkning allerede ved de første opptakene til de 1-årige studiene, og i 1988 var oppdrettsstudiet utvidet til å bli et 3-årig studietilbud. Dette ble gjort fordi man hadde flere felles grunnlagsfag som allerede var etablert gjennom maritim- og automasjonsutdanningene.

I den maritime utdanningen var det også et 1-årig tilbud innenfor skipsadministrasjon, som departementet senere besluttet å nedlegge. I Tromsø opprettholdt man likevel det meste av innholdet og miljøet og gjorde den om til en 1-årig økonomiutdanning. Dette var opphavet til økonomiutdanningen ved høyskolen.

Tromsø Maritime Høyskole ble etablert av fylkeskommunen i 1987, og fra januar 1988 ble høyskolen overtatt av staten. På det tidspunktet hadde skolen fem ingeniørutdanninger og en økonomiutdanning. Økonomiutdanningen ble senere utvidet til å bli en 2-årig kandidatutdanning i økonomi. På disse få årene på 1980-tallet økte personalet fra 3–4 til 30 ansatte.

Skolen var fra starten av lokalisert til Tromsø Maritime Skole på Rambergan like overfor sentrum. På grunn av den store utvidelsen i tilbud, ansatte og studenter, ble det et sterkt behov for å flytte til egne lokaler. I et makeskifte mellom staten, Troms fylkeskommune og Tromsø kommune fikk skolen lokaler i det gamle «Teoribygget» sør på Strandveien, og Tromsø Maritime Høyskole flyttet inn der sommeren 1992. Skolen holder fortsatt til i disse lokalene.

Tromsø Maritim Høyskolens lokaler i samløkalisering med Tromsø Maritime skole på Rambergan. Etter etableringen på Strandveien ble virksomheten utvidet med etablering av 3-årig dataingeniørutdanning. De maritime utdanningene ble utvidet fra 2 år til 3-årige ingeniørutdanninger.

**TROMSØ
MARITIME
HØGSKOLE**

- Automatisering
- Datateknikk
- Fiskeriteknikk
- Maritim drift
- Økonomi

HØGSKOLEN I TROMSØ
Avdeling for ingeniør- og økonomifag

Fra TMH til AFI

Avdeling for ingeniør- og økonomifag

Tromsø Maritime Høgskole (TMH) hadde bare eksistert i 7 år som egen høgskole, og 2 år i egne lokaler på Strandveien, da Stortinget i 1994 vedtok en regional sammenslåing av høgskolene i landet.

Dette medførte at de 4 institusjonene som drev høgskoleutdanning i Tromsø ble sammenslått til Høgskolen i Tromsø (HiTø) i 1994. Fra da ble TMH med sine ingeniør- og økonomiutdanninger omdøpt til avdeling for ingeniør- og økonomifag (AFI) ved Høgskolen i Tromsø. Avdelingen hadde ved denne strukturendringen følgende studietilbud:

Ingeniørutdanninger:

- nautikk
- skipsmaskineri
- automasjon
- havbruksteknologi
- datateknologi

Økonomiutdanninger

- 1-årig bedriftsøkonomiutdanning
- 2-årig kandidatutdanning

Øksene slipes ved avdelingen og ansatte må gå. Bildet viser den såkalte øksekomiteen med ansvar for nedskjeringen. Avdelingsleder Liv Karen Johannessen, student Gunn Stabel, studieleder Bjarne Fosshem, administrativ leder Kjell Pettersen, studieleder Terje F. Olsen og studieleder Alf-Petter Rudi. Bildet er tatt i 1996.

Over:
Avdelingsstyret i arbeid i 1996.

I midten:
Et samlet bildet av avdelingsstyret i 1996.
Foran: studentrepresentant Monica Jensen, avdelingsleder Liv Karen Johannessen, studentrepresentant Frank Ludvigsen, administrativ leder Arne Kjetil Eidsvik. Bak: faglig representant Arne Hogås, representant for administrativt og teknisk personale Solveig Kristoffersen, Bjarne Fossheim, Terje F. Olsen og Eli Larsen (faglige representanter), Ben Schei hogskoledirektør, Liv Cecilie Evenstad styresekretter, Arne Gjengedal (faglig representant) og Kari Riddervold ekstern representant.

Under:
Høsten 1999 fikk biblioteket et betydelig løft, med helt nye lokaler. Studentene trives. Bildet er fra en pause i gruppearbeidet.

Det store auditorium. Høgskolelærer Bjarne Fossheim underviser økonomistuder i 2000.

De to økonomiutdanningene har hele tiden hatt god rekruttering, og studenttallet har vokst fra år til år. Etter år 2000 har den 2-årige økonomiutdanninga blitt utvidet til en 3-årig bachelorutdanning i samarbeid med Universitetet I Tromsø/Norges Fiskerihøgskole. Avdelingen har også utviklet bachelorutdanninger i økonomi og prosjektledelse og i økonomi og IKT og tok opp de første studenter til disse studiene høsten 2003.

Ingeniørutdanningene har på 1990-tallet vært relativt stabile hva angår studenttall, men noen av studiene har hele tiden slitt en del med rekruttering. Det har vært uttrykt et klart behov for fiskerirelatert ingeniørutdanning i hele perioden, men det har ikke vært et populært valg for ungdom. Avdelinga forsøkte å etablere en 3-årig ingeniørutdanning i foredlingsteknologi på midten av 1990-tallet, men den ble besluttet nedlagt bare etter 2 år, på grunn av svak rekruttering.

Vinteren 2002 ble det bestemt at vi skulle avvikle to av ingeniørutdanningene, havbruk og skipsmaskineri/marinteknisk drift. Dette ble gjort på grunn av dårlig søkning, samt at staten reduserte antallet ingeniørplasser de gav økonomisk støtte til. En medvirkende årsak var også at høyskolene mer og mer gikk over til å bli statsstøttet etter studentgjennomstrømming. Tidligere ble det gitt større grunnbevilgninger som i stor grad gjorde det mulig å opprettholde fagstillinger og laboratorier.

Avdelingen har gjennomført interne debatter om endring og utvikling i tråd med næringslivsbehov og studentinteresse, og i 2003 ble de nedlagte studiene avløst av en ny 3-årig ingeniørutdanning i prosess- og gassteknologi.

Helt fra opprettelsen av egen høyskole har avdelingen arrangert kurs for næringsliv og offentlig forvaltning. Vi har i samarbeid med ulike institusjoner stadig utviklet ekstern virksomhet med studietilbud og kursvirksomhet. Kundene har kommet fra Værnes i sør til Kirkenes i nord.

Den eksternt finansierte prosjekt- og kursdelen av avdelingen har de siste 4 årene økt med 500 %, og er en viktig økonomisk bidragsyter til avdelingen.

Dekan Ulf Mack Growen i 1999.

Over:
 Dekan Ulf Mack Growen forsøker å samle vann som renner fra et lekk tak. Høsten 1999.

Under:
 Glade studenter på havbruksteknologi Gaute K. Hansen og Øystein Woie. Våren 2000.

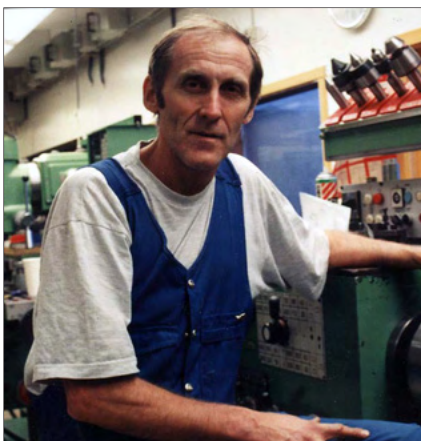
Over til høyre:
 Sivilarbeider Kyrre Knudsen har mange interessante oppgaver. Januar 1998.

I midten til høyre:
 Lærere på havbruk høyskolelektorene Inger Johanne Lurås og Dag Håkon Hanssen drømte i 1999 om et eget settefiskanlegg ved Høgskolen. Det var i den optimistiske tida, før nedleggelse av havbruksutdanninga.

Under til høyre:
 Fra personalseminaret på burtigruta i 1999. På bildet ser vi bl. a. Anne Lise Sjøpstad, Finn Olsen, Marith Gabrielsen, Dag Håkon Hansen.

Vaktmester Tore Nergård på post.

Over:
Hovedtillitsvalgt Bjarne Nøstdahl (lærer i for-
edlingsteknikk), har gjennom en årrekke gjort
en stor jobb for personalet i denne posisjonen.
Bildet er fra lønnsforhandlingen i 1997.

I midten til høyre:
Avdelingen har alltid vært aktiv i rekrutterings-
arbeid. Bildet er fra åpen dag i 1998. Dagen
ble en suksess og et spesielt arrangement var «Ta
sjansen» der skoleelever testet ut ulike fartøy.
Poenget var å komme ned ei renne og seile et
par meter på kortest mulig tid. Båtrenna har
vært brukt i ulike sammenhenger, for eksempel
på Høgskolens bidrag til forskningsdagene.

Nede til høyre:
Åpen dag på avdelingen. Førsteamanuensis i
skipsmaskin, Åge Haugstett, inspiserer barnas
aktivitet med båtrenna. «Ta sjansen» er en etter-
likning av tilsvarende aktivitet i Holmenkollen.

Over:
Avdelingen har alltid hatt et godt samarbeid med eksterne aktører i regionen. Et godt eksempel er
NFR-prosjektet, finansiert over programmet for SMB høgskole. Dette prosjektet har vært særlig vel-
lykket og har i etterkant medført et aktivt nettverk. Bildet er fra et prosjektmøte på Refa A/S,
Finnsnes. Her ser vi høgskolelektorene Alf-Petter Rudi og Inger Johanne Lurås sammen med
Trygve Rønning, markedsansvarlig i Ibis IKT, Tore Jensen, prosjektansvarlig på Refa og Hans
Johan Tofteng. Representanten fra Avikom er ikke med her. Bildet er tatt i 1998.

Over:
Administrativ leder, senere ekstern konsulent
Liv Cecilie Evenstad.

Over til høyre:
Besøk av skoleklasser er et viktig element i
rekrutteringsarbeidet. Åpen dag.

I midten:
I kantina. Avdelingsleder Liv Karen Johannes-
sen og høgscolelærer Vidar Alvarstein.

Under:
Avdelingen er kjent for et aktivt sosialt liv.
Her er personalet på seminar på hurtigruta i
1999. Bildet viser Ken Olsen, Bjarne Fossheim,
styrerepresentant fra TFDS, Janne Korsgård,
Finn Olsen og Torstein Hamnvik.

Personalseminar på hurtigruta i 1999. Bildet viser Bård Hansen, Kjell Johannessen, Arne Gjengedal og Arne Høgås.

2004

Avdeling for ingeniør- og økonomifag er i dag en livskraftig avdeling med ca. 500 ordinære studenter og i overkant av 300 eksterne studenter.

De ordinære studentene fordeler seg på ca. 200 ingeniørstudenter, ca. 240 økonomistudenter og ca. 70 forkursstudenter. Avdelingen har følgende ordinære studier:

- Forkurs til ingeniørstudiene
- Bachelor i nautikk
- Bachelor i automasjon
- Bachelor i datateknologi
- Bachelor i prosess- og gassteknologi

Til høyre:

Personalseminar på hurtigruta. Bildet viser Solveig Kristoffersen og Marith Gabrielsen.

Ekstern koordinator Janne Korsgård, et bindeledd mellom næringsliv, offentlig virksomhet og avdelingen. Avdelingene kan lære mye av hverandre ved å samarbeide om problembasert læring, mente hun. Bildet er tatt våren 2000.

1-årig bedriftsøkonomi

- 2-årig kandidatutdanning
- Bachelor i økonomi og logistikk
- Bachelor i økonomi og prosjektledelse
- Bachelor i økonomi og IKT

Med i underkant av 50 ansatte er AFI en mellomstor organisasjon, med en forholdsvis ny og ung arbeidsstokk (til å være en høyere utdanningsorganisasjon). 40 % av de ansatte har vært mindre enn 5 år i organisasjonen, og 60 % av de ansatte er under 50 år.

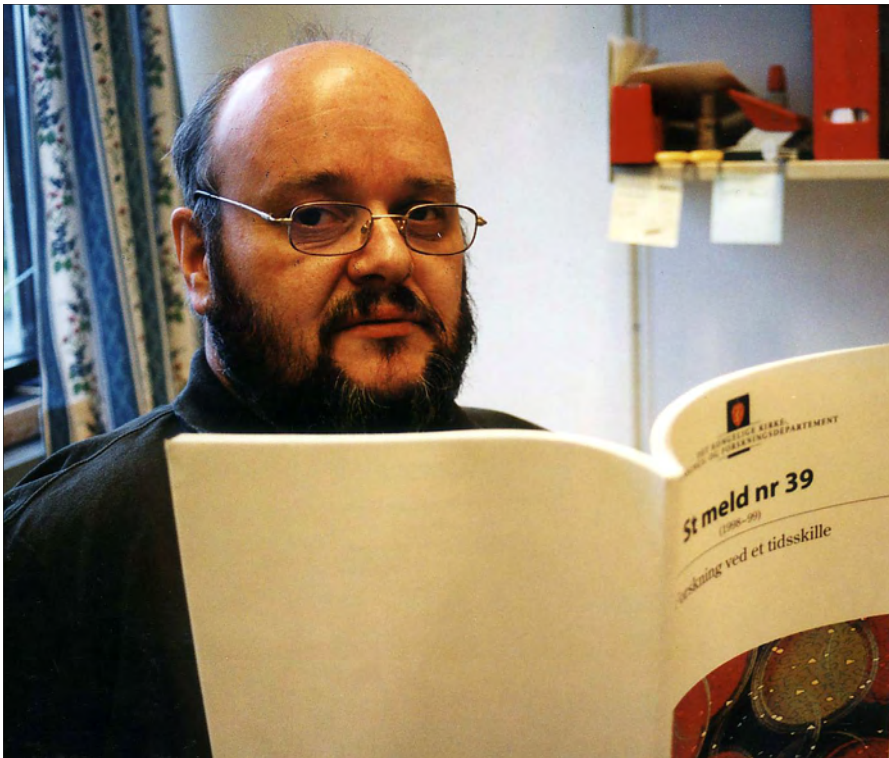
Fra AFI til fremtiden

Avdeling for ingeniør- og økonomifag ser lyst på fremtiden. Dette skyldes delvis at behovet for velkvalifiserte ingeniører og økonomer er økende, men også fordi AFI har mange prosjekter og planer for fremtiden og er en organisasjon som er opptatt av å utvikle nye tilbud.

Avdelingen har en dyktig og omstillingsdyktig stab og har et nært og godt forhold mellom student – lærer/administrasjon. Vi har god plass, og vi er den best utstyrte avdelingen på høyskolen i forhold til teknisk utstyr. I tillegg til dette har AFI flere utdanninger som er unike både nasjonalt og regionalt. Eksempel på dette er ingeniørutdanninger i nautikk og prosess- og gass-teknologi.

Avdelingen måtte innføre kvalitetssikringssystem for å gi sertifiserende maritim utdanning i 1999. Systemet omfattet undervisning, planlegging, gjennomføring, innhold og evaluering av fag, administrativt arbeid, samt drift og vedlikehold av laboratorier.

Høgskolelektor Alf Petter Rudi har i flere år vært en aktiv pådriver for utadrettet virksomhet. Her er han fotografert i forbindelse med en artikkel han skrev om hvordan utvikling av nye undervisningsmetoder, økt engasjement av studenter i prosjekter fra eksterne oppdragsgivere og eksterne prosjekter vil kunne gi resultater som kan utnyttes kommersielt.

Praksisfelt for havbruksstudenter i 2000. Bildet er fra Kårvika.

Organisasjonen har stor bredde i kompetansen. Den brede kompetansen gir avdelingen muligheter til å utvikle nye tilbud som kombinerer flere fagområder innen økonomi og ingeniørfag. Dette er en styrke i forhold til et næringsliv som er i stadig endring. Samtidig gjør den brede kompetansen med små fagmiljø AFI sårbar. Avdelingen har et stort ansvar i forhold til å utvikle etter- og videreutdanning i tråd med næringslivets behov. Det er derfor viktig å styrke kontakten med næringslivet, slik at de tilbudene vi utvikler er i tråd med det markedet trenger.

Utviklingen av petroleumsvirksomheten i Barentshavet er et eksempel på nye behov og muligheter i landsdelen innen kompetanse. På dette feltet har AFI bidratt ved å etablere det første studiet i landsdelen innen prosess- og gassteknologi. I tillegg har vi utviklet og gjennomført flere kurs for næringslivet innen petroleumsfeltet.

Innen data og automasjon har vi nylig etablert kontakt med Massachusetts Institute of Technology (verdens ledende universitet innen teknologi – Boston, USA). Samarbeidet går ut på å bistå MIT i testing, utvikling og spredning av ny teknologi til u-land. Prosjektet er helt i startgropa, men har et stort potensial.

Hele strukturen innen maritim utdanning vil muligens bli endret i de neste årene. Det er i denne prosessen viktig at AFI deltar aktivt i utviklingen av disse utdanningene i Norge. Målet for oss er å være den ledende skolen innen maritim utdanning i Nord-Norge. For å oppnå dette må vi øke egen kompetanse og etablere samarbeid med nasjonale og internasjonale skoler innen fagfeltet. En drøm for denne utdanningen vil selvfølgelig være å disponere et eget «skoleskip».

Økonomiutdanningene har de 3 siste årene gått fra å være en 2-årig utdanning til å omfatte 3 bachelorutdanninger ved AFI og en masterutdanning innen økonomi ved Universitetet i Tromsø. I de kommende årene blir det viktig for AFI å styrke økonomiutdanningene før vi igjen utvikler flere tilbud.

AFI har i lang tid hatt lav produksjon innen forsknings- og utviklingsarbeid (FoU). Det er derfor lagt stor vekt på å øke FoU-aktiviteten. Dette er bl.a. gjort ved å etablere 2 stipendiatstillinger og opprette en professor II stilling tilknyttet avdelingen. Planene for de neste 2–3 årene er igjen å doble denne satsingen og å øke publiseringen av avdelingens FoU-arbeid.

Kreativitet, nytenkning og forventninger til fremtiden er noe som gjennomsyrrer hele avdelingen. Dette skal også prege AFI i årene som kommer. Vi ønsker å fokusere på fremtiden for å realisere vår visjon:

ATTRAKTIV – FORSKNINGSBASERT – INNOVATIV

Praktiske øvelser for studentene er viktig. Bildet viser studenter på maritim drift/maskinist-utdanningen, 1998.

Dagens personale preges av en optimistisk tru på fremtiden.

Det nytter

Profesjonelt musikkliv i Nord-Norge

Av dekan Håkon Stødle

Forrige side:

1: Detalj fra inngangspartiet.

2: Nøyaktig på timen 25 år etter sin debutkonsert i universitetets aula i Oslo, holdt Håkon Stødle sin 25-års jubileumskonsert. Jubileumskonserten fant sted i aulaen på Avdeling for kunstfag/Musikkonservatoriet ved Høgskolen i Tromsø. På bildet ser vi førsteamanuensis Håkon Stødle (klarinet) og førsteamanuensis Tori Stødle (piano) etter konserten i 1998.

3: Utenfor kantina er det en lun og koselig uteplass hvor studenter og ansatte kan slappe av i sommerhalvåret.

4: Inngangspartiet på Avdeling for kunstfag.

5: Fra en av parkeringsplassene.

Under:

Høgskolelektor i musikk, Bjørn Edgar Hall, var i mange år tillitsvalgt for Forskerforbundet. Bildet er tatt våren 2000.

1970-årene fremstår som en av de mest spennende og avgjørende perioder i utviklingen av musikklivet i Nord-Norge. Landsdelen har i årtier har profesjonelle musikere i forsvaret og i kirken. Visjonære og handlingsrettede personer utfordret og trosset det nasjonalt og politisk fremherskende syn at profesjonelle musikere i tillegg til disse var en umulighet. Stiftelsen av to institusjoner sto sentralt i utviklingen av musikk- og det øvrige kulturlivet i landsdelen.

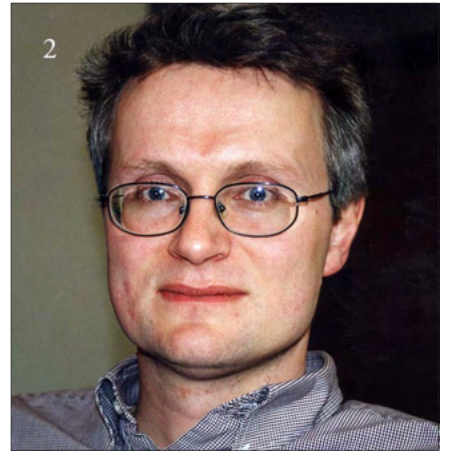
Året er 1964 da Nordnorsk kulturråd og Festspillene i Nord-Norge ble stiftet. Debattene ble målrettede, utfordringene grepet fatt i og fokus satt på kulturell identitetsskaping i egen landsdel. Flere kunstnerorganisasjoner ble dannet i årene som fulgte, og den positive selvbevissthet og visshet om egne evner vokste frem. Arbeidet mot 1970-årenes institusjonalisering og profesjonalisering av kulturlivet var i gang. Hålogaland Teater ble opprettet i 1971. Året etter ble Universitetet i Tromsø offisielt åpnet.

I musikklivet ble Nordnorsk musikkråd – et samarbeidsråd for de tre nordlige fylkeskommunene – en utrettelig pådriver, ikke minst gjennom utarbeidelsen av Musikkplan for Nord-Norge som vektla opprettelse av kommunale musikkskoler og stillinger for profesjonelle musikere, i tillegg til forsvarets og kirkens musikere. Og så manglet det en høyere musikkutdanning i nord.

Fra Tromsø Musikkonservatorium A/S til Nordnorsk Musikkonservatorium A/S

Tromsø musikkskole, opprettet i 1968, ble en nøkkelaktør i opprettelsen av det nordnorske musikkonservatoriet. Musikkskolen startet i 1970 en konservatorieklasser, og etter ...langvarige konferanser og kompliserte forhandlinger med Tromsø kommune og departementet ble konservatorievirksomheten i 1971 skilt fra Tromsø Musikkskole og aksjeselskapet Tromsø Musikkonservatorium AS ble stiftet ...med formål å drive musikkonservatorium, med fremtidig tilpassing til de aktuelle behov – en fremtidsrettet målformulering. Det nye musikkonservatoriet startet med 20 studenter. En ny æra i norsk og nordnorsk utdanning og musikkliv var innledet. Nordnorsk Musikkråds utrettelige arbeid ble i 1974 kronet med etableringen av forsøksordningen med fylkesmusikere i Nord-Norge, senere utviklet til landsdelsmusikerordningen i Nord-Norge.

Den sterke landsdelsbevisstheten i 70-årene, og erkjennelsen av at Tromsø Musikkonservatorium var til for hele landsdelen, førte til at navnet i 1975 ble endret til Nordnorsk Musikkonservatorium. Da var det 50 studenter ved skolen. Fire år etter overtok staten fullt økonomisk ansvar for konser-

Forrige side:

1: Fra et rekrutteringsseminar i konsertsalen mars 2000. Vi ser dirigent Ragnar Rasmussen i aksjon. Tove Haugerudbråten, undervisningsleder, nr 2 foran fra venstre.

2: Olav Kjøk. Han var avdelingsdirektør fra 1999 til 2002.

3: Høgskolelektor i hørelære, Hilde Blix. Bildet er hentet fra en reportasje i Håja i 1998 som omhandler arbeidssituasjonen for faglig ansatte ved avdelingen. Dette året var det ikke uvanlig at enkelte fagansatte hadde en arbeidsuke på mellom førti og femti timer, inkludert sytten timer undervisning.

4: Høgskolelektor i sang Guri Oddan Holmgren og høgskolelektor i piano Sergej Osadchuk. Bildet er hentet fra en kollegafest i mai 1996. Sangen som framføres her er «Tonight» fra musikalen West Side Story.

5: Førsteamanuensis på trompet, Arne Bjørhei, i 1998. Bjørhei har samlet folkemusikk i flere deler av verden. Her viser han video fra operen i Lhasa, Tibet. Prosjektet i Tibet var et samarbeid med universitetet i Lhasa.

6: Høgskolelektor på el-bass, Jørgen Ytreberg, i 2002.

Denne side over:

I 1997 åpnet det nye bygget. Bildet er fra inngangspartiet.

I midten:

Fra 2. etasje, med kontorere for ansatte.

Under:

I 2000 arrangerte avdelingen et seminar for å rekruttere nye studenter til musikkutdanningen. Seminaret ble avsluttet med konsert. Her er det øvelse med klarinettistene. På bildet ser vi Gunhild Pedersen, Håkon Stødle, Marte Bjerke, Sigrid Reibo, Christina Simonsen og Julie Utler Gjengedal.

vatorium, som enda et år ble drevet i aksjeselskapets regi. Så – natt til 7. januar 1979 står konservatoriets og musikkskolens lokaler i Parkgata 18 i fyr og flamme og brenner ned til grunnen, og fem års vandring til utallige lokaler i Tromsø begynner.

Fra Nordnorsk Musikkonservatorium til Avdeling for kunstfag

Fra 1980 har musikkonservatoriet status som statlig høyskole og aksjeselskapet oppløses. Staten må nu ta ansvar for nye lokaler etter brannen, og i 1985 kan studenter og ansatte ta i bruk nye, fine lokaler i Krognessveien 33 sammen med Tromsø Musikkhøgskole. Dette ga et løft i et tiår da entusiasmen og optimismen fra 70-årene var noe falmet, og lite skjedde i konservatorieutdanningen. Det var ingen utvikling i studenttallet, som hele tiåret lå på 60–65 studenter. Så inntraff den store arbeidsledigheten, og myndighetene tok alle midler i bruk for å få ungdom ut av arbeidsløshet. Staten pøste på med studieplasser i høyere utdanning, slik at studenttallet steg fra 62 studenter i 1989 til 109 i 1994 – en formidabel økning på bare 5 år – og ny optimisme ble skapt. Ulempen var imidlertid at dette var studieplasser på billigsalg, og virkningen av det merkes den dag i dag, selv om høyskolen har maktet å rette opp svært mye.

Over:

Førsteamanuensis Malfred Hanssen i 1999. Da var det 30 år siden han debuterte i Aulaen i Oslo. «Musikk er kommunikasjon mellom en formidler og et publikum. Jeg liker å tenke på musikk som bilder med farger og stemninger,» sa han i et intervju i Håja i forbindelse med jubileet.

Over til høyre:

Dekan Niels Eskild Johansen, rektor Lisbeth Halse Ytreberg og høyskoleledende Ben Schei i en av trappeavsatsene på avdelingen.

Til høyre:

Bildet viser et møte i fagforeningsammenheng hvor mange av de ansatte på avdelingen deltok.

I 1996 feiret konservatoriet 25 år. Studiekonsulent Jarle Benjaminsen (th) var student i det første kullet som begynte ved musikkonservatoriet i 1971. Her er han fotografert sammen med Niels Eskild Johansen, i forbindelse med forberedelsene til jubileet.

Akkurat det året ble Høgskolen i Tromsø en realitet, og fire statlige høyskoler i Tromsø skulle inn i én institusjon. Nordnorsk Musikkonservatorium var historie og Avdeling for kunsthøgskole ble etablert. Den nye avdelingen skulle ha ansvar for konservatorieutdanningen og for fagene musikk og drama i lærerutdanningen, senere kom også dans med i fagporteføljen.

Som en av seks distriktskonservatorier i landet hadde Nordnorsk Musikkonservatorium landsdelen som primærregion både i forhold til rekruttering og utdanning av musikkarbeidere, en profil som ble videreført ved at Høgskolen i Tromsø ble gitt et spesielt ansvar for høyere musikkutdanning i Nord-Norge. Utdanningsprofilen var bred gjennom pedagogisk utdanning for grunnskole og musikkhøgskole med vekt på musikkutøvelse og med tilbud på alle instrumenter med få unntak. Fagtilbudet det første høyskoleåret var: 3-årig instrumentalpedagogisk og allmennmusikalsk faglærerutdanning og 2-årig musikkfaglig studium. I tillegg ble det gitt tilbud i 10 ulike videreutdanninger i konservatoriefag og halvårsstudier i musikk og drama i lærerutdanningen.

Milepæler gjennom 10 år

1994

Den allmennmusikalske faglærerutdanningen, som var tilpasset musikkundervisning i grunnskole, ble ikke igangsatt på grunn av manglende søkning. Utdanningen ble offisielt lagt ned året etter – det første tegn på en dreining mot større vekt på utøvende studier.

Dette var også året avdelingen startet med satsing på internasjonal virksomhet gjennom tilknytning til den nyopprettede ordningen for kvotestudenter. Fem studenter fra Russland og en student fra Kina ble pionerene i en ordning som har tilført skolen mange impulser og store kunnskaper. Gjennom disse ti årene har også studenter fra flere østeuropeiske land tatt utøven-

Det gamle biblioteket før nybygget kom i 1998.

Peking Opera på besøk på Avdeling for kunstfag i 1997. Bildet viser Meng Xin Sheng og Ma Lian Cai i en scene fra «Den hvite slangen».

Besøk fra Tibet på Avdeling for kunstfag i 1999. En president og to visepresidenter fra Tibet University i Lhasa samt masterstudenter i tibetanske studier ved Universitetet i Oslo. På bildet ser vi Arne Bjørhei, Hilde Blix, Olav Kjøk og Tori Stødle fra Avdeling for kunstfag.

de utdanning ved høgskolens musikkonservatorium. Per i dag er det 11 kvotestudenter som kommer fra Kina, Polen, Russland og Ukraina.

I dette året startet avdelingen, på oppdrag fra høgskolestyret, å utrede igangsetting av visuell kunstutdanning ved Høgskolen i Tromsø – et mangeårig ønske og krav fra billedkunstnere i landsdelen. Opprettelse av visuell kunstutdanning i Tromsø har fått gjennomslag i Stortinget, som har bedt regjeringen å fremme en melding, men departementet har så langt – på 2 år – ikke etterkommet Stortingets anmodning.

1995

Dette året startet arbeidet med å styrke og utvide tilbudet i musikk- og dramafagene i lærerutdanningen og å innføre dans som nytt fag. Dette arbeidet ble intensivert da høgskolen i 1999 ble gitt anledning til å starte opp med 4-årig faglærerutdanning i praktiske og estetiske fag. Musikk og drama er i dag utviklet hver for seg med tre progressive halvårsstudier, og dans er opprettet med et halvårsstudium.

Gjennom å opprettholde den instrumentalpedagogiske faglærerutdanning, legge ned den allmennmusikalske faglærerutdanningen og opprette 4-årig utøvende instrumentalstudium har konservatorieutdanningen mer rettet seg mot kulturskoler og ulike musikerordninger og satt mer fokus på musikkutøving. Dette er de to profesjonsstudiene som konservatorieutdanningen er basert på i dag.

Studenter anno 1996. Studentene spiller til ære for nybygget som reiser seg rundt dem.

Bildet er tatt i 1997 og viser fra venstre vaktmester Håkon Sivertsen, Leif Kulseng fra Statsbygg, dekan Niels Eskild Johansen, høyskolelektor Ian Rudge, undervisningsleder Frode Fredriksen og avelingsleder Kjetil Solvik.

1996

Dette er året da konservatorieutdanningen kunne feire sine første 25 år med konserter og festivitas, gjester fra fjern og nær med gaver av alle slag. Og samtidig var det året da byggingen av nytt tilbygg ble satt i gang i april med ferdigstillelse planlagt året etter. Allerede i 1988 meldte konservatoriet til departementet om behovet for tilbygg. Den store økningen i studenttall og kravet om tilfredsstillende arbeidsforhold for studenter og ansatte førte til at departementet endelig i 1991 aksepterte at det forelå et behov for større arealer, ikke minst etter omfattende, kloke og fantasirike aksjoner drevet frem av studentene. Etter fem år med planlegging og tautrekking kunne bygging starte.

Dramalektorene Nina Matzow og Anne Eriksen i 1999. Disse to stod bak VoBa-teateret på denne tida. Bildet er tatt i forbindelse med dramatiseringen av boka «Elena» skrevet av forfatter Gerd-Ragna Block Thoresen. Teaterstykket var en todelt oppsetning hvor publikum ikke bare fikk en kunstnerisk opplevelse, men også fikk uttrykke seg kunstnerisk gjennom en deltakelsesdel for å belyse temaet: å være barn i en familie med psykisk syk mor eller far. Stykket var spesielt tilpasset aldersgruppa 10 til 15 år.

1997

Det nye tilbygget ble innviet og ga studenter og ansatte fine arbeidsforhold med øverom og kontorer til de ansatte, og alt lå til rette for videre utvikling av avdelingen.

Et initiativ for å bygge opp et praktisk-kirkelig kompetansesenter i Tromsø førte til opprettelsen av Kirkelig utdanningscenter i nord. Sentret satte fokus på den store mangel på kirkemusikalsk arbeidskraft i landsdelen, som mange hadde pekt på i flere år. I nybyggets konsertsal var det satt av plass til et orgel. Og via uransakelige veier bevilget regjeringen midler til innkjøp av et nytt stort orgel som ble innviet i 1999. Senere ble det bevilget midler via de samme uransakelige veier til enda et stort orgel som ble plassert i Grønnåsen kirke. Høgskolen bidro med midler til to øveorgler i tillegg til et mobilt lite orgel, og dermed hadde Tromsø nesten fordoblet sin orgelpark. Det eneste skolen manglet var orgelstudenter. Det er rettet på etter hvert, og skolen har i dag utdanningstilbud som gir rett til tittel og arbeid som kantor i Den Norske Kirke.

Avdelingsstyret i 1997. Stående fra venstre førstekonsulent Jarle Benjaminsen, lektor i cello Ian Rudge, student Geir Allan Reitan, avdelingsleder Niels Eskild Johansen, 1. amanuensis i klarinett Håkon Stødle, administrerende leder Kjetil Solvik, ekstern representant Dag T. Anersson, 1. amanuensis i sats/musikkhistorie Ole Kristian Brose, høgskoledirektør Ben Schei og 1. amanuensis i trompet Arne Bjørhei. Foran sitter undervisningsleder Frode Fredriksen og lektor i piano Franziska Wika.

Oppe til høyre:
Dramalektorene Anne Eriksen, Nina Matzow
og Solveig Gaarder opptrer under åpningen av
nybygget i 1997.

I midten:
Utdannings- og forskningsminister Jon Lille-
tun overrekker nøkkelen til rektor Lisbeth
Halse Ytreberg under åpningen av nybygget i
1997.

Under til høyre:
Kammerkoret Ultima Thule tok gull under
den store internasjonale korfestivalen i Øster-
rike i 1997.

Bildet under viser dirigent Ivar Solberg med
diplomene fra korkonkurransen.

Tidligere trompetstudenter spiller kammermusikk under ledelse av Morten Brenne, trompetist i divisjonsmusikken i Harstad. Bildet er tatt i 1999.

Messingkvintett i snø. Bildet viser studentene Britt Hilde (euphonium), Linda (horn), Stephan (trompet), Eyvind (trompet) og Eli (tuba).

Studenter i kantina i 2000.

2004

Mange viktige steg er tatt i løpet av de seneste årene. 2004 er andre året med opptak av studenter med bakgrunn i rytmisk sjanger. Et nytt studium, Kunst- og kulturformidling, er satt i gang, og det er ansatt en doktorgradsstipendiat ved avdelingen i dette fagområdet. Det er innført mange nye videreutdanninger, slik at tallet i dag er oppe i 17 studieenheter innenfor konservatorieutdanningen. I kunsthøgskolen er det i dag 10 studieenheter – siste skudd på stammen er «Muntlig fortelling». Det er 178 studenter tilknyttet Avdeling for kunsthøgskolen. I tillegg kommer de lærerstudentene ved Avdeling for lærerutdanning som tar musikk, dans eller drama som valgfag.

Lytterom på biblioteket.

Dekan Niels Eskild Johansen, orgelkonsulent Kolbein Hagan og rektor Lisbeth Halse Ytreberg i konsertsalen i forbindelse med innvielsen av nytt orgel høsten 1999.

Kunstnerisk virksomhet og forskning

Avdelingen har et høyt kvalifisert personale med mange faglige førstestillinger. Det utføres stor kunstnerisk virksomhet samt pedagogisk utviklingsarbeid. For den kunstneriske virksomheten er det enda ikke funnet en egnet registreringsmetode slik at kunstfaglig virksomhet kan telle med i de sentrale myndigheters finansieringsgrunnlag for tildeling av budsjett.

Avdeling for kunstfags FoU-produksjon viser stor bredde:

Faglig artikkel eller kronikk i dags- eller ukepresse 1
 Lærebok utgitt på forlag 4
 Foredrag ved nasjonal vitenskapelig konferanse uten publisering 2
 Faglig foredrag/poster ved fagmøte eller fagmesse med publisert abstract 3
 Populærvitenskapelig foredrag 1
 Gjesteforelesning 5
 Innspillinger 6
 Konserter 135
 Deltagelse i radio/TV-program av faglig/populærvitenskapelig karakter 1
 Sum 158

Av denne produksjonen på 158 publiseringer i 2003 forblir mer enn 90 % uten betydning i departementets finansieringsmodell – og fremdeles skjer ingenting fra sentrale myndigheter for å rette på dette.

Studentenes nivå har steget betydelig og er meget høyt. De deltar i svært mange kunstneriske aktiviteter både lokalt, nasjonalt og internasjonalt og bidrar dermed stort til utviklingen av musikklivet, ikke minst i nord.

Høgskolelektor på horn, Kjell-Gunnar Sollie, instruerer blåsekvintett.

Koret Mimas i Roma i desember 2001. Bildet er tatt på taket av Pontificia Università Gregoriana. Vi ser Peterskirken i bakgrunnen. Dirigent er Ragnar Rasmussen, med assistent Pål-Are Bakksjø. Foto: Tove Haugerudbråten.

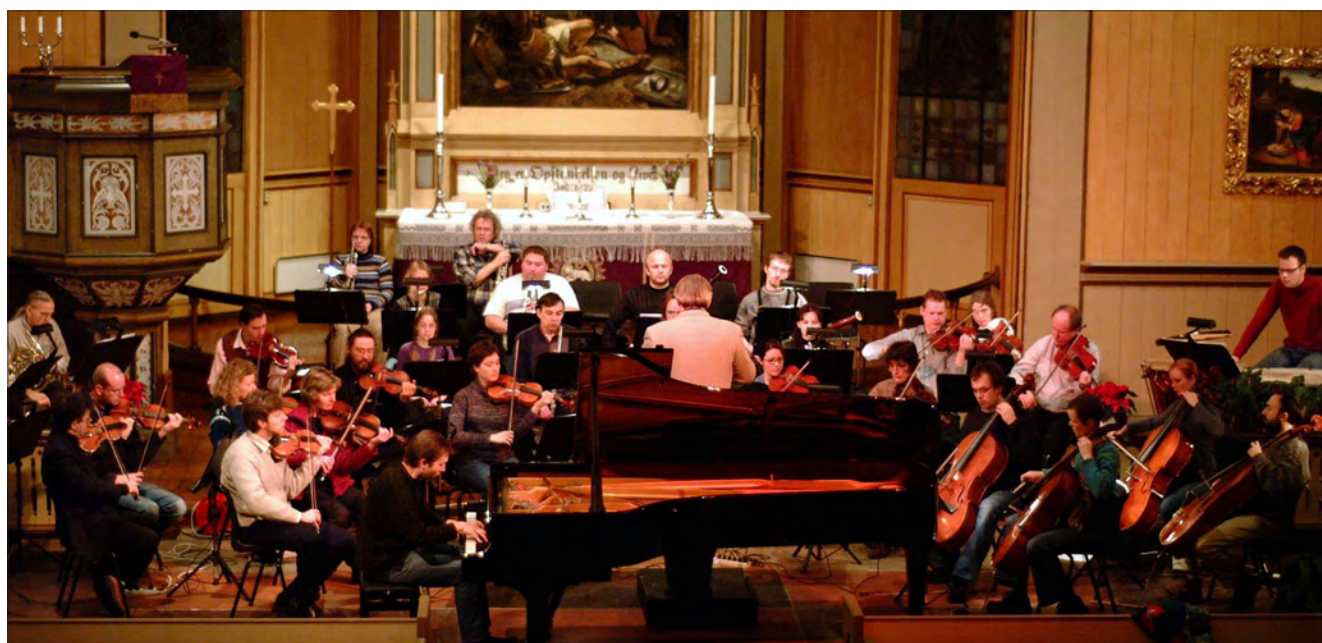
2004 og videre

Avdelingen står foran store utfordringer. Konkurransen om studentene er hardnet til. Kunstfagstudenter er godt orienterte og søker til den skole som har det beste tilbudet. Avdelingen er i gang med å gjennomgå sine fagtilbud og sin organisering for best mulig å møte den skjerpede konkurransen. Et av de viktigste tiltakene, som avdelingen allerede har arbeidet med i noen tid, er å utvikle gode masterprogrammer.

Utviklingen av nytt fagtilbud i visuell kunstutdanning har vært prioritert i mange år. Alle venter på at departementet skal foreta seg noe og alle presser på. Å få opprettet nye tilbud i nord, når lignende tilbud finnes i sør, er en møysommelig jobb, men det har vært arbeidet for dette i mer enn ti år, og før eller siden vil det lykkes.

En stor usikkerhet ligger i at konservatorieutdanningen i Tromsø i løpet av et par år vil være den eneste konservatorieutdanningen som verken er tilknyttet et universitet eller en vitenskapelig høyskole. Hva en slik situasjon kan føre til, er det vanskelig å forutse, men leve og blomstre, det skal Avdeling for kunsthøgskolen i Tromsø gjøre.

Tromsø symfoniorkester med studentmedvirkning der Leif Ove Andsnes er solist i Tromsø domkirke. Foto: Anders Karlsås.

Bedre profesjonsretting - økt forskning - større profesjonalitet

Av dekan Vibeke Lundby, Avdeling for lærerutdanning

Dekan Vibeke Lundby, fotografert i 2004.

Tromsø Lærerhøgskole ble gjennom fusjonen i 1994 til Avdeling for lærerutdanning (AFL) ved Høgskolen i Tromsø. Det var stor motstand mot sammenslåingen på avdelingen i lang tid etter at den var et faktum. Det var flere grunner til dette: De tilsatte mente at avdelingen kom dårligere ut økonomisk som et resultat av sammenslåingen. I 1992 ble allmennlærerutdanningen utvidet fra 3 til 4 år uten økonomisk kompensasjon. Derfor var det økonomiske grunnlaget relativt dårlig når man gikk inn i Høgskolen. Administrative stillinger ble inndratt på avdelingen og overført til en fellesadministrasjon. Og mange var skeptiske til at de kanskje ville miste en del av den akademiske friheten og selvstendigheten vår gamle institusjon hadde.

De to første årene så det ut til at de kritiske røstene skulle få rett. Det var store kamper om ressurstildeling mellom avdelingene og mellom fellestjenester og avdelingene på høgskolen. Det toppet seg i et demonstrasjonstog av studenter og ansatte ved AFL rettet mot styret under budsjettbehandlingen i 1996. Det ble ikke ro rundt dette før man i fellesskap kom fram til en budsjettfordeling man kunne enes om. Det var også ganske opphetet stemning rundt departementets krav om at høgskolene skulle følge opp *Seravtalen for tilsatte i undervisnings- og forskerstillinger* med tidsregistrering og tilstedeværelsesplikt. Det roet seg imidlertid ned da man kom fram til en liberal praktisering av avtalen.

Det vil høyst sannsynlig være ganske stor uenighet om hva man har oppnådd gjennom sammenslåingen i løpet av de ti årene som har gått. Det er store ulikheter og kulturforskjeller mellom avdelingene, og det er flere motsetninger i kulturen på avdelingen. Motsetningene kan bidra til, og har bidradd til, at avdelingen går framover, men det vil utvilsomt være slik at man ser på historien med litt ulikt blikk i de ulike fagmiljøene.

Forrige side:

1: Avdeling for lærerutdanning

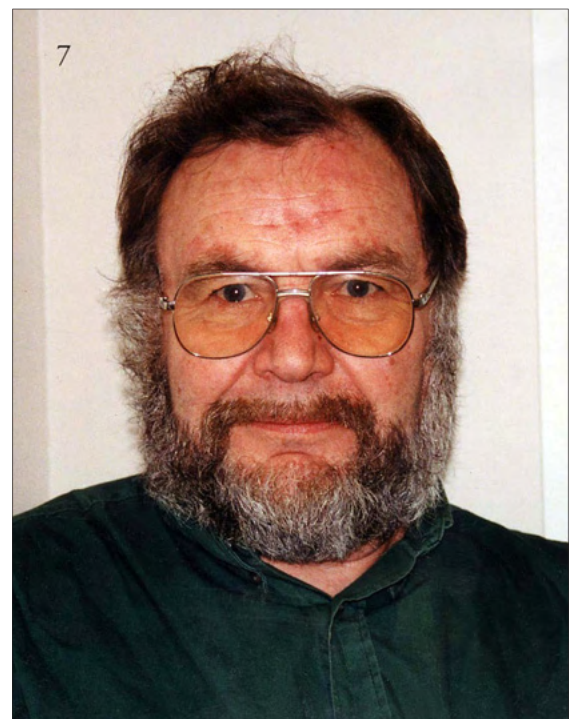
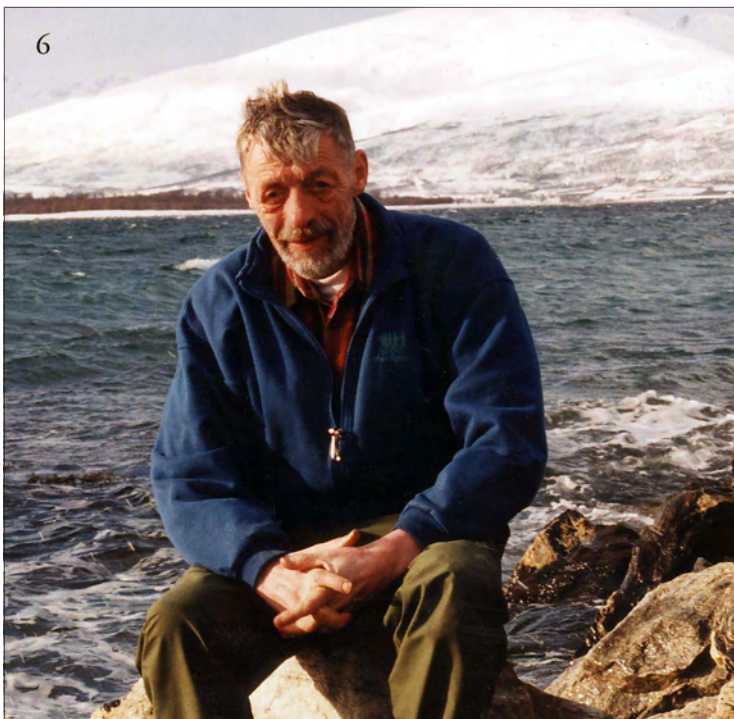
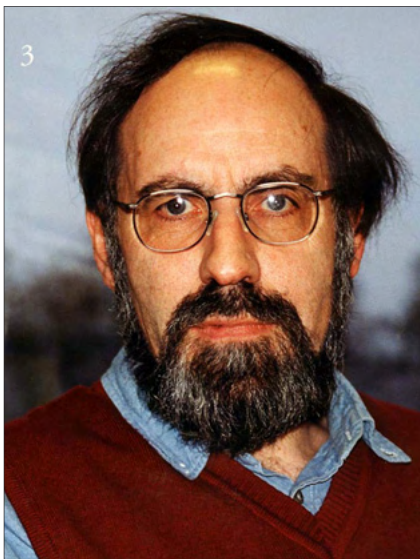
2: Hovedinngangen fra Mellomveien. Tidlig høst.

3: Den karakteristiske skulpturen ved hovedinngangen «Barn i sentrum» av Arne Durban fra 1955.

4: Sen høst.

Akademia vs. profesjonsutdanning

Motsetningene har vært der hele tida, men kommer til uttrykk på forskjellige måter til ulike tider. En av de mest grunnleggende motsetningene er vel akademia vs. profesjonsutdanning. Lærerutdanningen var tradisjonelt en seminarutdanning som hadde lite med forskning og universitetskultur å gjøre – i Danmark og England er dette fremdeles tilstanden. Her har de seminarier og *training colleges* helt på siden av universiteter som driver med pedagogisk forskning.

Forrige side:

1. Høgskolelektor i kristendom Sissel Meløe (pensjonist fra 01.08.97) og førstelektor i naturfag Asbjørn Flo (pensjonist fra 05.09.96), fotografert utenfor kantina midt på 1990-tallet.

2. Førsteamanuensis i naturfag Tormod Lunde (pensjonist fra 01.02.95) fotografert i første etasje på kontorfløya.

3. Førsteamanuensis Kjell Heggelund. Ca 2000.

4. Høgskolelektor i norsk Guri Martens.

5. Høgskolelektor i drama Solveig Gaarder (pensjonist fra 01.08.04). «Gjennom drama stimulerer vi til følelseslæring – og til å ta i bruk menneskets følelsesintelligens. Denne formen for læring er underkjent i skolen, som stort sett har vært opptatt av kognitiv læring og de rasjonelle og logiske forståelseformene.» sa hun i et stort intervju i Håja i 1998.

6. Høgskolelektor i matematikk Lars Normann Sørensen (pensjonist fra 31.08.98). «Kvinnen er like intelligent som mannen og vel så det. I matematikk er hun ham overlegen. Når så få kvinner studerer matte er det fordi alt rundt faget er blitt en "manneting", kvinnene stenges ute på grunn av sosiale relasjoner. De beste studentene jeg har hatt, har vært kvinner,» sa han i et stort intervju i Håja i 1998.

7. Høgskolelektor i norsk Svein Pedersen. Fotografert i 1997.

Denne side over:

Paviljongen – en institusjon i seg selv. Førskolelærerutdanningens tilbudssted fra den ble oppført på 1970-tallet og i mange år framover. På bildet ser vi også en brakkerigg som inneholdt kontorer for ansatte i påvente av nyfløya mot Mellomveien.

I midten:

Våren 1996. På bildet ser vi til høyre hjørnet av hovedbygningen med det store auditorium i første etasje. Nedenfor ser vi paviljongen og veien ned mot studentboligene.

Under:

Studenter på sykkel på vei fra kantina og opp mot Mellomveien.

Det første solglimt i februar.

Førstelektor i heimkunnskap Liv Hjukse. I 1996 gav hun ut boka «Fagdidaktikk i heimkunnskap», den andre bokutgivelsen hennes på tre og et halvt år. Den første het «Mål og metode i heimkunnskap». Hun var både cand. pead. og faglerer i husstell/heimkunnskap. Bøkene skrev hun delvis på fritida. Pensjonist fra 1.08 2003.

Ved sammenslåingen i 1994 hadde AFL en svak forskningsprofil, og så vidt jeg har forstått var da den rådende tenkningen at forskning gikk ut over undervisningen, som var grunnen til at alle var her. Riktignok hadde avdelingen en egen skriftserie der en del av avdelingens ansatte publiserte artikler, men det var lite målrettet arbeid i forhold til forskning. Det var i stor grad en privatisert virksomhet, og det var lite rutiner for oppfølging av forsknings- og utviklingsarbeidet. Det var ingen forskeropplæring eller annen inngangsdør for nye tilsatte. I denne perioden har tenkningen på avdelingen snudd. Nå er det krav om at undervisningen skal være forskningsbasert. Det kreves av alle at de skal lage prosjektsøknader, drive FoU-arbeid og rapportere eller publisere. Riktignok har bare to tatt doktorgrad i denne perioden, men det ble ikke fart i stipendarbeidet før rundt 2000. Nå er 12 av de tilsatte på avdelingen i gang med doktorgradsarbeid, og 9 har kvalifisert seg som førstelektorer. Flere er i startgropa for doktorgrad, og mange jobber målrettet med FoU-arbeid for å kvalifisere seg som førstelektorer. Den rådende tenkningen er nå at man skal publisere og kvalifisere seg, og de som ikke gjør dette, kan kanskje komme til å føle at de ikke strekker til, selv om de gjør en meget god jobb som undervisere. Det har ikke vært noen nasjonal eller lokal politikk i forhold til å styre FoU-virksomheten i retning av FoU som lærerutdanningene og praksisfeltet vil være tjent med før i de aller siste årene, men i dag forsøker ledelsen å oppmuntre fagpersonalet til å drive FoU-arbeid i og med praksisfeltet, og gjerne flere sammen. Oppmuntringen er konkret i form av hospiteringsmidler og et aksjonsforskningsprogram med opplæring og veiledning.

Motsetningen *akademia* vs. profesjonsutdanning kommer også til uttrykk gjennom fag opp mot pedagogikk og fagdidaktikk. Fagene og fagseksjonene har hatt en sterk posisjon i lærerutdanningen. Lenge var pedagogikkfaget det mest innflytelsesrike og dominerende. Pedagogikk er fremdeles den største fagseksjonen, men midt på 80-tallet kan det synes som om pedagogikk led et historisk nederlag i planverket. Mye av pedagogikken skal etter det kom-

Over:
Dekan Ragnar Soleng. Han var avdelingsleder fra februar 1995 til august 1996.

me til uttrykk i fagene gjennom fagdidaktikk. Rammepanene har i økende grad vektlagt fagdidaktikken, men det kan fremdeles være en aktuell problemstilling hvorvidt, og i hvilken grad, våre fag skiller seg vesentlig fra universitetsfagene. Hovedtendensen er imidlertid en stadig klarere fagdidaktisk profil og klar yrkesretting i fagene. I denne 10-årsperioden har det også organisatorisk vært en dreining i fokus, og kanskje også i makt, fra sterke, autonome fagseksjoner til årstrinnsteam ledet av faglige studieledere som har skullet ivareta sammenheng og helhet i profesjonsutdanningene.

Under:

Avdelingsstyret ved avdelingen i 1996. Stående fra venstre ser vi sivilarbeider Asbjørn Rørtveit (observatør), avdelingsleder Magne Ånensen, faglig representant Øystein Cruikshank, nyvalgt nestleder Øyvind Ytreberg, øvingslærer Lisbeth Sørensen (ekstern representant), administrativ leder Arvid Berge (observatør), faglig representant Unni Skanche, undervisningsleder Ingvild Kamplid (observatør), teknisk administrativ representant Britt Steene, ekstern representant Rita Iversen og høyskolelektor Ben Schei (observatør). Foran sitter undervisningsleder Ansgar Fors og studentrepresentant Guro Rognli. Faglig representant Liv Hjukse var ikke til stede da bildet ble tatt.

Under til venstre:

Høyskolelektor i kroppøving Svein Jensen (pensjonist fra 30.09.01). «Vi må bevege oss mer. Det er for lite fysisk aktivitet blant barn og unge i dag. Selv om den organiserte barneidretten har økt enormt, har den fysiske aktiviteten gått ned betraktelig. TV, video og data er noen av de aktivitetene som stjeler tid fra barna og passiviserer dem fysisk,» sa han i et intervju med Håja i 1996.

Under til høyre:

Administrativ leder Arvid Berge i 1997. Her viser han fram skrivet som omtaler den store boksamlingen som ble gitt i testamentarisk gave fra tidligere lektor Lars Løge. Løge var ansatt ved lærerutdanningen i ti år fra slutten av 1950-tallet.

Høgskolelektor i norsk Liv Helene Willumsen (fra 2002 førsteamanuensis) med sin bok «Havmannens datter» - en biografi om Regine Normann. Boka er på 300 sider og kom ut i 1997.

Høgskolelektor i norsk Stein Ytreberg med sin bok «Talens bruk», utgitt på skriftserien på Avdeling for lærerutdanning i 1996. Ytreberg ble pensjonist fra 31.7.00.

Høgskolelektor i forming Mia Lervik. Fotografert i 1996.

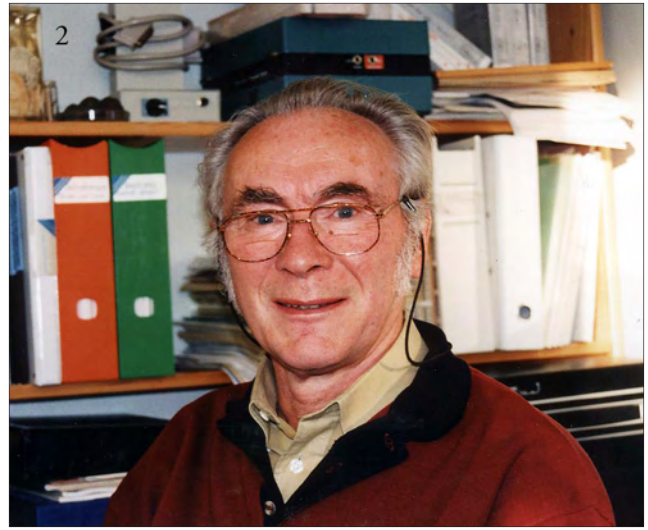
Vendepunktet var i 2000 da man etter et års organisasjonsutviklingsarbeid kom fram til at grunnstammen i organisasjonen skulle være årstrinnsteamene, og at den faglige ledelsen skulle styrkes vesentlig. Etter dette har et lederteam ledet avdelingen mer målrettet enn tidligere, men todelt ledelse skapte en del uklare linjeforhold. Fra 2003 har dekanen vært både faglig og administrativ leder med ganske store fullmakter, og det ser ut til at denne enhetlige ledelsen kan gi avdelingen mer retning og slagkraft. Motsetningen mellom fagseksjonene og årstrinnsteamene/sterk faglig ledelse er likevel i en del sammenhenger levende fremdeles.

Nært beslektet med akademia vs. profesjonsutdanning er motsetningen akademisk frihet vs. ledelse/administrasjon/regelstyring. Lærerutdanningen er svært detalj- og regelstyrt fra departement/Storting, og fra 1994 også fra Fellesadministrasjonen. Detaljerte krav til lærerutdanningene kommer med jevne mellomrom i nye læreplaner, etter 1994 har vi hatt tre omganger med nye statlige rammeplaner som skal konkretiseres videre i fagplaner. Vi dynges ned av lover, forskrifter, økonomikrav og rapportplikt med mer. Dette stiller store krav til en fleksibel organisasjon og en profesjonell administrasjon og ledelse. Fagpersonalet på AFL har i likhet med akademiske miljøer på universitetene hatt en del motforestillinger mot å bli styrt, og de har hatt liten forståelse for administrasjon. Samtidig har de stilt krav til bedre administrasjon og ledelse. Det har vært utfordrende å være leder på AFL i disse årene. Det vises i de hyppige lederskiftene. Det har vært fem dekaner og fire administrative ledere i løpet av ti år.

I dag kan motsetningen mellom akademisk frihet vs. ledelse og administrasjon komme sporadisk til uttrykk, men det ser ut til at flertallet etter hvert har avfunnet seg med, og akseptert, at ledelsen bør være tydelig og trekke i én retning, og at administrasjon er grei å ha så lenge den er et reelt støtteapparat.

Teori vs. praksis

En god lærerutdanning er avhengig av en god sammenheng mellom teori og praksis, og av et godt samarbeid mellom lærerutdanningsinstitusjonen og praksisfeltet. Opp gjennom årene har samarbeidssituasjonen vært preget av gjensidige myter: I allmennlærerutdanningen har kanskje øvingslærere og andre i praksisfeltet blitt vurdert som teorifiendtlige, og i skolen har AFL blitt sett på som praksisfjern, kanskje praksisfiendtlig. Det faste øvingslærerkorpset var vel-

1: Høgskolelektor i fysikk Ole Anton Haugland. Han var primus motor og koordinator for videreutdanning i miljøfysikk, et samarbeid mellom lærerutdanninga og Andøya Raketttskytefelt. «Vi manglet et studietilbud som tok for seg emner som radioaktivitet, drivhuseffekt og magnetfelt – fenomener som har betydning for miljøet. Nord-Norge har en spesiell plass innen studier av atmosfæren, og det ligger godt til rette for et slikt studietilbud i Nord-Norge,» sa han da han ble intervjuet av Håja i 1999.

2: Høgskolelektor i pedagogikk Johannes Sørensen (pensjonist fra 01.10.01). Han arbeidet særlig mye for å få til et hovedfag innen spesialpedagogikk. Her er han fotografert i 1998.

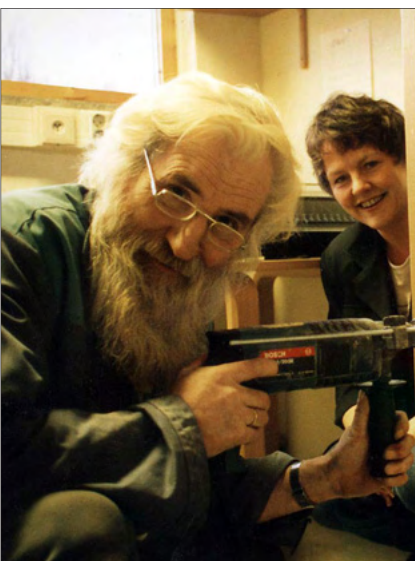
3: Høgskolelektor i pedagogikk Oddrun Molvik fotografert i forbindelse med et paperframlegg i Stockholm mars 2001.

4: Høgskolelektorene i engelsk Annelise Brox Larsen og Kjellrid Solvang. De har i mange år vært et sterkt talerør for å styrke engelskfagets stilling i lærerutdanninga, kvalitativt og statusmessig. Fotoet er tatt i 1999.

utdannet innen veiledning og hadde klare og tydelige, og kanskje litt konservative og ensartede meninger om hva en god lærer var. De var som regel fast tilsatt, og de hadde til dels stor makt og innflytelse både i forhold til studentene og i avdelingens organer. Mange i fagpersonalet på AFL prioriterte ofte ikke praksisbesøk og følte heller ikke at de hadde noen særlig rolle når de gjorde det. Dette skjerpet kanskje motsetningen. Førskolelærerutdanningen har en litt annen historie. Her har praksissamarbeid hele tida hatt en høy prioritet, særlig gjennom samarbeidet mellom pedagogikk-lærere/praksisveiledere og øvingslærere.

I 2002 fikk vi en ny øvingslæreravtale som endret forholdet mellom allmennlærerutdanningen og skolen betraktelig. Etter denne avtalen skal øvingslærerne ikke være tilsatt ved høgskolen, men høgskolen skal gjøre avtaler med den enkelte skole/barnehage om praksisplasser, og det er rektor/styrer som har ansvaret for praksisen. Mytene er nok der fremdeles, men vi har et bedre utgangspunkt for å legge dem døde gjennom tettere samarbeid. Studenter i praksis kan i større grad komme inn i hele skolen/barnehagen, eller i hele årstrinnsteam ved skolen/avdeling ved barnehagen, og de kan delta som utviklingsaktører. Lærerne på avdelingen er nå ute i praksisbesøk og planlegger praksisprosjekt med studentene.

Vi prøver fra i år å videreutvikle øvingslæreravtalen med partnerskapsavtaler med skoler og barnehager som nettopp fokuserer på utviklingsaspektet for begge parter. Vi vil også se på nye måter å organisere praksisen på for å styrke nettopp dette aspektet.

1: Høgskolelektor i musikk Steinar Hjemås med to av sine førskolelærerstudenter Truls Jensen og Kristin Skilleås. Steinar Hjemås ble intervjuet i forbindelse med lanseringen av en bok om gitarspill. «Mi bok skil seg frå mange andre ved at ho startar med innføring i tabulaturspel. Allereie etter første time vil dei som følgjer boka ha eit repertoar på fem-seks melodiar», sa han i intervjuet i 1999. Foto: T. Wærås.

2: Kroppsøvingsseksjonen i 2001: Fra venstre Per Jensen, Kjersti Mordal, Svein Jensen og Svein Arne Pettersen.

3: Vaktmester Harald Kristiansen demonstrerer verktøy for Britt Steene.

4: Seminar i norsk 2000. Fra venstre førsteamanuensis Kjell Heggelund, høgskolelektor Ann Sylvi Larsen, høgskolelektor Roald Larsen og førsteamanuensis Stein Ytreberg. Stående bak høgskolelektor Øystein Aspaas.

5: Høgskolelektor i forming Torunn Krane sammen med noen av sine studenter i 1999.

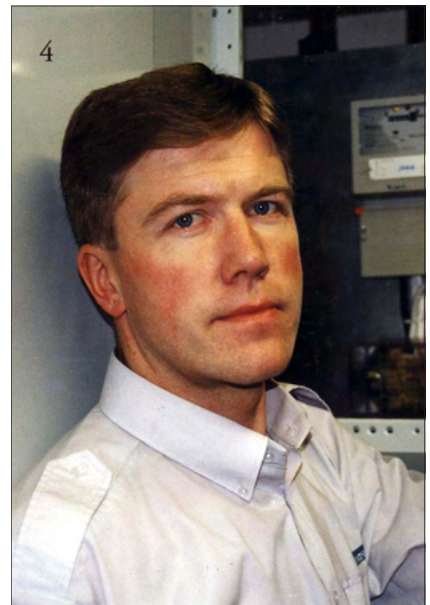
1: Høgskolelektor i norsk Kirsten Johannessen.

2: «Lek er en alvorlig sak, i hvert fall for barn,» sa høgskolelektorene Thorbjørn Karlsen (pedagogikk) og Anne Eriksen (drama) i forbindelse med et seminar om læring i lek i 1996.

3: Førstelektor i pedagogikk/reaktør for Eureka Forlag Rita Tiller. «Det er mye å vinne på at studenter fra førskolelærerutdanningen og allmennlærerutdanningen har felles opplegg og pensum på deler av studiet,» sa hun i et intervju i Håja i 1998. Hun hadde da avsluttet en evalueringsrapport om en slik ordning ved Høgskolen i Sogn- og Fjordane der de hadde gode erfaringer med dette. Bildet ble tatt i forbindelse med lanseringen av rapporten.

4: Driftsleder Gjerulf Pedersen.

5: Biblioteket er hjertet i Avdeling for lærerutdanning. Her ser vi fra venstre hovedbibliotekar Audhild Rapp, Rita Martinsen, Siri Revold og Elisabeth Sverdrup fotografert i 1999. Foto: T. Warås.

Atle Urdals store maleri fra 1955 i andre etasje.

Forrige side:

1: I 2001 feiret lærerutdanningen sitt 175-årsjubileum. Bildet er fra jubileumslunsjen i kantina. Fra venstre ser vi Liv Helene Wilumsen, Sissel Helland, tidligere rektor John Skog, tidligere rektor for øvingsskolen Rolf Bjørnar Indal og tidligere lektor i forming Asta Skifte.

2: Fra 175-årsjubileet. På bildet ser vi Liv Haustein, Ansgar Fors og Mary Brekke. De to siste var medlemmer av jubileumskomiteen.

3: Fra 175-årsjubileet. Tidligere student Finn Arve Sørboe fra Påtryneteateret underholdt.

4: Fra 175-årsjubileet. Bildet er fra festforestillingen i gymnastikksalen. Foran ser vi rektor Ulf Christensen, prorektor Tove Leming og høyskolelederen Ben Schei.

Grunnutdanning vs. regional utviklingsaktør

Lærerutdanningen i Tromsø var tidlig ute med desentralisert grunnutdanning og har hatt en viktig rolle i forhold til skole- og barnehagetilbud og bosetting i Troms. Vi ga desentralisert førskolelærerutdanning allerede i 1977, og tidlig på 80-tallet var vi ute i distriktet i Troms med allmennlærerutdanning. Vi har i flere sammenhenger det siste året fått klare tilbakemeldinger fra spesielt Nord-Troms-regionen om at de desentraliserte grunnutdanningstilbudene la grunnlaget for en stabil og god skole og barnehage i disse kommunene. I de siste årene har virksomheten dreid mer i retning av samlingsbaserte grunnutdanninger i Tromsø, kanskje med noen samlinger andre steder. Dette kan ha flere årsaker: Det kan ha sett ut som om markedet i den enkelte region var mettet en periode, den rivende datautviklingen har muliggjort et mer nettbasert tilbud, og sist, men ikke minst, endringer og nedskjæringer i pengestrømmen gjorde at avdelingen måtte spare også på dette området. Alt tyder imidlertid på at vi i framtida vil få flere desentraliserte grunnutdanninger, kanskje med noen samlinger i Tromsø, og med stor virksomhet på nettet.

Ikke alle i lærerutdanningen har vært spesielt opptatt av vår oppgave som regional utviklingsaktør, men dette er også i ferd med å endre seg. Vi holder på å utvikle en stor oppdragsvirksomhet i forhold til skoler og barnehager, og vi har det siste året også begynt å markere oss i forhold til næringslivet. Dette er ikke fritt for utfordringer. Oppdragsvirksomheten har ofte blitt stilt i motsetning til grunnutdanningene når det gjelder prioritering av lærerressurser, siden oppdragene ofte kommer i løpet av studieåret når fagfordelingen er lagt. Det har ikke vært særlig økonomisk spillerom for å satse offensivt på eksterne oppdrag, og man har ikke klart å finne et godt organisatorisk grunnlag for oppdragsvirksomheten. Vi opplevde i forrige studieår stor velvilje og ønske fra seksjonene om å få rom til å kunne ta oppdrag og kurs ute. I år har vi ved studiestart lagt inn ressurser tilsvarende 4 stillinger til oppdrag, og det vil antakelig bli i minste laget. Vi er i ferd med å bygge opp tillit som en god og ansvarlig oppdragsaktør i kommune-Troms, men vi må fortsatt jobbe for å finne det rette organisatoriske uttrykket for oppdragsvirksomheten, og vi må fortsatt våge å satse på dette.

Samarbeid vs. konkurranse

Høgskolen har siden 1994 utviklet et samarbeid med «storebror» Universitetet i Tromsø på en rekke områder. Det har vært store framskritt i studentvelferden etter at vi fikk felles samskipnad, studenthuset Driv og idrettsbygget Kraft, og på AFL har vi etter hvert fått kantine, bokhandel, sosialrådgiver-tjeneste og prest på huset.

Avdeling for lærerutdanning har i mange år vært i en konkurransesituasjon i forhold til studenter og lærere på lærerutdanningen og den eksterne virksomheten på universitetet.

Det var derfor med en viss spenning at vi gikk inn i samarbeidsprosjektet i 2003 med den ambisiøse målsettingen, stilt av de to rektorene, om å lage «verdens beste lærerutdanning».

Dette prosjektet har hittil ført til et bedre samarbeidsklima, bedre overgangsmuligheter og flere klare samarbeidsområder mellom oss og lærerutdanningen på Universitetet i Tromsø. Hvilken organisatorisk betydning dette utredningsarbeidet vil få er uklart. Universitetet vil nå slå sammen PLP (Program for forskning og praktisk pedagogikk) og Pedagogisk institutt til en enhet under Det samfunnsvitenskapelige fakultet. En sammenslåing av de to enhetene vil antakelig tilrettelegge bedre for en eventuell framtidig sammenslåing av de to lærerutdanningene, mens en underlegging under SV-fakultetet kan komme til å virke i den andre retningen. Det er også et faktum at konkurransen er blitt skjerpet ved at universitetet har fått 5-årige lærerutdanninger som mastergrader, mens vi fra neste studieår får opptakskrav til allmennlærerutdanningen.

1: Våren er gjerne preget av eksamen med plakater om at «Eksamen pågår» overalt.

2: Eksamensvakter er viktige under eksamen. Fra venstre Nelly Tanke, Leif Nilsen og Dagny Rybka:

3: Full konsentrasjon.

1: Avdelingsdirektør Bjørg Hunstad ved tiltrødelse i stillingen som administrativ leder i 1999. «Jeg kan virke stille og forsagt, og er ikke typen som snakker så fryktelig mye i alle mulige sammenhenger,» sa hun i et intervju i Håja. Foto: T. Wærås.

2: Redaktør (førstelektor/førsteamanuensis) Mary Brekke fotografert i forbindelse med lanseringen av jubileumsboka for lærerutdanningens 150-årsjubileum.

3: Høgskolelektor i pedagogikk Unni Skancke.

4: Høgskolelektor i pedagogikk Johannes Sørensen og dekan Magne Ånensen fotografert i forbindelse med at det ble underskrevet en samarbeidsavtale om et utvekslingsprogram mellom Pomor Stats Universitet og norske samarbeidspartnere.

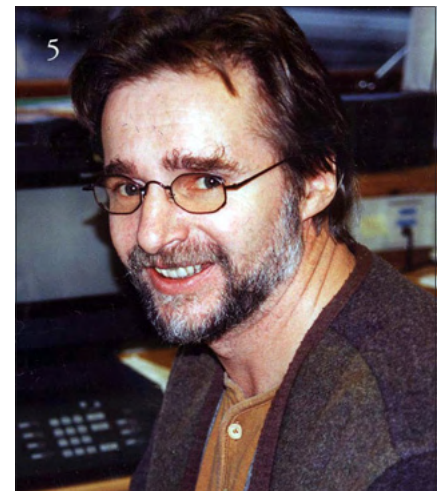
5: Høgskolelektor i naturfag Henning Sollid.

Avdeling for lærerutdanning har siden 1994 hatt noen samarbeidsprosjekter med andre avdelinger på høgskolen. Samarbeidet med AFK (Avdeling for kunstfag) om musikk, dans og drama i lærerutdanningene har på en måte vært flaggskipet i avdelingsovergrepene tiltak, som man i sammenslåingsprosessen var veldig opptatt av, men dette samarbeidet har ikke alltid vært helt enkelt for noen av partene.

Vi har samarbeidet med AFH (Avdeling for helsefag) om tilbud i fysisk aktivitet og helse og veiledning, og vi har samarbeidet med AFI (Avdeling for ingeniørfag- og økonomifag) om eksterne prosjekter, spesielt innenfor organisasjon og ledelse. Det er imidlertid helt klart at vi ikke har utnyttet de mulighetene vi har hatt til å utvikle nye spennende tilbud på tvers av avdelingene godt nok. Jeg tror at vi skulle kunne komme videre med samarbeid om en mer omfattende ledelsesportefølje og om ulike tilbud innen veiledning i de nærmeste årene.

Avslutning

Studenttallet på allmennlærerutdanningen har ikke hatt store svingninger i disse årene. Vi hadde det største inntaket av studenter i 1998 med 191 studenter på stasjonær og samlingsbasert allmennlærerutdanning, og det dårligste i 2003 med 132 på de samme. Ellers har inntakstallet ligget på 145–150 studenter.

1: Førstelektor Siw Skrovset med sin nye bok «Prosjektarbeid» i 2000. Hun samarbeidet med universitetslektor Torbjørn Lund om utgivelsen. Boka er blitt oversatt både til dansk og svensk.

2: Lærerne bruker også kantina som arbeidssted i enkelte sammenhenger. Her ser vi høgskolelektorene Henning Sollid (naturfag) og Kjersti Mordal (kroppsoving).

3: Høgskolelektor i norsk Audhild Nedberg i 1997.

4: Høgskolelektor i kroppsoving Ingrid Frenning i 2000.

5: Høgskolelektor i samfunnsfag Øystein Ballo i 1997.

På førskolelærerutdanningen har det vært større svingninger, med det dårligste inntaket i 2003 på 32 studenter. Toppen var i 1997, med 169 studenter på stasjonær (3-årig) og samlingsbasert (4-årig) førskolelærerutdanning. Etter dette har det bare gått nedover fram til i år da vi fikk 81 studenter. Både kontantstøtten og 6-årsreformen har vært ytre faktorer som har påvirket studenttilgangen til førskolelærerutdanningen i negativ retning, men det ser ut til at redusert foreldrebetaling i og kommunal utbyggingsplikt av barnehager nå kan gi positiv innvirkning. Noe av nedgangen har blitt kompensert av et 3-årig tilbud i Pedagogisk utviklingsarbeid i barnehagene.

Nyvinningen i dette 10-året har vært faglærerutdanningen i praktiske og estetiske fag. Dette tilbudet startet i 2000, hadde sitt høydepunkt i 2002 med inntak på 45 studenter, men var i år nede i 30 nye studenter. Det kan stilles spørsmål om det på sikt vil være behov for en slik utdanning når den nye allmennlærerutdanningen gir valgmuligheter i begge de to siste årene. Denne utdanningen er imidlertid et fargerikt og inspirerende innslag på avdelingen, og ikke minst, de utdanner lærertyper det er stort behov for i skolen.

Min oppsummering er at det har vært en rivende utvikling i perioden, spesielt i de siste fem årene, og det aller meste av denne utviklingen har vært positiv. Vi har hatt en kulturendring mer og mer i retning bort fra en privatisering av undervisning og annen virksomhet mot samhandling og helhetstenkning. Vi har blitt mer profesjonelle på svært mange områder, for eksempel mer helhetlige studieløp, felles planlegging og årsplaner, gode faglige og administrative oppstartsopplegg, bedre administrative rutiner, bedre økono-

mistyring, bedre personalpolitikk og bedre infrastruktur med IKT, informasjon og bibliotekstjenester. Vi har fått en stor positiv endring i forsknings- og utviklingsarbeidet. Jeg er sikker på at vi i de nærmeste årene vil få publisert en masse i bøker og tidsskrifter og være gode utviklingspartnere for praksisfeltet, og at vi i løpet av to-tre år vil få mer enn en fordobling av førstestillinger på avdelingen. Profesjonsinnretningen er blitt klarere og sterkere, og min oppriktige mening er at vi er på god vei til å utvikle en svært god lærerutdanning, og på mange områder er vi der nå. Kanskje ikke «verdens beste lærerutdanning», men en lærerutdanning som vi kan være stolte av, og som kan måle seg med hvilken som helst annen lærerutdanning her i landet.

1: Spennende kulturbrytninger. Høgskolelektor i heimkunnskap Else Marie Øvrebo og førstelektor i samfunnsfag Øyvin Ytreberg gjennomførte forskningsprosjekter i samarbeid med russiske forskere i Murmansk i 1996. Prosjektene var komparative. Samarbeidet resulterte blant annet i publikasjoner på russisk.

2: En vakker vårdag i 2000. Høgskolelærer Betty Steinsvik foran. På benken bak sitter fra venstre praksiskonsulent Liv Havstein, førstelektor Jorun Høier Kjølås og høgskolelektor Oddrun Molvik.

3: Høgskolelektorene Andy Sortland (th) og Andrew Kristiansen (tv) var begge kandidater til dekanvervet i 2002. Bildet er tatt i forbindelse med presentasjonen i kollegiet. Andy Sortland ble valgt.

4: Fest for personalet på Høgskolen. På bildet ser vi Pia Ågren Sørum fra Avdeling for helsefag og Stein Ytreberg.

5: Høgskolelærer i pedagogikk Betty Steinsvik.

*Oppe til venstre:
Lærerutdanningen i sorg. En student er gått
bort. Avdelingsdirektør Bjørg Hunstad i 2001.*

*Over:
Dekan Lars Åge Rotvold i 1999.*

*I midten:
Høgskolelektorene Mia Lervik og Kari Doseth
Opstad fotografert i forbindelse med tildeling
av undervisningsprisen 2000. Trude Selnes var
ikke til stede da bildet ble tatt.*

*Under:
Førstelektor Svein Arne Pettersen demonstrerer
førstehjelp i kroppsvøingsklassen sin.*

Praksiskonsulent Helge Habbestad underviser i det store gamle auditoriet høsten 2000.

Fra åpningen av biblioteket høsten 1999. På bildet ser vi fra venstre økonomikonsulent Ann Elise Heimkjær, førstelektor Siw Skrøvset og dekan Lars Åge Rotvold.

Studenter på heimkunnskap. Fra venstre ser vi Merethe Jørgensen og Kristian Moe fra 2. klasse som får innføring i steiking av fiskekaker av de erfarne studentene Hans Olav Nilsen og Ingar Hansen. De to sistnevnte studerer heimkunnskap og er i sitt fjerde år i lærerutdanningen.

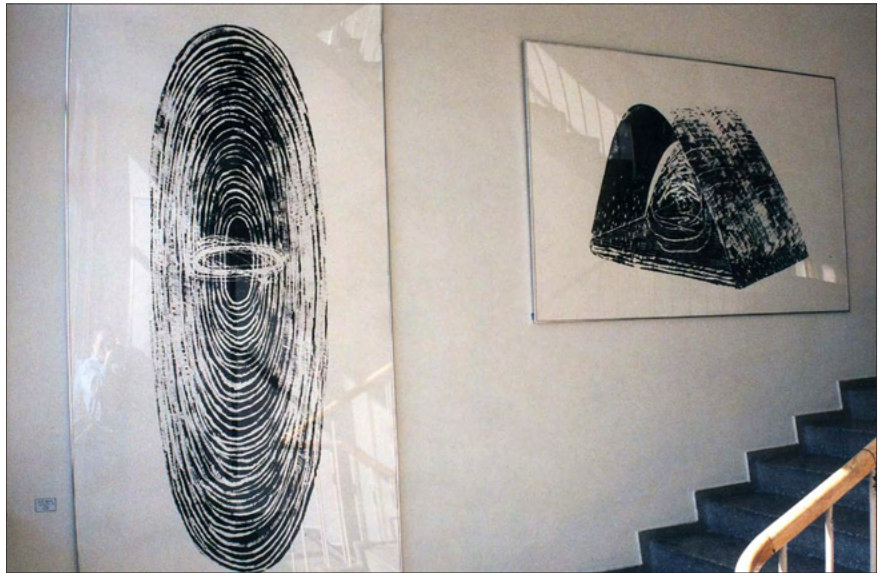

Nybygget med kontorfløy og auditorier reiser seg.

Fra snøvinteren 1999.

Rektorgalleriet som begynner med bestyrer Simon Nicolai Kildal i 1826 og slutter med rektor Eivind Bråstad Jensen i 1994. Galleriet ble åpnet i 1998. Mary Brekke og Øystein Cruikshank stod ansvarlig for tiltaket.

Utsmykning gjort av kunstneren Knut Fjørtoft i 1996.

Utsmykning gjort av kunstneren Knut Fjørtoft i 1996.

Utsmykning gjort av kunstneren Terje Roalkvam i 1995.

Studenttinget 2001. Studenttinget er det øverste valgte studentorgan ved Høgskolen og har flere viktige oppgaver å ivareta. De viktigste er å forbedre studentenes studiekvalitet og velferdstilbud. På bildet ser vi Asbjørn Hudd, Gro Stokke, Susanne Venables (leder), Truls Bobolm, Thomas E. Nygård.

Valg på studentrepresentanter til høgskolestyret. Avdeling for lærerutdanning i 1997.

Studenthuset Driv i 2000.

Studentmedvirkning i 10 år

Av Esben Dybvik, leder av studenttinget

Studenttinget består for det meste av studenter som vier en del av tiden sin til politisk aktivitet. For de fleste er studiene det viktigste og man deltar i studentdemokratiet i en begrenset periode. Derfor vil ikke denne artikkelen ha fokus på den historiske utviklingen, men jeg håper at beskrivelsen av dagens situasjon kan gi et bilde av hvordan demokratiet har vokst fram gjennom 10 år.

I den skrivende stund er det sommer og høgskolens studenter har en velfortjent sommerferie, men noen studenter gir ikke slipp på studiehverdagen så lett. Flere er i sving med å planlegge studiestart og mottak av nye studenter, den såkalte debutuka. I år er det et tett samarbeid med studentstyret på Universitetet og studenthuset og kulturscenen Driv som skal gi oss den beste semesterstarten som noen gang har vært. Det må jo passe bra i anledning 10-års jubileet.

Studenttinget er det øverste organet i studentdemokratiet ved Høgskolen i Tromsø. Vi består av 12 urnevalgte studenter, 3 fra hver avdeling. Studentdemokratiet er nedfelt i lov om universiteter og høgskoler og har vært en naturlig del av høgscolestrukturen i Tromsø. Hver høst velges det nye representanter til studenttinget, og alle som er registrerte som studenter kan delta i valget eller stille som kandidat. I tillegg til studenttinget finnes det på hver avdeling studentråd som består av tillitsvalgte studenter fra hver klasse eller seminargruppe. Mens studenttinget jobber med de overordnede nasjonale og lokale politiske sakene, er studentrådet engasjert i saker knyttet til sin avdeling eller sine fagområder. Studenttinget har delt opp sine arbeidsområder i fire deler: Generell studentpolitikk, velferd, fag og forskning og internasjonalisering. Vi har i dag leder på heltid og disponerer organisasjonskonsulent i full stilling ansatt av høgskolen. I tillegg velges det et arbeidsutvalg som består av leder og 3 studenter som tar seg av den daglige driften av studenttinget.

Studentene på Avdeling for kunstfag har alltid bidratt med kulturinnslag på Høgskolen ved ulike typer av tilstelninger. Bildet er fra åpningen av studieåret 2001/2002 på studenthuset Driv.

Studentleder Inger-Lise Olsen hilser de nye studentene velkommen til Høgskolen. Fra åpningen av studieåret 1998/99 på Kulturhuset i Tromsø.

Høgskolen i Tromsø er et resultat av en sammenslåing av 4 ulike skoler. I dag har vi fortsatt lokaler på ulike plasser på Tromsøya, noe som fører til begrenset kontakt mellom studentene ved den enkelte avdeling. Studenttinget ønsker å være en pådriver for å bygge en sterkere felles identitet omkring det å være student på Høgskolen i Tromsø. Det gjør vi ved å fange opp de overgripende sakene av felles interesse. Vi bruker også debutuka og fadderordning til å nå dette målet. Spesielt i arbeidet med velferdstilbudet ser vi nye muligheter til å styrke studentidentiteten. Det har også vokst fram et bra samarbeid med studentstyret på Universitetet. Beviset på det ligger i debutuka som er et felles arrangement for studentene i Tromsø i forbindelse med studiestart. Også i sentrale spørsmål knyttet til nasjonale studentsaker og studentsamskipnaden har studenttinget og studentstyret et godt samarbeid. Samlet står vi sterkere!

I de senere årene har vi sett en utvikling mot stadig sterkere studentmedvirkning i beslutningsprosessene på høgskolen. Nasjonale føringer og den lokale erkjennelsen av at studenten er en ressurs, har ført til at vi i dag ikke bare er en kritiker, men også en konstruktiv medspiller i utviklingsarbeidet ved Høgskolen i Tromsø. I den senere tid har det vært en formalisering av studentdemokratiet, og høsten 2003 inngikk høgskolen og studenttinget en samarbeidsavtale. Innholdet i avtalen er med på å sikre kontinuitet i studentmedvirkningen, noe som alltid har vært en utfordring. Når man engasjerer seg i studentpolitikken og stiller til valg, blir det på bakgrunn av det som skjer på høgskolen akkurat der og da. Derfor får studenttinget forskjellige uttrykk og intensitet fra år til år. Hovedbeskjeftigelsen er studiene, og engasjementet vokser ut av de erfaringene man gjør i sin studiesituasjon. Kanskje er det spesielle ting ved faget som vekker gløden, eller det kan være behovet for et bedre velferdstilbud eller studentmedvirkning i forskningen. Det har blitt lettere å jobbe langsiktig med en helhetlig studentpolitikk etter at vi fikk led-

Studentliv i kantina på Avdeling for lærerutdanning i 2000. Studentkantinene er ofte brukt i forbindelse med gruppearbeid.

Hver vinter reiser studiekonsulentene rundt for å presentere Høgskolens studietilbud. I 1998 besøkte de for eksempel 30 steder, fra Kirkenes i nord til Oslo i sør. Bildet viser noen av studiekonsulentene før de går om bord i hurtigruta for å gjennomføre et seminar for å bli bedre til å rekruttere nye studenter. Fra venstre Ellen Brøgger, Vera Svenning, Ingun Johansen, Laila Munkvold, Karin Nøstdahl, Liv Cecilie Evenstad, Edit Hansen, Anita Evensen, Anne-Karin Hanssen, Tove Hauge-rudbråten og kursleder Arvid Urke. Bildet er tatt høsten 1999.

er på heltid. Lederen har sammen med arbeidsutvalget som oppgave å samle opp de meninger som kommer fram i Studenttinget og på beste måte representere studentenes stemme.

Vi sliter fortsatt med lav valgdeltagelse, derfor er det avgjørende at vi også har en sterk organisasjon med tillitsvalgte studenter på klassenivå. Studenttinget har et nært samarbeid med de tillitsvalgte og fungerer som en ressurs, samtidig som vi fanger opp saker og synspunkter. Dette gir studentdemokratiet ved høgskolen i Tromsø legitimitet og fører til at vår stemme blir hørt. Studenttinget ønsker også å være en pådriver i fornyingen av høgskolen. Det er med spenning vi ser fram til høstens valg som for første gang skal gjennomføres elektronisk. Dette har vi fått til gjennom et samarbeid med høgskolen og valgstyret, og er en fin ting å gjennomføre i et jubileumsår.

Generell studentpolitikk

En av de viktigste oppgavene for et levende studentdemokrati er å fange opp viktige prinsipielle saker og legge til rette for diskusjoner. Eksempler fra den siste tiden er forarbeidet til og gjennomføringen av kvalitetsreformen og veien fram mot ny lov for universiteter og høgskoler. Mange av de som er studenter nå tilhører en generasjon som virkelig har fått smake på reformer. Vi vokste opp med ny læreplan for grunnskolen, den såkalte mønsterplanen. Når vi kom i den videregående skolen ble vi møtt med reform 94, og ringen ble sluttet med kvalitets-

Sykepleiestudentene tok over to avdelinger på Kroken sykehjem i Tromsø i uke 48 og uke 6 i 2000. Bildet viser rapportskrivning om hva som har skjedd med pasientene i løpet av dagen. Studentene Cathrine Pedersen og Camilla Eilifsen skriver om medisiner, ernæring og tilstand.

Forrige side:

1: *Det er så mangt fysioterapistudenter kan brukes til. Her maserer noen av studentene TIL-spillere i 1997 foran en fotballkamp.*

2: *Formingsstudentene på Avdeling for lærerutdanning engasjerte seg i skolefritidsordningen og 6-åringens pedagogiske tilbud på Bjerkaker skole i 1996. Studentene ledet mange av formingsaktivitetene, blant annet ble det laget et stort materialbilde. Her ser vi lærerstudent Julie Arnesen sammen med 6-åringer som lager perlekjede.*

3: *Gruppearbeid er en utbredt arbeidsform på Høgskolen. Her er en gjeng studenter på Avdeling for ingeniør- og økonomifag i 2000.*

4: *Lærerstudentene setter praksis meget høyt når de skal rangere læringsaktiviteter i studiet. Bildet viser en praksissituasjon ved Kaldfjord skole våren 2000. Studenten er Marita Pettersen.*

5: *En flott vinterdag for praksis i barnehagen. Her er øvingslærer Hilde Hansen sammen med barn og førskolelærerstudenter i 2000.*

6: *Fysioterapistudenter har praksis på hverandre. Året er 2000.*

7: *Lærerstudent Kristin Vangberg i praksis hos øvingslærer Jon Selfors på Bjerkaker skole.*

Til høyre:

Fra 1. januar 1996 ble Høgskolen knyttet til Studentsamskipnaden i Tromsø (SiTø). Samskipnaden har ansvar for barnehager, boliger, kantiner og alt annet som har med studentenes velferdstilbud å gjøre. Bildet er hentet fra kantina på Avdeling for kunstfag.

reformen i norsk høyere utdanning. Reformering har blitt en del av hverdagen vår, så det var grunn til å frykte at kvalitetsreformen ville passere studentene med et likegyldig sukk. Heldigvis ble studentorganisasjonene, både på nasjonalt og lokalt plan, trukket med i kvalitetsreformen, og for vår del har det lagt grunnlaget for en bred debatt i studenttinget. Intensjonene i kvalitetsreformen var støttet av de fleste studentorganisasjonene, og det har vært spennende å følge utviklingen her i Tromsø.

De strukturelle tingene som individuelle utdanningsplaner og nytt karaktersystem har kommet raskt på plass rundt om kring på institusjonene, og det skal bli interessant å følge utviklingen av det vi ser på som de viktigste virkemidlene for bedre kvalitet i utdanningen: Nye lærings- og vurderingsformer og tettere veiledning. Det som er spesielt interessant er sammenhengen og relasjonen mellom disse virkemidlene. Studenttinget har bestemt at dette skal være i fokus i det året vi er inne i nå.

I tillegg ble Ryssdalutvalgets forslag til ny lov for universiteter og høyskoler gjenstand for stor oppmerksomhet. Vi regner med at saken blir avgjort i Stortinget i løpet av høsten 2004, og vi ser fram til en endelig avklaring. Det som er klart er at studentorganisasjonene fikk gjennomslag for de fleste av sine synspunkter da minister Kristin Clemet la fram departementets innstilling for Stortinget. Dette er en sak som engasjerer både lokalt og nasjonalt fordi den griper inn i studentenes rettigheter, og legger føringer for hva slags verdier som skal styre norsk høyere utdanning i framtiden. For oss var den viktigste saken å få gratisprinsippet forankret i lovteksten. Så fremst det ikke er snakk om etter- og videreutdanning skal høyere utdanning være gratis i Norge. Høsten 2003 arrangerte studenttinget i samarbeid med studentstyret på Universitetet i Tromsø seminar om Ryssdalutvalgets innstilling på studenthuset Driv. Vi var så heldige å ha representanter både fra utvalgets flertall og mindretall tilstede, samt at de nasjonale studentorganisasjonene var representert.

Velferd

Velferd er kanskje det området som engasjerer flest studenter. Velferden på studiestedet er det studentene selv som legger grunnlaget for gjennom å betale semesteravgift. En viktig oppgave for studenttinget er å foreslå for studentsamskipnaden hvordan de bør bruke deler av midlene som studentene betaler inn hvert semester. Studenttinget har egen velferdsansvarlig som har tett kontakt med aktørene som jobber med studentenes liv utenom fagene. Her snakker vi om bolig-, barnehage- og fritidsbehov. I tillegg utnevner stu-

Det var et stort framskritt for studentene på Avdeling for lærerutdanning da Akademisk Kvarter åpnet bokhandel i august 2001, med Ståle Åbotsvik som bokhandler. På bildet ser vi tidligere tilsatt på Akademisk Kvarter, Brit Digre.

I en tid hvor lærestedene kjemper mot hverandre om studentene, har Høgskolen i Tromsø og Universitetet i Tromsø valgt å satse på en felles rekrutteringskampanje – «Studentbyen Tromsø». Også Studentsamskipnaden og Tromsø kommune er med. Bildet er hentet fra studentmessa i 1999.

denttinget en representant som sitter i styret for studentsamskipnaden, enten som leder eller nestleder. Som nevnt er studentsamskipnaden en viktig aktør på velferdsområdet, og det er de som har det operative ansvaret for at det finnes et godt tilbud for studentene i Tromsø.

Hovedområdet er utleie av studenthybler og kantinedrift, noe som så å si alle studenter kommer i kontakt med i løpet av studieperioden. Dette er også viktige områder for studenttingets velferdsansvarlige. I de siste årene har det vært et kraftig løft på velferdsområdet. Vi har fått eget studenthus lokalisert til Bangsund-bryggen i sentrum. Studenthuset og kulturscenen Driv har eksistert siden høsten 2000. Huset har den beste konsertscenen i hele byen og rommer i tillegg en kafé og 4 etasjer med forskjellige lokaler. Det har vært en økonomisk utfordring å etablere et slikt hus som på mange områder skal konkurrere med det sterke utelivsbransjen i byen. I den siste tiden har det blitt gjort grep for å sikre fortsatt drift av studenthuset, blant annet med mer fokus på studentaktiviteter, og en tettere forbindelse til studentdemokratiene ved de to utdanningsinstitusjonene i Tromsø. Høsten 2004 danner Driv utgangspunktet for debutuka. Debutuka er et kulturelt og sosialt tilbud til nye og gamle studenter, og inneholder blant annet fadderordning, konserter og foredrag. I år er debutuka et samarbeid mellom studenttinget, studentstyret på universitetet og studenthuset Driv. Det er Per Arne Bjørklid fra Avdeling for ingeniør- og økonomifag og Nina Handberg fra Avdeling for kunsthøgskolen som er høgskolens representanter i debutuke-styret 2004. Per Arne er leder og Nina er arrangementsansvarlig. En av de viktigste elementene i debutuka er PMS-dagen. PMS står for promotering, mobilisering og studentaktivitet. Her får de ulike studentgruppene og aktørene i studentvelferden vist seg fram for brukerne. Dagen faller sammen med den offisielle åpningen av høgskoleåret og er høydepunktet i debutuka.

I tillegg til studenthuset og kulturscenen Driv har vi fått idrettshallen Kraft. Denne er lokalisert til Universitetsområdet, men er et tilbud til alle studenter i Tromsø. Etableringen av idrettshallen var et skikkelig løft for stu-

«Studentbyen Tromsø» på studentmesse i 1999. Her er leder for samarbeidsprosjektet Rachel Jakbelln i ferd med å forberede åpningen av messa.

dentvelferden. Endelig fikk vi lokaler for alle de idrettsaktivitetene som studentene i Tromsø har etterspurt. Huset er lokaler for de mange undergruppene i Tromsø-studentenes idrettslag, i tillegg finnes det rom for aerobics, spinning, squash og styrketrening.

På avdelingen finnes det i dag en rekke velferdstilbud, og studenttinget håper at det i årene som kommer vil vokse fram nye i takt med studentenes etterspørsel. Det er viktig å ivareta studentenes eget engasjement. Skal man lykkes med god studentvelferd forutsetter det ildsjeler og gode rammer for organisering. Der har nettopp frivillig arbeid og engasjerte studenter ført fram til de gode tilbudene vi har i dag. Studenttinget ønsker å være en pådriver for nye velferdstilbud ved å fange opp ideer fra studentmassen og legge til rette med økonomiske tilskudd fra semesteravgiften. I tillegg er det viktig å ha en sterk studentsamskipnad som har tett kontakt med studentorganisasjonene.

Fag og forskning

Studenttinget har fokus på porteføljen til Høgskolen i Tromsø, og vi ønsker å være en pådriver for et stadig bedre tilbud til studentene. Etter hvert som det har vokst fram et nett av tillitsvalgte studenter, har vi utviklet et kurs for fagkritikk.

Vi ønsker at de tillitsvalgte skal være konstruktive kritikere og deltakere i utviklingsprosessene på høgskolen. Vi har også i samarbeid med rektor Ulf Christensen lagt opp til jevnligte temamøter med de tillitsvalgte. Her tar vi opp aktuelle problemstillinger.

I den senere tid har det vokst fram økt oppmerksomhet på høgskoleforskningen. Dette har studenttinget fanget opp, og vi ønsker å være medspiller på dette området. I skrivende stund skjer det en utforming av FoU-virksomheten på høgskolen, og for oss er studentaktiv forskning og forskningsbasert undervisning hovedpunkter.

Internasjonalisering

Studenttinget har fulgt opp den økende oppmerksomheten rundt internasjonalisering av høyere utdanning ved å opprette et eget fagområde for feltet. Det er studenttingets nestleder som har ansvar for å følge opp studentutveksling. Et viktig moment i kvalitetsreformen er internasjonalisering, og dette har vært etterspurt av studentene. Det er ressurskrevende å nå de målene høgskolen har satt når det gjelder internasjonalisering. Vi er opptatt av at

Som en del av sykepleierutdanningen hadde viderekommende studenter (3. år) veiledning av yngre studenter (1. år) i 2002/2003. Bildet viser to studenter på Kroken Sykehjem som er godt fornøyd med ordningen. Veiledningen består av samtaler omkring ulike temaer, samt at studentene har stelledager i lag. På bildet ser vi studentene Ing-Hege Nilsen og Mai Kr. Hegge.

Musikkstudent Live Johansson på Avdeling for kunstfag poserer for fotograf Roald E. Hansen i 2002. Bildet er brukt i brosjyremateriell på Høgskolen.

Student Cecilie Svendsen på Avdeling for ingeniør- og økonomifag. Våren 2002.

Datamaskinen er uunnværlig på Avdeling for ingeniør- og økonomifag. Året er 2000.

de studentene som tar deler av sin utdanning i utlandet opplever god kvalitet og får faglig utbytte av oppholdet. Derfor er det bedre å ha få, men gode kontakter i utlandet i stedet for mange dårlige. Studenttinget er også opptatt av å gi et tilbud til de studentene som kommer til Høgskolen i Tromsø. Vi samarbeider her med International Student Union (ISU) på Universitetet, og vi legger opp til å få integrert de internasjonale studentene i debutuka og i andre arrangement.

Studentenes Landsforbund

Studenttinget er medlem av Studentenes Landsforbund. Dette er landets største studentorganisasjon og en viktig ressursbank for de lokale studentdemokratiene. Studentenes Landsforbund tar seg av den overordede nasjonale studentpolitikken. Den utformes hvert år på landsmøtet. I tillegg har studenttinget en representant i landsstyret. De siste årene har vært preget av en tett kontakt med StL. Vi har blant annet benyttet oss av StL i vår kursvirksomhet og i arbeidet med Ryssdalutvalgets innstilling til ny lov for universiteter og høyskoler. De som engasjerer seg i studentpolitikk gjør det ofte for en kort periode, derfor er det en styrke å ha en sterk nasjonal organisasjon som dokumenterer og ivaretar kompetansen. I tillegg er StL inkluderende og lett å komme i kontakt med.

I tillegg til å være en arena for politisk aktivitet har studenttinget gitt studenter organisasjonserfaring og muligheten til egenutvikling. Det å engasjere seg medfører en læringsprosess som har vært av stor betydning for mange. På toppen av det hele følger møter med mange spennende mennesker og en rekke sosiale aktiviteter. Det meste av arbeidet baserer seg på frivillig engasjement, og dette må vi ta vare på også i framtida. Vi håper at de kommende ti årene ikke blir fylt med så store krav til effektivitet og produksjon at det frivillige arbeidet kveles og forsvinner.

Over:
Studentene Ingri Holtedahl og Kristin Ursfjord. «Jeg har ikke kjedet meg en eneste dag etter at jeg begynte på studiet,» sier Kristin til Håja og blir undersøkt av medstudent Ingvil. Jordmorutdanningen på Avdeling for helsefag. Våren 2000.

Over til høyre:
Studentene på Avdeling for ingeniør- og økonomifag samarbeider ofte med bedrifter og næringsliv i regionen om utviklingsarbeid av ulike slag. Det hender ikke sjeldent at studenter får arbeid på de bedriftene de har samarbeidet med under studiet. Bildet viser Svein Kvalvik fra Spider Industri og studenter på Avdeling for ingeniør- og økonomifag i 2000. Dette spesielle skiltet er et resultat av et hovedoppgavearbeid.

Til venstre:
I 1996 ble det foretatt en forbedring av arbeids-situasjonen for studenter og ansatte på Avdeling for lærerutdanning. Bildet viser Solveig Jakobsen i skranken på studieavdelingen i ferd med å ekspedere to studenter.

Over:
Det har i flere år vært et stort avvik mellom etterspørselen etter ingeniører og søkning til ingeniørstudiene på Avdeling for ingeniør- og økonomifag. «Det er mange spennende jobber innenfor ingeniørutdanningene, og det er plenty med plass til jenter her og trivelig miljø,» fortalte nautikkstudent Marianne Ingebrigtsen i 1997 til Håja.

Studenttinget har i løpet av de ti årene Høgskolen i Tromsø har eksistert bygd seg opp til å bli en naturlig del av institusjonen. Vi som er deltagerer i demokratiet nå håper at det kan fortsette i årene som kommer. Studenttinget har som målsetning å være en levende organisasjon og en kritisk, men konstruktiv samarbeidspartner til Høgskolen i Tromsø. Det gjør vi best ved å fange opp studentenes synspunkter i åpne og demokratiske forum. Vi setter pris på at dørene hos rektoratet og administrasjonen alltid står åpne for oss.

Studenttinget ønsker til lykke med 10-års jubileet!

Endrete rammevilkår ved høysskoleutdanninga i Tromsø:

Visjoner om en høyere utdanningsinstitusjon

Av høgskoledirektør Ben Schei

Høgskoledirektør Ben Schei, fotografert i 1999 av Torgunn Wærås.

Forrige side over:
Høststemning.

Under:
Fellesadministrasjonen på personalseminar på Finnsnes våren 2000. Stående fra venstre styresekretær Inger Toril Bakke, studiekonsulent Karin Nøstdal, FS-ansvarlig Kåre Olav Holm, personalkonsulent Ranveig Enoksen, jurist Ellen Christiansen, personaldirektør Vibeke Lundby, postbetjent Jan Relbe, fullmektig Turid Grotnes, høgskoledirektør Ben Schei, studiekonsulent Anne-Karin Hansen, studiedirektør Tore Nesheim, personalkonsulent Lajla Johansen, økonomidirektør Britt Elin Steinveg, driftsleder Bjørn K. Sørensen, IT-direktør Kai Mathisen, økonomikonsulent Trine Lise Sivertsen, økonomileder Alfhild Halvorsen. Sittende foran fra venstre personalkonsulent Janne Jørgensen, fullmektig Tove Lill Slettlil og fullmektig Laila Edvardsen. Arkivleder Else-Mari Robertsen og FoU-leider Mary Brekke. Infoleder Roald E. Hansen er ikke med på bildet.

Utviklingen innenfor høyere utdanning skjer raskt. Rammevilkårene er sterkt endret på få år. Vi har fått ny universitets- og høgskolelov opptil flere ganger, og reformene har nærmest stått i kø de siste årene med Mjøsutvalg og Ryssdalutvalg, kvalitetsreform, realkompetanse for å nevne noen.

Forskjellene mellom institusjonene er blitt mindre

De utdanningspolitiske reformene, og strømmingene i samfunnet generelt, har ført til større likhet mellom universitetene og høgskolene. De høyere utdanningsinstitusjonene i Norge er nå underlagt samme lov- og regelverk. Høgskolene er blitt langt mer synlige og har fått høyere status enn tidligere. De er en del av forskningssystemet og skal gi forskningsbasert undervisning, ha et ansvar for å drive med forskning og utvikling innenfor sine fagfelt og delta i regional utvikling. Universitetene har hovedansvaret for grunnforskningen. Høgskolene har i økende grad meldt seg på i kampen om forskningsressursene, både gjennom Norges forskningsråd og de europeiske forskningsmidlene. Retten til å tildele doktorgradsutdanning har vært et ansvar for universitetene og de vitenskapelige høgskolene, men flere av de største høgskolene har allerede bygd opp en solid fagkompetanse og fått denne muligheten innenfor bestemte fagområder. Det er ventet at enkelte av høgskolene i løpet av kort tid vil få universitetsstatus, og en "akademisering" i høgskolesektoren vil trolig øke hvis det å kunne tildele doktorgrader og universitetsstatus viser seg å ha en gunstig effekt på status, budsjetter og rekruttering av studenter og ansatte.

Universitets- og høgskoleloven la i 1995 opp til et felles regelsett når det gjaldt organisasjon, styring, administrasjon, opptak, undervisning og eksamen. Som følge av et nærmere samarbeid og en sterkere tilnærming mellom institusjonene, ga dette også utslag som at Universitetsrådet og Høgskolerådet i 2000 ble slått sammen.

Kvalitetsreform og gradsstruktur

Kvalitetsreformen er i en fase av implementering. Vi har fått en ny felles helhetlig gradsstruktur i sektoren med bachelor- og mastergrader, der samtlige utdanninger er innpasset. Dette gir større muligheter til å samarbeide på tvers av institusjonene, og ikke minst mellom høgskolene og universitetene. Høgskolenes tre-årige profesjonsutdanninger er blitt bachelor-grader på lik linje med bachelor-gradene i de klassiske universitetsdisiplinene. Flere studier ved universitetene organiseres i strukturerte og mer yrkesrettede studieløp. Høgskolene arbeider for å få godkjent en rekke mastergrader knyttet til sine

Økonomisjef Britt Elin Steinveg og personalsjef Vibeke Lundby fotografert i 1996.

Studiesjef Tore Nesheim fotografert i 2000.

Juridisk konsulent Frank Bjørkum. Han var ved Høgskolen fra september 1995 til mars 1999.

profesjonsutdanninger. Den tradisjonelle forståelsen av høyskoler som institusjoner som kun tilbyr kortere profesjonsutdanninger, og universiteter med rett til å tildele grader fram til doktorgrad, vil bli mer og mer utvisket. Gradsstrukturen er tilpasset en internasjonal gradsstruktur som gir bedre muligheter for studentene til å ta deler av utdanningen i utlandet, og det motsatte, som å få flere utenlandske studenter til Norge.

Konkurransen

Internasjonalt har også skillelinjer mellom høyskolene og de tradisjonelle universitetene blitt mindre. Fag som tradisjonelt hører til høyskolene i Norge kan være organisert under universitetene i andre land. Det finnes også slike ulikheter internt i Norge. Det gjelder for eksempel musikkutdanning og tannpleierutdanning ved Høgskolen i Tromsø, som er tilnyttet universitetene i andre deler av landet. Og universitetene har i likhet med høyskolene mange profesjonsutdanninger innen medisin, psykologi, farmasi, jus for å nevne noen. Tendensene viser at nettbasert undervisning og utenlandske universitet som konkurrerer om studentene nå blir ytterligere forsterket, ved at konkurransen også skjerpes innenlands mellom undervisningsinstitusjonene. Vi ser at våre naboland i større grad tenker mer helhetlig i utdanningssektoren for å kunne stå sterkere i konkurransen både innenlands og mot de utenlandske universitetene, hvor enkelte engelskspråklige land har en nokså aggressiv markedsføring mot norske potensielle søkere til høyere utdanning.

Hvert år deltar Høgskolen i Tromsø på utdanningsmesser på ulike steder i landet. Å rekruttere studenter er en viktig del av virksomheten og det legges ned mye energi og økonomiske ressurser i dette arbeidet. På bildet ser vi Ellen Brøgger, Anne-Karin Hanssen og Linda Haugen på utdanningsmessa i Oslo i 2000.

«Hvorfor ikke hoppe i det. Grip muligheten og dra til utlandet på utvekslingsopphold» var konstituert studiesjef Karin Nøstdahls oppfordring til studentene i 1999. Foto Torun Wærås.

«Postmann Pat» kaller gjerne postbetjent Jan Relbe seg når han kommer med posten. Her presenterer han ny bil med ny logo i 1995.

Kvalitetssikring

NOKUT (Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen) er etablert, og kravene til systemer innen kvalitetssikring er kommet. Utdanningene og fagområdene har krav om formell kompetanse for å kunne opprettholde studietilbudene. Det er krav om at det skal være 20 % førstestillinger innen et fagområde for å kunne gi bachelor-tilbud, og krav om at 25 % av de faglige tilsatte skal ha professorkompetanse for å for gi mastergradstudier. Dette er en utfordring for høgskolesektoren.

Markedsorientering

Kommersialisering og ønske om å styre universitetene og høgskolene i mer markedsretning har vært en trend de siste årene. Markedskreftene styrer i

Arkivleder Else-Mari Robertsen i 1997. «Det nye arkivsystemet ModuLink er et utmerket redskap både for saksbehandlere og arkivansatte,» sa hun da hun ble intervjuet i Håja i forbindelse med innføringen av nytt elektronisk arkivsystem. Høgskolen i Tromsø var den første i landet som tok i bruk et slikt system.

IT-sjef Kai Mathisen i 1997.

Oppdragskoordinator Bente Nordhagen høsten 2000.

større grad enn tidligere. Ny finansieringsmodell hvor pengene er knyttet til studentenes resultater er kommet og fører til en sterkere konkurranse mellom institusjonene. Studenttallene har i noen år sunket, og de små institusjonene er blitt mer sårbare i kampen om studentene. Selv om prognosene viser at byer som Tromsø og Bodø vil kunne få mange søkere fra egne kjerneområder, og også kan regne med en svak vekst i rekrutteringsgrunnlaget etter 2005, vil man med så lite søkergrunnlag på litt lengre sikt være utsatt og få sterk konkurranse fra de større byene Oslo, Bergen og Trondheim. Her vil flyttemønster, ønske og muligheter for utdanning være faktorer som spiller en stor rolle. Finansieringssystemet vil på litt sikt forsterke konkurransen, og evnen til å opprettholde institusjoner i distriktene på samme måte som i dag vil bli svekket. Vi ser allerede nå tendensene i budsjettene til at studieplasser omdisponeres fra de små institusjonene til institusjoner i de store byene. Tromsø er en stor by i Nord-Norge, men liten i landssammenheng. Høgskolen i Tromsø må omstille seg for å tilby utdanninger som er tilpasset arbeids- og samfunnsniv. At landsdelen har mange små bedrifter med liten evne og kanskje også vilje til å satse på utdanning, gjør også at en omstilling til mer modulbasert, fleksibel og desentralisert utdanning må komme.

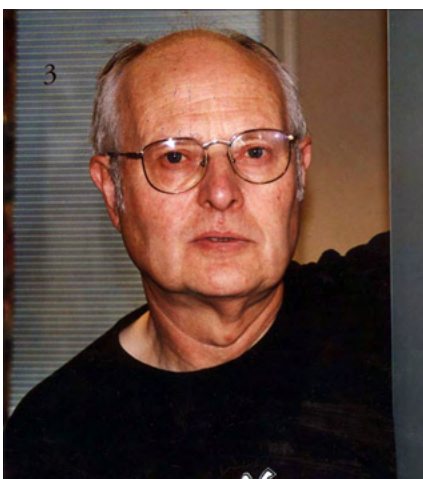
Resultatbasert finansiering

Vi har vel ikke sett alle utslagene av kvalitetsreformen og finansieringssystemet ennå. Det faktum at en ikke uvesentlig del av finansieringen er resultatbasert knyttet til avlagte studiepoeng, har vi allerede sett fører til visse tilpasninger innen sektoren. Det samme gjelder forskning- og utviklingsområdet hvor tildelingen i løpet av de nærmeste år vil bli resultatbasert. Utdanningsinstitusjoner som tidligere ikke kunne ta opp studenter på grunn av økonomi og plass, øker nå opptakene og satser på å kjøre mange studenter gjennom et rimelig studieløp, for så å hente gevinsten ut i ettertid gjennom stykkprisfinansieringen. Andre høgskoler har vendt seg mot Russland og Kina for å rekruttere studenter, og gjennom det møte de økonomiske utfordringene. Spørsmålet blir da om sektoren gir de rette tilbudene, eller om man på grunn av en presset økonomisk situasjon satser på billige og populære studier fremfor å gi tilbud om utdanninger som det er samfunnsmessig behov for.

Det har ikke vært mye fokus på om kvaliteten på studentene vil være like høy når man blir presset gjennom en modell hvor finansieringen er basert på resultater. I tillegg til at vi må ha flere studenter gjennom studiet for å sikre finansene er også evalueringene lagt om, og bruken av færre eksterne sensorer på lavere grad er en realitet. Dette er to virkemidler som drar i samme retning. Vi ser allerede nå at det er mindre stryk på lærestedene. Betyr det at studentene er blitt flinkere på grunn av tettere oppfølging gjennom kvalitetsreformen og det fokuset som er satt på kvalitet på utdanningene? Eller kan det ha blitt mer fristende å slippe kandidatene lettere i gjennom studiet fordi gevinsten er så stor? Eksempler fra England, som har hatt et slikt system i mange år, har allerede hatt sine skandaler hvor man er presset fra en økonomiorientert ledelse om at færrest mulige skal stryke.

Påvirkning av Høgskolen i Tromsø

Alle reformene de 10 siste årene har selvfølgelig også påvirket Høgskolen i Tromsø. Vi har satset sterkt på øke forskningskompetansen og er blitt mer omstillingsvennlig i forhold til opprettelse av nye studier og nedleggelse av studier hvor rekrutteringen er svak. Dette har skjedd innenfor ingeniørfagene, men også andre avdelinger tenker nytt. Høgskolen har vært mer villige til å ta opp flere studenter på fag for å dekke opp for frafall for å sikre finansiering gjennom resultater.

1: Renholdsleder Laila Kongsro i 2001.

2: Agresso-kurs for økonomisjefer ved statlige høgschooler. På bildet ser vi økonomikonsulent Åsbild Albrigtsen i aksjon.

3: Driftsleder Kjell M. Nyborg. fotografert da han fylte 62 år og gikk over i pensjonistenes rekke i 2000.

4: Personalseminar på Sommerøya i 2001. Fra venstre Trine Lise Sivertsen, Else-Mari Robertsen, Mary Brekke, Grete Kvelstad, Tora Karlsten, Jan Relbe, Laila Edvardsen, Anne-Karin Hansen, Ranveig Enoksen og Ingrid Scheldrup.

Til tross for dette og de store endringene vi vet kommer, så har Høgskolen i Tromsø valgt å opprettholde de fleste studietilbudene. Med fire sterke avdelinger med ulik historie, kultur og preferanser har det å finne en egen identitet vært vanskelig, selv om profesjonsutdanningene er fremholdt som en fellesnevner. Tolket man logoen, gir også den sterke signaler på at vi er en firedelt institusjon med en administrativ overbygning, slik det var før sammenslåingen av de fire høgschoolene i 1994. Vi har ikke utnyttet potensialet ved den tverrfaglige kompetansen slik vi hadde visjoner om de første årene. Vi har heller ikke utviklet vår eksterne virksomhet innenfor undervisning og forskning for utnytte potensialet i landsdelen i stor nok grad. Det var forventet en økt etterspørsel etter etter- og videreutdanning som kanskje ikke har slått helt til slik vi forventet, men samtidig er de tekniske mulighetene til mer fleksible læringsformer i stadig sterkere grad utviklet og tatt i bruk, så potensialet til å utnytte denne nisjen er der. Realkompetansereformen og rett til ulønnet utdanningspermisjon skulle også gi et større søkergrunnlag, men har ikke vært så stort som vi ønsket bortsett fra et utslag første året, som var et akkumulert behov.

Til høyre over:

Dans og moro hører også med til det sosiale livet på en høgscole. Avslutningsfest for jul i kantina på Avdeling for lærerutdanning.

Under:

Bespisningen etter åpningen av studieåret høsten 2000 på studenthuset Driv. På bildet ser vi blant andre oppdragskoordinator Bente Nordbagen, arkivleder Else-Mari Robertsen og styresekretær Inger-Torill Bakke.

1. konsulent på personal Gerd Bergland. Hun begynte i august 1994 og sluttet i september 1997.

1. fullmektig Turid Wang Grotnes. Hun begynte i august 1994 og ble pensjonert 31.12. 2000.

Det har imidlertid skjedd mye positivt, spesielt innen kompetanseheving for de ansatte. Det er satset mye på å øke FoU-aktiviteten blant de ansatte, med kvalifiseringsprogram for førstestillinger, stipendiatsstillinger og programstyrte satsningsområder for å nevne noen eksempler.

En institusjon på Tromsøya

Er det tenkt store visjonære tanker ved Høgskolen de siste årene? Etter min mening er tanken om én utdanningsinstitusjon på Tromsøya den mest visjonære tanken til nå, og det ville vært et strategisk grep som ville gi begge institusjoner et løft både i en konkurransesituasjon og ved å kunne tilby spennende nye utdanninger for det framtidige Nord-Norge. Både Universitetet og Høgskolen i Tromsø er samfunnsinstitusjoner som i realiteten har felles visjoner og idealer.

I dette perspektivet virker det på mange måter litt rart at man på en liten øy i Troms har to høyere utdanningsinstitusjoner med klare faglige forbindelser og med et formelt samarbeid om ansvaret for en felles studentvelferd. Det er selvfølgelig historiske årsaker til dette, men ettersom utviklingen både nasjonalt og ikke minst internasjonalt har gjort forskjellene mellom univer-

sitet og høgschooler mindre, så er det nokså naturlig at man har tenkt tanken her i Tromsø om en sterkere institusjon med større bredde.

Én institusjon er ingen ny tanke

Litt bakgrunnshistorie først. Vi var tidlig ute i Tromsø, og en sammenslåing av alle høgschoolene i Tromsø og Universitetet er på ingen måte en ny tanke. Det ble diskutert allerede i 1991, da Det regionale høgschoolestyret ba om et møte med Universitetet for å diskutere «muligheter for eventuelt å knytte høgschoolene i Tromsø organisatorisk til Universitetet». Bakgrunnen var et ønske om å utrede dette før man gikk inn på etablering av én høgschool, og det som spøkte i bakgrunnen var selvfølgelig forslaget om sammenslåing av et hundretalls høgschooler til 26 statlige høgschooler. Det var ikke bare akklamasjon til denne reformen fra høgschoolenes side.

Det ble den gang laget en intensjonsavtale som de fire høgschoolene i Tromsø sluttet seg til. Det var departementets politisk ledelse som satte en stopper for en nærmere tilpassing. Departementet ønsket riktignok et tettere samarbeid, men de mente det var uaktuelt at høgschoolene i universitetsbyene skulle organiseres under universitetene. Det skulle være en funksjonell

Fra fagdage i 1997, der en satte fokus på realfagenes stilling. Arrangementet hadde noen felles forelesninger og en rekke parallelle sesjoner. Bildet er fra avslutningsdebatten om organisasjonskulturen ved Høgschoolen. På bildet ser vi høgschoolerektor Øystein Ballo som har innlegg fra salen. I innlegget understreker han at vi må utnytte forskjellene mellom avdelingene til felles beste. «Høgschoolen er en kompetansebedrift, det binder oss sammen, men det tar lang tid å utvikle en organisasjonskultur,» sa han.

Høgschoolen i Tromsø har i mange år arbeidet for at en utdanning i visuell kunst, som skal fange opp den nordnorske identiteten og det livet som er levd på Nordkalotten, skal bli lagt til Tromsø. På bildet blir den tiltenkte fagplanen overlevert av professor Oddvar Løkse til rektor Ulf Christensen, dekan Ian Rudge og høgschoolledirektor Ben Schei i 2000. Bildet er tatt utenfor Avdeling for kunstfag.

Det har stadig vært små og store sosiale aktiviteter i Fellesadministrasjonen i de ti årene som har gått. Bildet er fra en personalfest i fjæra hos Roald E. Hansen i 1997. Vi ser Karin Nøstdahl, Vibeke Lundby, Kai Mathisen, Øystein Aspaas, Inger-Torill Bakke og Britt Elin Steinveg. To gjester var også til stede.

Informasjonsleder Roald E. Hansen. Bildet ble tatt i forbindelse med lanseringen av filmen «Sørgesang for Salmo salar» som han laget i 1998. Filmen ble vist under Tromsø Internasjonale Filmfestival. Foto: Torunn Wærås.

arbeidsdeling mellom universitet og høgskoler. De ønsket to parallelle utviklinger, og departementet hadde vel kanskje nok med å få høgskolereformen på plass og få på plass sammenslåingen i høgskolesektoren.

Et nytt universitet

Det var i 1998 rektorene ved Universitetet i Tromsø og Høgskolen i Tromsø, Tove Bull og Lisbeth Halse Ytreberg startet uformelle samtaler om et nærmere samarbeid, og i 1999 ble det nedsatt et utvalg ledet av professor Einar Niemi ved Universitetet i Tromsø for å utrede dette. De kalte utvalget: Venner for livet?, og leverte sin innstilling i september 2000. Konklusjonen var kanskje overraskende for mange: Utvalget gikk for en full sammenslåing.

Saken ble behandlet i begge styrene som i første omgang ba om å få en ny sak framlagt høsten 2001, hvor man skulle ta en endelig stilling til en intensjonsavtale mellom institusjonene. Styrene ba direktørene gå i dialog og forhandlinger i november 2001. Det var interessant å observere at Universitetet og Høgskolen i Tromsø brukte litt ulike ord i vedtaket. Mens Universitetet ville gå i dialog ønsket Høgskolen å gå i forhandlinger. Styrene ba om et utkast til en intensjonsavtale basert på bredt spekter av stillingskategorier, felles krav til faglig kompetanse ved ansettelse, ny organisasjonsstruktur og en framdriftplan. Universitetet i Tromsø utvidet også perspektivet med felles visjoner for hele Nord-Norge hvor alle høgskolene i landsdelen ble trukket med i en dialog. Senere er samarbeidsavtalen mellom Universitetet og Høgskolen behandlet i styrene i juni 2002 med en intensjon om at samarbeidet om det nye universitetet skulle føres videre med sikte på sammenslåing. Det lå helt klart i kortene at Universitetets ønsket at en utvikling mot én institusjon skulle baseres på et sterkere faglig og administrativt samarbeid.

Reaksjonene fra institusjonene

Universitetets høringsuttalelser viste at de fleste fakultetene var skeptiske, og de sterkeste reaksjonene kom fra de to store fakultetene, Det medisinske fakultet og Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet. Bekymringene fra Universitetet var de økonomiske sidene, hvor kostnadene ved å løfte høg-

Ved Høgskolen gjennomføres det stadig ulike seminarer og konferanser. Bildet er fra en AKAN-konferanse i 1997. Høgskolelektor Kirsti Forsdahl og førsteamanuensis på Universitetet Bjørn Straume var ansvarlige innledere. Foran ser vi høgskolelærer Kalle Gjesvik og styresekretær Inger-Torill Bakke.

skolens personale opp på samme kompetansenivå og bekymringen for en deling av FoU-ressursene med flere, var de viktigste punktene.

Høgskolens avdelinger har vært mer positive, men har uttrykt skepsis til å gå inn med sine avdelinger i universitetets struktur. Det ble også uttrykt bekymring for at profesjonsutdanningene gradvis skulle bli «akademisert» og dermed endre profil og miste kontakten mot praksisfeltet, noe som kanskje ville svekke kandidatens evne til å gå inn i de yrkene de ble utdannet til.

Studentorganene har, i den grad de har uttalt seg, vært positive. Det samme har Studentsamskipnaden vært. Studentene generelt er mer opptatt av at studietilbudet eksisterer i den byen de ønsker å studere i og at overgangsordninger mellom institusjonene er så enkle som mulig. Hvilken institusjon de studerer ved er av mindre interesse.

Sterkere i en konkurranse

En sammenslåing av institusjonene vil gi en mer slagkraftig organisasjon hvor man har et felles styre og en felles strategi. Det blir lettere å trekke til seg studenter med en faglig bredde som et nytt universitet kan tilby. Man vil stå sterkere i konkurransen mot institusjoner innenlands, men også utenlandske institusjoner som driver en relativt aggressiv markedsføring her i landet. Den interne konkurransen mellom Høgskolen og Universitetet i Tromsø har ikke vært så stor til nå, med noen få unntak. Det skyldes trolig at vi har ulik fagprofil. Men konkurransen om studentene og påvirkning av deres valg av studier er blitt sterkere. Viljen til å forsette samarbeidet om prosjektet *Studentbyen Tromsø*, hvor begge institusjoner har en felles idé om å få studenter til Tromsø, har blitt svekket de siste årene.

Muligheter til å utvikle nye fagtilbud og stor bredde

Det nye universitetet vil kunne tilby påbygninger på bachelor-utdanningene, også fra høgskolens utdanninger som vil kunne trekke til seg studenter. Med tusen lærerstudenter og det samme innenfor helsefagene, bør det være et potensial for et universitet når det gjelder rekruttering til mastergradsstudier. Det norske universitetssystemet dekker ikke behovet for høyere grads påbyg-

Hovedtillitsvalgte for Forskerforbundet Øystein Cruikshank og for Norsk sykepleieforbund Hanna R. Bockelid, fotografert i forbindelse med et kurs i konflikthåndtering i 1996. Det var et stort kurs som gikk over to dager med mange ansatte og tillitsvalgte til stede.

ning på profesjonsutdanningene i høgskolesektoren. Internasjonalt, bl.a i USA, finner en utdanninger innenfor profesjonsutdanningene fra lavere grad, fram til mastergrad og doktorgrad. Oppdeling i institusjoner som gir lavere grad og høyere grads eksamen, blir stadig mindre viktig og hemmer mulighetene på tvers av institusjonene. Og man kan spørre hvor hensiktsmessig det er å legge de tre første årene av en profesjonsutdanning i én institusjon og mastergradsårene til en annen for noen fag, men ikke for andre. Et universitet hvor man kan utdanne seg til sykepleier, lege, økonom eller lærer i grunnskolen, med store muligheter til faglige påbygninger, vil ha en bredde og dermed få oppmerksomhet fra potensielle søkere som vil gi flere studenter.

Faglig samarbeid

Både universitetet og høgskolen utdanner i dag lærere, og med et spenn fra førskolelærere til lektorer i den videregående skole og til de som underviser ved høgskolene og universitetene, vil en felles nytenkning innen dette feltet kunne være med å utvikle et faglig tilbud til en meget sentral yrkesgruppe. Dette skjer allerede i dag, men ofte kan veien fram være lang, fordi fagmiljø-

Våren 1998 ble Høgskolen i Tromsø tatt ut i streik. All undervisning og forskning var lagt ned og studentene måtte få utsatt eksamen. På bildet ser vi Forskerforbundets lavvo utenfor hovedinngangen til Avdeling for lærerutdanning. Streikevakter er høgskolelektorene Andrew Kristiansen og Brynjulf Kvamme.

Fra samme streik i 1998. Leder for Forskerforbundets avdeling for lærerutdanning Kjell Hansen (t.v) var i Tromsø for å oppildne de streikende. På bildet ser vi også høgskolelektorene Trond Schjefstad og Annelise Brox Larsen.

Personalkonsulent Lajla Johansen i 1997.

ene har sterke meninger om faglig innhold, og det kreves mye vedlikeholdsarbeid for å holde i gang et slikt samarbeid.

Universitetet og Høgskolen har et samarbeid innenfor økonomiutdanning, som har vært vellykket, men som hele tiden krever vedlikeholdsarbeid i forhold til avtaler og enighet om felles strategier både på topplederplan og avdeling og fakultet.

Med en felles gradsstruktur ligger alle forholdene til rette for et samarbeid. Det er ikke fornuftig at høgskolene nå satser på mastergrader innenfor sine fag med de kostnader dette vil medføre. Det betyr også at landets kompetanse blir fordelt på mange små fagmiljøer. Tenk på hvilket potensiale det ligger i å rekruttere fra 1000 lærerstudentene og 1000 helsefagsstudenter til mastergrader i universitetssystemet. Her ligger det store muligheter i et samarbeid på begge institusjonenes premisser.

Høgskolen og Universitetet i Tromsø har mye å tilføre hverandre faglig, med Høgskolens erfaring med tett oppfølging av studentene gjennom studiet og i praksis, og Universitetets styrke i de mer teoretiske delene av pensum og med større tyngde innen forskning.

Bildet viser forfatterne av boka «Perspektiv på Reform97» som var redigert av førsteamanuensis på Universitetet i Tromsø Sylvi Stenersen Hovdenak. Boka kom i 2001. De øvrige forfatterne var høgskolelektor Ingvild Kamplid (foran til venstre), Cato Bjørndal og Oddbjørn Stenberg for Universitetet og høgskolelektorene Andrew Kristiansen og Randi Skjelmo (helt til høyre).

Høgskolen stemme utad gjennom mange år i sentralbordet. Rannveig Enoksen i 1995.

Prodekan og leder for FoU-utvalget ved Avdeling for kunsthøgskolen, Michael Strobel, fotografert i 2004.

Høgskolen i Tromsø har i flere år hatt et aktivt samarbeid med Pomoruniversitetet i Arkhangelsk. På bildet ser vi rektor Lisbeth Halse Ytreberg og dekan Magne Ånensen i forbindelse med underskriving av samarbeidsavtalen i september 1998.

Et nytt universitet vil stå sterkere i forhold til det regionale næringsliv. Høgskolen har gode forbindelser til kommunene innen skole-, kultur- og helsesektoren og med erfaringer fra næringslivet knyttet til mer praktisk rettede fag innenfor økonomi og ingeniørutdanning. Universitetets kompetanse med mer teoretisk tyngde vil, sammen med Høgskolen, være et godt team. Her kan man se mulighetene for mange gode prosjekter innen sentrale områder som helse- og sosialsektoren, nyetablering i næringslivet, eller innen for skolesektoren.

Samarbeid om studentvelferd

Studentsamskipnaden er institusjonenes felles velferdsorganisasjon hvor Universitetet og Høgskolen har det strategiske ansvaret for velferden. Selv om samarbeidet om studentvelferd er godt i dag, er det selvfølgelig enklere og mer effektivt for Studentsamskipnaden å forholde seg til en institusjon.

Effektivisering

Effektivisering er ikke noe ord som klinger så godt i interne ører. Men effektiviseringspotensialet ligger både på faglig og administrative side, men kanskje først og fremst innenfor administrasjonen. Selv om dette er vanskelig å anslå, så ligger mye til rette fordi de to institusjonene stort sett har de samme administrative systemene. Begge institusjoner er sårbare på de tunge IT-baserte systemene innen økonomi, lønn og personal, studentsystem, arkiv- og saksbehandlersystem for å nevne noen. Større enheter gir bedre muligheter for mer kompetent og profesjonell håndtering. På biblioteksiden er det allerede et godt samarbeid innenfor realfag, medisin og helsefagene.

Det er grunn til å minne om at et «nytt universitet» likevel ikke blir særlig stort i nasjonal sammenheng. Fortsatt vil det nye universitetet være det minste universitetet i Norge, og betydelig mindre enn de andre universitetene og de største høgskolene, målt både i studenttall og budsjettammer.

Besøk fra Zambia i forbindelse med at en avtale mellom Høgskolen i Tromsø og Livingstone Hospital Board of Management ble inngått. Avtalen forpliktet Høgskolen å sende to ergoterapeuter til Zambia og de sender to personer til Norge som skal få oppløring i ergoterapi og fysioterapi. På bildet ser vi høgskoledirektør Ben Schei, høgskolelærer Marianne Olsen og rektor Ulf Christensen sammen med prosjektleder Mutandalike Choonga og dr. John Mwewa, i 2001.

Vanskelig prosess

Det overrasker vel ikke så mange at det er en vanskelig prosess å slå sammen to institusjoner til en. Selvfølgelig er det mye usikkerhet og konservatisme ute og går. Jeg tror også at kunnskapene om høgskolene er generelt liten ved universitetene. Jeg tror faktisk høgskolemiljøene kjenner bedre til universitetene enn motsatt. Det blir vel slik som med storebror og lillebror. Interessen for dette spørsmålet er nokså laber ved Universitetet.

Universitetets bekymringen for deling av ressursene har jeg nevnt, og spesielt gjelder det FoU-ressursene. Høgskolen har et mer nøkternt syn på dette, og mener at forskningsressursene skal være individuelt prøvd. Det vil si at ressursene fordeles etter hvilken forskningskompetanse den ansatte har og de resultater som leveres, og ikke slik det praktiseres innenfor universitetssektoren hvor dette blir oppfattet som en rettighet til forskning knyttet til stillingene med 50 % plikt og rett til forskning. Dette spørsmålet er nok mer kontroversielt på Universitetet enn Høgskolen. Det finnes lærere ved Høgskolen som er svært opptatt av undervisningen og praksisfeltet og ikke ønsker å delta i FoU-arbeid i så stort omfang. Selv om det er et mål å få med de fleste i FoU-arbeid, så er interessen for undervisningsdelen redelig nok. Våre begrensede forsknings- og utviklingsressurser bør vi styre mot de som har kompetanse og som får publisert sine arbeider, og slik er det også tenkt i en ny felles institusjon. Det er viktig å fremheve at Høgskolen faktisk er en fullfinansiert institusjon i dag, og at det er de med forskningskompetanse og som leverer resultater som skal ha anledning til å få FoU-midler internt.

Styrene ved institusjonene består i stor grad av ansatte og studenter fra egen institusjon med fire eksterne styremedlemmer av 11. Det betyr at de faglige representantene og studentene i styret skal være overbevist om at det er fornuftig med en sammenslåing. Det er fristende å spørre om styrene tenker rent samfunnsøkonomisk og hva et nytt universitet kan bidra til for en utvikling i landsdelen, eller om styrene blir påvirket av presset på de ansattes egen situa-

Avdeling for lærerutdanning har hatt samarbeid med Murmansk pedagogical Institute i mange år, helt fra 1992. Det har vært gjennomført en rekke utvekslinger både av studenter og lærere. På bildet ser vi en delegasjon av russiske lærerutdannere nettopp ankommet Tromsø lufthavn i 1995. Stående fra venstre ser vi prorektor Oleg Klimov, høskolelektor Tove Leming, Andrey Gorbov, Vascheslav Dranishnikov, Irina Mesherova og Galina Ouroutaeva. Sittende foran avdelingsleder Mary Brekke, Fedor Chitchebina og Lucia Belyeava. Besøket resulterte i et langvarig samarbeid og flere publikasjoner på russisk. De øvrige norske deltakerne var høskolelektorene Astrid Espelid, Else Marie Øvrebø, Kjersti Mordal, Arne Johansen og Øyvind Ytreberg. Disse var ikke til stede da bildet ble tatt.

sjon som kan oppleves truende ved at det kan bli flere å konkurrere med, om for eksempel FoU-ressursene internt? Det som er strategisk viktig for institusjonen føles ikke fornuftig på institutt og fakultetsnivå. Spørsmålet kan lett formuleres på et kjent språk: What's in it for me?

Finnes det drivkrefter?

Finnes det noen drivkrefter for en slik sammenslåing? Det bør selvfølgelig være styrene og ledelsen ved institusjonene som må stå for det. Det er vanskelig å tenke seg at drivkreftene er lengre ned i organisasjonen. Fakultetene og dekanene har så langt ikke vært noen pådrivere, og har ikke vært så engasjert i dette spørsmålet. Det er fristende å trekke fram den gamle historien og vri litt på den og si at dette spørsmålet har like stor vanskelighetsgrad som å slå sammen to kirkegårder: Det er liten intern hjelp å hente.

Styringsstrukturen i sektoren er under omlegging. Nå diskuteres det å innføre en ordning med ekstern styreleder som vil gi en dreining av makt til samfunnet utenfor sektoren. Dette har noen gode sider hvor det sterkeste argumentet er at samfunnsrepresentantene utenfor vår egen sektor kommer sterkere inn i styringen av institusjonene og kan dreie fokuset sterkere mot det samfunnsansvaret institusjonene skal ha. I dette ligger også at spørsmålet om hvilke utdanninger landsdelen trenger bør være på dagsorden, og ikke spørsmålet om egne ressurser og engstelse for endringer. Universitetene og høskolene er institusjoner med mange sterke individualister. Med det mener jeg at forskerne har (og kanskje bør ha) stor frihet. Samtidig vet vi at å styre fagfolkene ikke er noen enkel sak, og dermed så fremstår institusjonene kanskje ikke som spesielt handlekraftige. Det er mange med uformell vetorett i systemet.

Skifte av styrer

Proessen til nå har tatt lang tid. Det er 6 år siden de daværende rektorene tok et initiativ, og 13 år siden de første tankene ble tatt frem. Universitetet har skiftet styre og rektor siden denne prosessen ble startet i 2000. Det samme har høgskolestyret. Det nye styret har vært med lengre i prosessen og har så langt vært positive til prosessen.

Mener departementet noe? Den nåværende politiske ledelse er godt orientert og har sagt at de ser det naturlig at styrene og institusjonene diskuterer dette, men uten å si at de ønsker å gå for en sammenslåing på dette tidspunkt. Noen direkte negative signaler har ikke institusjonene fått, og departementet ser positivt på en prosess omkring dette.

Jeg har en såkalt evighetskalender på do hvor kona mi skriver inn merkedager vi bør huske gjennom året. Hvert år i mai dukker tegneserieheltene hunden Snoopy opp med stor hatt og brem og med fuglen Pip godt plassert på hattebremmen. Overskriften er Venner for livet. Den kan jo tolkes på flere måter. Det er kanskje slik at Universitetets opplevelse er lik den Snoopy har. Han ser ikke den lille fuglen Pip på grunn av at den store hattebremmen skygger for mye. Høgskolen er kanskje for liten til å være interessant, eller kanskje tror Universitetet at de får en gratispassasjer. Begrepet universitetshøgskole har vel ikke vært brukt tidligere, men blir vel forstått og kan kanskje oppleves som en nedgradering i status i forhold til de såkalte klassiske universitetene.

Avdeling for lærerutdanning har hatt et langvarig bilateralt samarbeid med Universitetet i Luleå. Det har vært utvekslinger av studenter og lærere og samarbeid om forskningsprosjekter. Fra midt på 1990-tallet ble det også inngått en multilateral samarbeidsavtale mellom universitetene i Luleå og Rovaniemi, samt Murmansk pedagogical Institute og Høgskolen i Tromsø. I juni 1997 kom det en stor delegasjon for Luleå og Rovaniemi til Tromsø for å diskutere et felles Nordplusfinansiert studium innen for kulturarbeid. På bildet ser blant andre initiativtaker Mary Brekke fra Høgskolen, Bengt-Ola Niemi fra Luleå, Magne Anensen fra Høgskolen, Nils-Erik Lindell fra Luleå, Lars Gyllenhaal fra Luleå, Kirsten Johannessen fra Høgskolen, Berit Wiklund fra Luleå, professor Kyösti Kurtakko fra Rovaniemi, Arne Forsman fra Luleå, Rajmo Rajala fra Rovaniemi og Arvid Berge fra Høgskolen.

Førrige side over:

Høgskolen i Tromsø, ved Avdeling for lærerutdanning, har hatt en rekke utvekslinger av lærere og studenter med flere lærerutdanningsinstitusjoner i Danmark. På bildet ser vi lærerutdannere fra Skive Seminarium og Frøbelhøgskolen. Stående bak ser vi høgskolelektorene fra Tromsø Anne Eriksen og Annelise Brox Larsen, to representanter fra Frøbelhøgskolen, samt Hans Christian Wiwe fra Skive. Foran ser vi internasjonal koordinator ved Skive Seminarium Else Brendholdt, FoU-leder Mary Brekke og prorektor Tove Leming, førstelektor Siw Skrovset og dekan Lars Åge Rotvold. De siste fire fra Tromsø.

Under:

*Høgskolen i Tromsø ved Avdeling for lærerutdanning har hatt en avtale om utvekslinger og forskning med Kennaraháskóli i Reykjavík siden 1994. Avtalen er egentlig en multilateral avtale mellom lærerutdanningene i Torshavn, Nuuk, Reykjavík og Tromsø. Dette samarbeidet har vært meget fruktbart og har blant annet resultert i boka *Kystens fortellinger* som Liv H. Willumsen har redigert. Samarbeidet har også resultert i et felles prosjekt kalt LATIRA som er et Nordplus-prosjekt. På bildet ser vi samarbeidspartnerne innen LATIRA under et besøk i Tromsø våren 2001. Fra venstre rektor Ulf Christensen, internasjonal koordinator i Reykjavík Solveig Karvelsdóttir, førsteamanuensis Sigurdjon Myrdal fra Reykjavík, FoU-leder Mary Brekke fra Tromsø, lektor Turidur Johansdóttir fra Reykjavík, høgskolelektorene Andrew Kristiansen og Randi Skjelmo fra Tromsø.*

Flere tenker sammenslåing

Jeg er optimistisk og tror at tiden og utviklingen i sektoren arbeider for en sammenslåing av institusjonene. Endringene i rammebetingelsene, som jeg nevnte innledningsvis, bør få flere til å se hvor utviklingen vil gå. De samme diskusjoner skjer i resten av landet. Både på Vestlandet og i det indre Østlandsområdet (Det siste er populært kalt Mjøs-universitetet, etter Mjøsa!) og institusjonene i Trondheim har startet sine diskusjoner. Tromsø var først ute med seriøse tanker om dette spørsmålet, men tenk om vi kunne vært først ute med handling! En ting er sikkert: Det må avklares om det er vilje og grunnlag for sammenslåing. Dagens samarbeidsavtale er utilfredstillende for Høgskolen. Høgskolen kan ikke bare leve på intensjonsavtaler alene. Selv om et faglig samarbeid er fruktbart, så ser Høgskolen mange samarbeidsmuligheter med andre institusjoner.

Jeg tror at visjonen om et Universitet for Nord-Norge, slik det har vært sagt fra Universitetets side, er et for stort prosjekt på kort sikt. Strategien svekkes vel også av Høgskolen i Bodøs ambisjoner om å bli landsdelen andre universitet.

Denne side over:

Kvalitetssikring av studiene er et viktig arbeid som omfatter hele Høgskolen. Bildet viser prorektor Toril Hansen og prosjektleder for kvalitetssikringsarbeidet ved Høgskolen i Tromsø i november 2004.

Under:

Høgskolelektor i sykepleie, Vigdis Lysne, under lanseringen av sin bok «Likeverd i praksis» i oktober 2004. På bildet blir hun overrakt blomster av kollega Elisabeth Seljelid.

Fota: Truls Iversen.

Styrene må styre

Muligheten å få dette til på er at styrene på et felles grunnlag bestemmer seg for en sammenslåing basert på en avtale og felles verdier, slik aksjeselskap gjør for å øke sin markedsandel og konkurransefortrinn. En innpassing av Høgskolens avdelinger inn i Universitets fakulteter tror jeg ikke noe på. Det å inkorporere Høgskolen inn i Universitetet stykkevis og delt, er ikke noen løsning.

Høgskolen bør opprettes som et eget fakultet i første omgang, kall det gjerne Fakultet for høgskolestudier, og la det faglige samarbeide og integreringen mellom fagmiljøene starte derifra, men under et felles styre med felles strategier. På den måten kan man høste erfaringer med et nytt universitet basert på et tradisjonelt universitet og en profesjonshøgskole, og deretter ta denne erfaringen med til en utvikling av et nordnorsk universitet.

Nord-Norge trenger en sterk utdanningsinstitusjon med stor bredde og med fremtidsrettede fag. En sammenslåing vil være et godt grep for å møte konkurransen og de utfordringene vi vet vil komme til en landsdel svært nær deg.

Høgskolen i Tromsø ønsker å markere at institusjonen fyller 10 år i 2004 ved å gi ut en jubileumsbok. Boka består av noe tekst og mye bilder. Bildene er hentet fra det store bildearkivet som Høgskolen i Tromsø etter hvert har bygd opp. Tekst og bilder viser på hver sin måte et tverrsnitt av de aktiviteter og begivenheter som har funnet sted ved Høgskolen i Tromsø i denne perioden.

